

Folkeuniversitetet

PROGRAM 2021-22 – AARHUS

Hvad betyder søvn for vores sundhed?

ALI AMIDI

Adjunkt i psykologi, Aarhus Universitet

Velkommen tilbage

Nu er vi vaccineret og kan gøre det, vi har drømt om de seneste mange måneder. På Folkeuniversitetet har vi aldrig glædet os så meget til et nyt semester. Efteråret venter med forelæsninger på campus, formidlingslystne forskere og fællesskab. Vi kan næsten ikke vente! Ud over klassiske forelæsninger byder efterårsprogrammet på Hearts & Minds-festival om sundhed og det gode liv og på flere andre nye initiativer. Gå på opdagelse på de næste mange sider og find det, du har lyst til at opleve.

På Folkeuniversitetet havde vi aldrig drømt om, at vi også skulle se tilbage på coronamånederne med taknemmelighed. Taknemmelighed over alle jeres opmuntrende ord og støtte, der i en vanskelig tid har givet os gåpåmod, tro på fremtiden og sendt et tydeligt signal om, at der er brug for indsigt, eftertanke, spørgsmål og fælles oplevelser. Det skal I have mange tak for!

Samtidig har det været fantastisk at opleve, hvor mange der har fulgt Folkeuniversitetets gratis livestreamede forelæsninger. De blev til i skyggen af corona, men har åbnet helt nye muligheder for at give mange flere adgang til forskningsformidling. 125.000 har fulgt forelæsninger med forskerne online, siden corona startede. Og 15.000 har allerede tilmeldt sig kommende livestreams. Pga. donationer fra jer har det været muligt at fortsætte livestream-programmet ind i efteråret. Og på den måde gøre det let at følge forelæsninger på Folkeuniversitetet – uanset om man sidder i Berlin, i sofaen med et brækket ben eller er travl børnefamilie. Du kan se alle vores livestreamede forelæsninger på side 78.

Apropos digital forskningsformidling. Vi har længe drømt om at lave et digitalt og forskningsbaseret nyhedsmagasin. Vi har delt ambitionerne og idéerne med vores venner på Aarhus Universitetsforlag, som har fået mulighed for at realisere projektet med Folkeuniversitetet på sidelinjen. Det bliver til magasinet Vid&Sans, som udkommer for første gang i efteråret. Læs mere på side 23.

Vi ses på Folkeuniversitetet – i virkeligheden og online!

Sten Tiedemann

Rektor for Folkeuniversitetet i Aarhus, Emdrup og Herning

Efteråret venter med forelæsninger på campus, formidlingslystne forskere og fællesskab.

Få nyhederne først

TILMELD DIG FOLKEUNIVERSITETETS NYHEDSBREV PÅ FUAU.DK, ELLER FØLG OS PÅ FACEBOOK.COM/FUAARHUS, OG FÅ INFORMATION OM BL.A. SÆRLIGE TILBUD OG SÆRARRANGEMENTER

SIDE 4	Samfund & verden
SIDE 16	Arbejdsliv, ledelse & kommunikation
SIDE 24	Psykologi & sundhed
SIDE 36	Natur & univers
SIDE 42	Religion & filosofi
SIDE 52	Arkæologi & historie
SIDE 62	Kunst, arkitektur & design
SIDE 70	Litteratur, film & musik

VIDEN FOR ALLE

Viden er nøglen til at forstå verden omkring os. På Folkeuniversitetet deler forskere og faglige eksperter deres viden med alle, der har lyst til nye indsigter. Der er ingen adgangskrav, og du kan komme en enkelt aften eller følge en række af forelæsninger. Der starter nye hold hele tiden. Du kan også få viden hjem i stuen med livestreamede forelæsninger eller lige ind i ørerne fra Radio4 eller som podcasts, hvor vi hver dag inviterer forskere ind i vidensprogrammerne 'Kraniebrud' og 'Vildspor'.

HAR DU SPØRGSMÅL

Kontakt os på info@fuau.dk eller 8843 8000.
Se åbningstider på fuau.dk.

UNDERVISNINGSTED

Alle hold foregår på Aarhus Universitet i Aarhus – medmindre andet er angivet. Du kan finde adresse og lokale på alle hold på fuau.dk. Se kort over undervisningsstedet bagest i programmet.

Folkeuniversitetet i Aarhus
Ny Munkegade 118, bygning 1530
8000 Aarhus C

TILMELD DIG PÅ FUAU.DK

Find holdet på hjemmesiden, og betal med kort eller MobilePay

Samfund og verden

Populisme – folket mod eliten

— **TID:** 6/9, 6 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Trump, Duterte, Bolsonaro og Vermund. Populismen har mange ansigter. Den er ikke knyttet til en bestemt politisk retning, men fælles for alle populistiske partier, bevægelser og styreformer er en anti-elitisme og idéen om, at politik skal afspejle 'folkets vilje'. Populistisk politik argumenterer for at være på folkets side mod fx markeds kræfter, globaliseringen eller eliten, der tolkes som værende fremmede, fjendtlige eller snyltere på folket. Det er en reaktion på samfundsmæssige problemer såsom økonomiske nedture, migration og korruption.

06/09: Elite og folk. Magt og magtesløshed.

Flemming Houe, magister i idéhistorie

13/09: Populisme – farligt eller en naturlig reaktion? Søren Riishøj, lektor emeritus i statskundskab, Syddansk Universitet

20/09: Forvrænger populismen demokratiet? Palle Svensson, professor i statskundskab, Aarhus Universitet

27/09: Illiberale demokratier – populistiske regering. Mikkel Thorup, professor i idéhistorie, Aarhus Universitet

04/10: Populismen styrker demokratiet. Allan Dreyer Hansen, lektor i politik og administration, Roskilde Universitet

11/10: USA. Polarisering og populisme. Flemming Houe, magister i idéhistorie

Et nyt Afrika på vej?

— **TID:** 6/9, 6 mandage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Løveøkonomier, demokratiske revolutioner og optimisme. Hungersnød, pirater og bistandsafhængighed. Afrika er et kontinent i udvikling, men historier om menneskelige tragedier og væbnede konflikter florerer fortsat. Hvorfor kan den mirakelkur, som igennem de seneste årtier har betydet fremgang i Asien, ikke eksporteres til det afrikanske kontinent? Er det kolonialismen og imperialismen, der er skyld i Afrikas vedvarende økonomiske og sociale nedtur? Vil Afrika i årene fremover komme til at spille en mere fremtrædende rolle i den globaliserede verden? Er der alligevel grund til optimisme?

06/09: Religiøse strømninger i Afrika. Niels Kastfelt, lektor i kirkehistorie, Københavns Universitet

13/09: Stagnation eller forandring: Politik og økonomisk udvikling i Afrika. Anne Mette Kjær, professor i statskundskab, Aarhus Universitet

20/09: Demokrati i Afrika – hvorfor er det så svært? Jørgen Elklit, professor i statskundskab, Aarhus Universitet

27/09: Kina i Afrika – nykolonisering eller udviklingsalternativ? Peter Krage-lund, institutleder og lektor i udviklingsstudier, Roskilde Universitet

04/10: Kriser, konflikter og sikkerhedspolitik i Afrika. Holger Bernt Hansen, professor emeritus i afrikastudier, Københavns Universitet

11/10: Hvordan kommer Afrika videre? Stig Jensen, lektor i afrikastudier, Københavns Universitet

Kina efter corona

— **TID:** 7/9, 5 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Huawei og handelskrig. Corona og Xinjiang. Silkeveje og pandaer. Verdens mest folkerige land gør sig bemærket i storpolitikken på mange måder. Og dette ikke mindst efter, at hele verden er blevet ramt af COVID-19 med arnested (måske) i Kina. Nogle gange er det bevidst eller selvforskyldt. Andre gange er det, fordi fingrene sidder løst på Twitter-tasterne i Det Hvide Hus. Hvorfor reagerer Beijing både aggressivt og med charmeoffensiv overfor udlandet? Hvordan betragter kineserne selv den måde, udlandet ser Kina og det kinesiske styres håndtering af coronakrisen på?

07/09: Hvordan klarer den kinesiske økonomi genåbningen? Kjeld Erik Brødsgaard, professor i kinastudier, Copenhagen Business School

14/09: Den tilspidsede situation i Østasien. Camilla Tenna Nørup Sørensen, lektor, Institut for Strategi, Forsvarsakademiet

21/09: Twitter-, maske- og vaccinediplomatiet. Mette Thunø, lektor i kinastudier, Aarhus Universitet

28/09: Forsknings- og teknologikapløbet. Erik Baark, professor emeritus i samfundsvidenskab, Hong Kong University of Science and Technology

05/10: Digital kontrol og mobilitet. Jesper Willaing Zeuthen, lektor i kinastudier, Aalborg Universitet

Canada – et forbillede for resten af verden?

TID: 9/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Michael Böss, lektor emeritus i engelsk, Aarhus Universitet

Canada har i de sidste ti år vakt international opmærksomhed af flere årsager: som et land, der kom helskindet gennem finanskrisen i 2008; som et multikulturelt samfund, der har held med at integrere flygtninge og indvandre-re; som et land, der bestandig ligger i toppen af målinger af livskvalitet; og som et land, der lærte at overtage det bedste fra Nordamerika og Europa og kasserede det værste. Er Canada en model for resten af verden i en tid, hvor der er mangel på forbilleder?

Sprogdetektiv – når sproget fælder mordere og terrorister

TID: 9/10, 1 lørdag, kl. 11.00-15.00

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Mads Christiansen, lektor i sprog, Aalborg Universitet

Kan man fange mordere og terrorister ved hjælp af sproglige analyser? Ja, er det korte svar. Derfor anvender FBI ofte sprogligt materiale i sin efterforskning, bl.a. e-mails og sms'er. For ingen mennesker skriver eller taler helt ens, og derfor kan sproget give et værdifuldt fingerpeg om, hvem der fx står bag et anonymt trusselsbrev. Forelæsningen giver en introduktion til sprogligt bevismateriale i efterforskning og retssager.

Store antropologiske tænkere

TID: 25/10, 7 mandage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

I slutningen af det 19. århundrede er der en stigende interesse for at forstå den globale mangfoldighed, da hele verden nu er kendt og opmålt. Man ved dog stadig meget lidt om, hvordan enkeltsamfund hænger sammen. Men det bliver der rådet bod på gennem det etnografiske feltarbejde, der opstår som en ny videnskabelig metode. Antropologi er studiet af verdens kulturer, samfund og mennesker. Det direkte møde med andre former for samfundsliv og måder at ræsonnere på har lagt grunden for faget. Forelæsningsrækken tager afsæt i bogen 'Klassiske og moderne antropologiske tænkere' (Hans Reitzels Forlag, 2020).

25/10: Pierre Bourdieu. Lisanne Wilken, lektor i europastudier, Aarhus Universitet

01/11: Marcel Mauss. Kasper Tang Vangkilde, lektor i antropologi, Københavns Universitet

08/11: Émile Durkheim. Siri Schwabe, adjunkt, Institut for mennesker og teknologi, Roskilde Universitet

15/11: Margaret Mead. Nete Schwennesen, lektor i antropologi, Københavns Universitet

22/11: Victor Turner. Inger Grue Sjørsløv, lektor i antropologi, Københavns Universitet

29/11: Marshall Sahlins. Steffen Dalsgaard, lektor i antropologi, IT-Universitetet

06/12: Claude Lévi-Strauss. Kirsten Hastrup, professor i antropologi, Københavns Universitet

Indblik i Europa

TID: 25/10, 7 mandage, kl. 17.30-19.15

PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Hvad sker der med Storbritannien efter Brexit? Hvilken rolle spiller mafiaen i dagens Italien? Kan Frankrig forene en plads i et nyt Europa med sin gamle forestilling om unik fransk 'grandeur'? Hvordan står det til i de 'nye' lande i Central- og Østeuropa? Og kan Tyskland redde det europæiske projekt uden at gå på kompromis med sin egen befolkning? Europa handler både om det politiske Europa, der fylder i medierne, men også om et rigt kulturliv og et idéhistorisk fællesskab.

25/10: Tyskland. Moritz Schramm, lektor i tysk historie og kultur, Syddansk Universitet

01/11: Storbritannien. Ole Helmersen, lektor i engelsk, Copenhagen Business School

08/11: Frankrig. Henrik Prebensen, seniorforsker i fransk, Københavns Universitet

15/11: Italien. Gert Sørensen, seniorforsker med fokus på italiensk historie og kultur, Københavns Universitet

22/11: Tyrkiet. Mathias Findalen, cand.mag. i historie og ekstern lektor i tyrkiske studier, Københavns Universitet

29/11: Østeuropa. Søren Riishøj, lektor emeritus i statskundskab, Syddansk Universitet

06/12: Spanien. Svend Christian Rybner, forfatter, foredragsholder og historiker

På vej til Japan

TID: 25/10, 7 mandage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Hvad er japanerne for et folk, og hvilken historie bærer de med sig? Hvordan oplever man bedst deres byer, haver og huse, og hvad er egentlig baggrunden for deres særegne arkitektur? Hvilke bøger kan man læse, og hvilke film bør man se før rejsen? Og hvad er det for et sprog, vi møder? Kunst er en væsentlig del af japansk kultur, så hør om museernes samlinger og historie. Uden mad og drikke dur helten ikke, så hør også om de mange forskellige typer af mad, drikke og spisesteder.

- 25/10: Historien i Japans nutid.** Annette Skovsted Hansen, lektor i japanstudier og historie, Aarhus Universitet
- 01/11: Maden på turen.** Katrine Klinken, kok, mad- og rejseskribent
- 08/11: Litteraturen og sproget.** Mette Holm, oversætter og cand.mag. i japansk
- 15/11: Liv og død i fire japanske filmperler.** Rasmus Brendstrup, cand.mag. i moderne kultur og kulturformidling og programredaktør, Cinemateket
- 22/11: Tokyo – en smeltedigel af gammelt og nyt.** Asger Røjle Christensen, journalist og forfatter
- 29/11: Japans kunstmuseer – koncepter og samlinger.** Gunhild Borggreen, lektor i kunsthistorie og visuel kultur, Københavns Universitet
- 06/12: Japansk arkitektur og rumopfattelse.** Anders Brix, arkitekt, tidl. professor ved Kunstakademiets Arkitektskole

Tyskland efter Merkel

TID: 26/10, 3 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

2021 bliver et skelsættende år i tysk politik. Til efteråret går tyskerne til valg, og uanset udfaldet er én ting allerede sikkert: Efter at Angela Merkel har ledet Tyskland i mere end 15 år, skal landet have ny forbundskansler. Men hvilket Tyskland efterlader Merkel til sin efterfølger? Bliv klogere på vores store nabo mod syd, når en række eksperter gør status på den sociale, politiske og økonomiske udvikling i Tyskland anno 2021 og giver deres bud på, hvilke udfordringer landet står over for i de kommende år.

- 26/10: Tysk økonomi og arbejdsmarked.** Poul Fritz Kjær, professor, dr., Copenhagen Business School
- 02/11: Tysk udenrigspolitik: Europa og verden.** Thomas Wegener Friis, lektor i historie, Syddansk Universitet
- 09/11: Tysk indenrigspolitik.** Philipp Alexander Ostrowicz, dr.phil., seniorforskningsrådgiver, Copenhagen Business School

Danmarks fremtid

TID: 26/10, 7 tirsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Hvor er Danmark på vej hen? Coronakrisen har rejst spørgsmål om, hvordan vi værner os mod sundhedskriser i fremtiden. Det er dog ikke det eneste, der kan komme til at udfordre fremtidens Danmark. Hvordan vil de kommende generationer fx skulle navigere gennem klimakrise og et demokrati, der er under pres? Hvordan kommer konkurrencestaten til at se ud for vores børnebørn? Syv af landets største eksperter peger på nogle af de vigtigste dagsordener, der kommer til at præge fremtidens samfund.

- 26/10: Demokrati.** Peter Munk Christiansen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 02/11: Økonomi.** Michael Svarer, professor i økonomi, Aarhus Universitet
- 09/11: Ulighed.** Carsten Jensen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 16/11: Sundhed.** Jes Søgaard, professor i sundhedsøkonomi, Syddansk Universitet
- 23/11: Klima.** Jørgen Elmeskov, fhv. rigsstatistiker og medlem af Klimarådet
- 30/11: Integration.** Kristina Bakkær Simonson, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 07/12: Konkurrencestaten.** Ove Kaj Pedersen, dr.phil., professor emeritus i komparativ politisk økonomi

Ulrik Haagerup, direktør i center for konstruktiv journalistik, Constructive Institute

God kamp! Kommunalvalg 2021

TID: 28/9, 1 tirsdag, kl. 19.00-22.00
STED: Rådhushallen, Rådhuset i Aarhus, Rådhuspladsen 2, 8000 Aarhus C
PRIS: Gratis, tilmeld dig på fuau.dk
ARRANGØR: Center for konstruktiv journalistik, Constructive Institute, og Folkeuniversitetet.

Et anderledes vælgermøde for borgere i Aarhus, der skal stemme til kommunalvalget i november. Et vælgermøde, hvor borgerne i højere grad kommer til orde, hvor politikere i højere grad lytter, hvor tonen er ordentlig – og hvor der er musikalske indslag.

USA bag facaden

— **TID:** 27/10, 7 onsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

En analyse af det amerikanske samfund har aldrig været mere aktuel end netop nu: Store interne stridigheder og fire år med Donald Trump ved roret har fået både amerikanerne og resten af verden til at rejse nye spørgsmål om USA. Så hvordan står det til hos supermagten på den anden side af Atlanten? Hvordan skal vi forstå de racerelaterede konflikter? Er det amerikanske folk mere splittet i dag end tidligere? Kan USA fastholde sin status som økonomisk supermagt i fremtiden?

- 27/10: Første år med Biden.** Niels Bjerre-Poulsen, lektor i historie, Syddansk Universitet
- 03/11: Det splittede USA – en nation sammensat af modpoler.** Anne Mørk, ph.d. i amerikanske studier
- 10/11: Det politiske system – hvem har magten?** Mette Nøhr Claushøj, ekstern lektor i amerikansk politik, Københavns Universitet
- 17/11: Race, multikulturalisme og immigration.** Jørn Brøndal, professor og leder af Center for Amerikanske Studier, Syddansk Universitet
- 24/11: USA's retssystem – en politisk kampplads.** Jørgen Albæk Jensen, professor i forfatningsret, Aarhus Universitet
- 01/12: USA's økonomi.** Christian Bjørnskov, professor i økonomi, Aarhus Universitet
- 08/12: Amerikansk udenrigspolitik.** Vibeke Schou Tjalve, seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier

Forstå din verden

— **TID:** 27/10, 7 onsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Verden er i konstant bevægelse: Konflikter bliver til krige, traktater underskrives, og politiske håndtryk udveksles hen over bonede gulve. Men hvad er historien bag det, der sker? Hvad adskiller de forskellige regioner, og hvilken viden bringer os nærmere en forståelse af Europa, Mellemøsten, USA, Afrika, Latinamerika og Asien? Få stillet skarpt på de konflikter, bevægelser og politiske problemstillinger, forskerne mener er vigtigst for at forstå verden i dag.

- 27/10: Europa og EU.** Jens Ladefoged Mortensen, lektor i statskundskab, Københavns Universitet
- 03/11: Østeuropa og Rusland.** Jakob Tolstrup, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 10/11: Asien.** Clemens Stubbe Østergaard, lektor emeritus i statskundskab, Aarhus Universitet
- 17/11: Latinamerika.** Jan Gustafsson, lektor i latinamerikanske studier, Københavns Universitet
- 24/11: Afrika.** Holger Bernt Hansen, professor emeritus i afrikastudier, Københavns Universitet
- 01/12: Mellemøsten og Nordafrika.** Peter Seeberg, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet
- 08/12: USA.** Anne Mørk, ph.d. i amerikanske studier

Keynes – krise, velfærd og bæredygtig udvikling

— **TID:** 30/10, 1 lørdag, kl. 09.45-15.45
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Jesper Jespersen, dr.scient.adm., professor emeritus i økonomi, Roskilde Universitet og Aalborg Universitet

John Maynard Keynes (1883-1946) revolutionerede den samfundsøkonomiske forståelse og betydningen af økonomisk politik. Han løste arbejdsløshedens gåde, da han udfordrede den neoklassiske, stærkt markedsorienterede, økonomiske teori. Hans teorier lå også bag udformningen af det internationale samarbejde, der i 1944 blev aftalt i Bretton Woods, og som muliggjorde opbygningen af efterkrigstidens velfærdsstater. Men Keynes kom i modvind i slutningen af det 20. århundrede. Bliv klogere på en af historiens mest indflydelsesrige økonomer – som stadig er aktuel.

Drab i Danmark

— **TID:** 30/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

Vi stifter bekendtskab med mordere og deres ofre overalt – i film, bøger, true crime-podcasts og ikke mindst i nyhederne, hvor virkelighedens forbrydelser præsenteres for os dagligt. Men hvor godt kender vi egentlig til behandlingen af denne uhyggelige forbrydelse – drabet – som uhyggeligvis bliver begået hver evig eneste dag mange steder i verden? Ekspertene stiller skarpt på en hverdag med lægelige undersøgelser af drabs ofre og på straffesagen, som naturligt følger en drabsforbrydelse.

- 10.00: Retsmedicinen og drab.** Asser Hedegård Thomsen, speciallæge i retsmedicin, Aarhus Universitet
- 12.30: Straffesagen.** Nicolaj Sivan Holst, lektor i jura, Aarhus Universitet
- 14.30: Hvem gjorde det og hvorfor? – Drab i et historisk perspektiv.** Frederik Strand, museumsleder, Politimuseet

Rusland under Putin

— **TID:** 4/11, 7 torsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

I sommeren 2020 ændrede Rusland sin forfatning, så nu sidder Putin uantastet på magten i landet frem til 2036. Men hvordan står det egentlig til med Putins Rusland ude og hjemme? Rusland er på nye måder en nøgleaktør i nabolandet Ukraine og det borgerkrigsramte Syrien. Og Rusland har heller ikke holdt sig tilbage for at påvirke valg i vestlige liberale demokratier gennem digitale troldefabrikker.

- 04/11: Russisk selvforståelse: Fra Peter den Store til Putin.** Torben Heuer, lektor i russisk sprog, kultur og samfundsforhold
- 11/11: Putin og russiske folkefæller i det nære udland.** Jonas Gejl Kaas, adjunkt i statskundskab, Aarhus Universitet
- 18/11: Ruslands forsvar og den nye kolde krig med Vesten.** Niels Bo Poulsen, militærhistoriker, Forsvarsakademiet
- 25/11: Rusland og de slaviske naboer Ukraine og Belarus.** Claus Mathiesen, lektor i russisk, Forsvarsakademiet
- 02/12: Rusland i Mellemøsten.** Carsten Jensen, ph.d. i statskundskab
- 09/12: Putins greb om magten: Udfordringerne indadtil.** Jakob Tolstrup, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 16/12: Medier og censur i Rusland.** Birgitte Beck Pristed, lektor i russisk kultur, Aarhus Universitet

Sproget får det glatte lagen! Faste vendinger i forandring

TID: 13/11, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Michael Ejstrup, specialkonsulent, Folketingets Administration

Vi ændrer konstant en lille smule på de faste vendinger. Nogle mere bevidst end andre. Vi skal se på danskernes kultur i forandring og på, hvordan vi hele tiden sikrer, at ordsprog og talemåder passer til den tid, vi skal bruge dem i. Vi skal se på tekst- og billedeksempler med både talesprogets og skriftsprogets spidsfindigheder. Alle kan finde eksempler, der enten styrker smilenes størrelse eller får mavesyren til at skumme. "Verden er af lava". Eller hvad siger du?

Nationalisme i Europa

TID: 13/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

Nationalismen og nationalstaten står stærkt i Europa. Eller gør den – efter corona? De nationalistiske partier fik England ud af EU, og de gik frem ved valgene til Europa-Parlamentet i 2014 og 2019. Men lige nu giver coronapandemien tilsyneladende de nationalistiske partier mindre opbakning i de fleste europæiske lande. Samtidig har sygdommen tvunget lande og samfund til at lukke sig om sig selv, om 'det nære'. Er corona og økonomisk krise ved at sætte en helt ny dagsorden i Europa?

10.00: National identitet, forestillede fællesskaber og 'banal' nationalisme. Mads Daugbjerg, lektor i antropologi, Aarhus Universitet

12.30: Nationalismen og nationalismeforskningen fra Herder til corona. Uffe Østergaard, professor emeritus i historie, Copenhagen Business School

14.30: En rejse i nationalismens Europa. Hjalte Tin, forfatter og ph.d. i europæisk historie

Den 11. september – 20 år efter

TID: 25/11, 3 torsdage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

I efteråret 2021 er det 20 år siden, terrorangrebet den 11. september 2001 fandt sted. De fleste husker nok, hvor de var netop den dag, da de to fly ramte World Trade Center, og vores verden blev forandret. Ikke desto mindre findes der nu en hel generation af børn og unge, som ingen erindring har om terrorangrebet. De 20 år, som er gået siden den skelsættende dag, giver os nu mulighed for at reflektere over angrebet og dets konsekvenser. Hvad har det betydet for vores samfund, selvopfattelse, kultur og verdensfreden?

25/11: Samfundets idé om sig selv efter den 11. september. Mikkel Thorup, professor i idéhistorie, Aarhus Universitet

02/12: Verdensorden og geopolitik efter den 11. september. Lars Erslev Andersen, seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier

09/12: Den 11. september i populærkulturen. Thomas Ærvold Bjerre, lektor i amerikanske studier, Syddansk Universitet

Vesten mod Vesten – oplev Rune Lykkeberg

TID: 7/12, 1 tirsdag, kl. 17.15-19.00

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

UNDERVISER: Rune Lykkeberg, chefredaktør, Dagbladet Information

Hvordan kan det være, at Vesten, der har overvundet alle rivaler og præsteret frihed, fred, lighed, velstand og fremskridt på et niveau, ingen havde regnet for muligt, er ved at tabe til sig selv? Det har Rune Lykkeberg, chefredaktør på Dagbladet Information, sat sig for at undersøge i bogen 'Vesten mod Vesten', som danner forlæg for denne forelæsning. Gennem læsninger af ungdomsbøger som 'Harry Potter' og 'The Hunger Games', romaner, film, musik og idéhistorie fortæller Rune Lykkeberg den kulturhistorie, som er konteksten for det 21. århundredes politiske konflikter i Vesten.

En ny verdensorden?

TID: 24/1, 7 mandage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

USA og Vesten har domineret verdensordenen i årtier, nogle vil sige århundreder. Men i dag gør stormagter i andre områder af verden sig i stigende grad gældende. Samtidig har vi været vidne til handelskrige, COVID-19-pandemi, nye konflikter, økonomisk krise og opbrud i den arabisk-muslimske verden. Får vi en verden uden vestlig dominans? Hvilke værdier vil præge den internationale politik? Hvilke former for konflikter og krige vil vi stå over for i de kommende år? Er vi på vej mod en ny verdensorden?

24/01: USA. Mette Nøhr Clausen, ekstern lektor i amerikansk politik, Københavns Universitet

31/01: Arktis. Camilla Tenna Nørup Sørensen, lektor, Institut for Strategi, Forsvarsakademiet

07/02: Latinamerika. Carlos Salas Lind, ekstern lektor i international politik og økonomi, Copenhagen Business School

14/02: EU. Bodil Stevnsboe Nielsen, ekstern lektor og tidl. ansat i EU's Ministerråd, Syddansk Universitet

21/02: Mellemøsten. Helle Lykke Nielsen, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet

28/02: Asien. Camilla Tenna Nørup Sørensen, lektor, Institut for Strategi, Forsvarsakademiet

07/03: Afrika. Anne Mette Kjær, professor i statskundskab, Aarhus Universitet

FÅ VIDEN LIGE IND I ØRNERNE

Lyt til forskerne
i Radio4 og som
podcasts

Kampen om Unionen

TID: 24/1, 1 mandag, kl. 19.30-21.15

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk

UNDERVISER: Thorsten Borring Olesen, professor i historie, Aarhus Universitet

Folkeafstemningen 2. juni 1992 sendte chokbølger igennem Europa – 50,7 % af vælgerne havde stemt nej til Den Europæiske Union. Bekymringer og jubel blev erstattet af hårde forhandlinger. 350 dage senere ændrede danskerne holdning, og Unionen var alligevel reddet. Dog kun med fire forbehold for Danmark – og ikke uden at brok og brosten fløj gennem luften. Det europæiske samarbejde har splittet befolkningen både før og siden. For står EU for fred, frihandel og indflydelse – eller for tab af national suverænitet, selvbestemmelse og identitet. Eller måske for begge dele? Forelæsningsen er baseret på bogen 'Kampen om Unionen' (Aarhus Universitetsforlag).

Indblik i Mellemøsten

TID: 25/1, 8 tirsdage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.

Langvarige kriser i Syrien og Yemen, et presset Iran, enorme flygtningestrømme, kup og demonstrationer har alt sammen præget mediebilledet om regionen i de seneste år. Men hvor er Mellemøsten på vej hen? Det forsøger forelæsningsrækken at give nogle bud på ved både at se på regionen som helhed og de enkelte landes særlige betingelser.

25/01: Irak. Helle Lykke Nielsen, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet

01/02: Yemen. Maria-Louise Clausen, seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier

08/02: Golfstaterne. Martin Hvidt, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet

15/02: Israel og Palæstina. Peter Lodberg, professor MSO i teologi, Aarhus Universitet

22/02: Iran. Misha Zand, cand.mag., Iran-analytiker

01/03: Syrien. Peter Seeberg, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet

08/03: Libanon. Peter Seeberg, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet

15/03: Tyrkiet. Dietrich Jung, professor i historie, Syddansk Universitet

Kan verdens ledere redde klimaet?

TID: 25/1, 5 tirsdage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Vi har klimavalg, klimalov og klimastrejker. Alle kender til den 15-årige svenske pige, Greta, der pjækkede fra skole for at strejke for klimaet. Hun satte en bevægelse i gang på verdensplan med skolestrejker – og har givet verdens ledere tørt på ved FN's Generalforsamling. Klimaforandringerne er vitterligt en af de største udfordringer på kloden. Vil klimakrisen genoplive det internationale samarbejde?

25/01: USA. Morten Ougaard, professor i statskundskab, Copenhagen Business School

01/02: Rusland. Mette Skak, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet

08/02: Kina. Jørgen Delman, professor i kinastudier, Københavns Universitet

15/02: EU. Jens Ladefoged Mortensen, lektor i statskundskab, Københavns Universitet

22/02: Det globale syd. Jesper Theilgaard, stifter af klimaformidling.dk og selvstændig

Tidens store udfordringer

TID: 26/1, 5 onsdage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk

Moderne løsninger på tidens store spørgsmål. Fra overfyldte flygtningelejre over ulighed i sundhed til frygten for overvågning – kender du det, når man godt kan se, at der er noget helt galt? Men man har svært ved at finde ud af, hvad man gør ved det? Vores moderne verden møder masser af udfordringer, hvis løsninger er svære at få øje på. Men vi har udfordret en række af Danmarks førende eksperter på forskellige områder til at prøve alligevel. Forelæsningsrækken er baseret på Informations Forlags bogserie 'Moderne Ideer'.

26/01: Hvordan mindske vi uligheden i sundhed? Signild Vallgård, professor i sundhedspolitik, Københavns Universitet

02/02: Hvordan løser vi flygtningekrisen?

Thomas Gammeltoft-Hansen, professor MSO i jura, Københavns Universitet

09/02: Hvad svarer vi jihadisternes? Rasmus Alenius Boserup, ph.d. og direktør, EuroMed Rights

16/02: Hvad skal vi med landbruget? Jørgen Steen Nielsen, biolog, miljøjournalist

23/02: Hvordan får vi et bedre overvågnings-samfund? Peter Lauritsen, professor MSO i overvågningsforskning, Aarhus Universitet

Store samfundstænkere

— **TID:** 26/1, 7 onsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

En idé kan ændre verden markant. Vores samfund i dag bygger på idéerne fra de største samfundstænkere gennem historien. De teoretiserede over samfundets opbygning og analyserede rammerne for tilværelsen. Deres perspektiver og analyser har haft afgørende betydning for eftertidens samfundsudvikling og samfundssyn, og selv i dag er deres indflydelse uomgængelig. Få indblik i de store samfundstænkernes personlighed, deres banebrydende idéer og i, hvorfor netop deres tanker har sat et tydeligt præg på deres eftertid.

- 26/01: Platon og Aristoteles.** Jakob Leth Fink, postdoc i idéhistorie, Göteborg Universitet
- 02/02: Niccolò Machiavelli.** Gert Sørensen, seniorforsker med fokus på italiensk historie og kultur, Københavns Universitet
- 09/02: Thomas Hobbes.** Carsten Bagge Laustsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 16/02: John Locke.** Per Mouritsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 23/02: Adam Smith.** Mads P. Sørensen, seniorforsker i statskundskab, Aarhus Universitet
- 02/03: Karl Marx.** Jørn Loftager, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 09/03: Carl Schmitt.** Søren Hviid Pedersen, lektor i statskundskab, Syddansk Universitet

Japan i bevægelse

— **TID:** 27/1, 4 torsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Det store jordskælv i 2011 og den efterfølgende ulykke på atomkraftværket Fukushima blev en national katastrofe. Det er begivenheder, som præger Japan i sådan en grad, at de er blevet sammenlignet med tiden efter 2. Verdenskrig. Hør om Japan i dag og om, hvordan samfundet, kulturen, religionen og arkitekturen forandrer sig i Japan. Forløbet tager afsæt i bogen 'Japan i bevægelse' (Forlaget Univers).

- 27/01: Historie.** Annette Skovsted Hansen, lektor i japanstudier og historie, Aarhus Universitet
- 03/02: Arkitektur.** Leif Høgfældt Hansen, lektor, Arkitektskolen i Aarhus
- 10/02: Religion.** Jørn Borup, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
- 17/02: Familie og samfund.** Bojana Yamamoto-Pavlasevic, ph.d. i sociologi, Kobe University, Japan

Velfærdsstatens udfordringer

— **TID:** 27/1, 5 torsdage, kl. 17.30-19.15. Ingen undervisning den 17/2
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Der er nok udfordringer at få øje på i velfærdsstaten. Udbyttetasen og Britta Nielsens svindel i Socialstyrelsen er store tillidsbrud. Digitaliseringen vil føre til færre job til ufaglærte og i servicesektoren. Og globaliseringen, den frie bevægelighed og konkurrencestaten har i stigende grad udhulet idéen om den universelle velfærdsstat, hvor alle har ret til det samme uanset indkomst. Så hvor er vi egentlig på vej hen?

- 27/01: Mere kontrol eller tillid?** Gert Tinggaard Svendsen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 03/02: Opgør med de universelle ydelser?** Jørgen Goul Andersen, professor i statskundskab, Aalborg Universitet
- 10/02: Udsyn – velfærdsstaten uden for Danmarks grænser.** Carsten Jensen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 24/02: Hvordan tackler velfærdsstaten den digitale økonomi?** Bent Greve, professor i samfundsvidenskab, Roskilde Universitet
- 03/03: Hvordan påvirker EU-samarbejdet velfærdsstaten?** Caroline de la Porte, professor MSO i statskundskab, Copenhagen Business School

Iran

— **TID:** 29/1, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Bjarke Vestesen, journalist, Fyens Stiftstidende

Opdag et land, der hele tiden har verdens bevågenhed. Vi hører til stidighed om atomaftalen og Irans forhold til Vesten og de arabiske nabolande. Landet har været hårdt ramt af sanktioner og haft svært ved at håndtere coronapandemien, så den menige iraner er blevet fattigere og mere forarmet end nogensinde. Så hvordan har landet udviklet sig siden den iranske revolution i 1979? Hvad er den politiske situation, og hvilken plads har Iran i den geopolitiske dagsorden? Forelæsningerne er blevet til i samarbejde med Viktors Farmor, der laver en studierejse til Iran med Folkeuniversitetet.

Liberalismen – en kriseramt ideologi?

— **TID:** 3/2, 3 torsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Michael Böss, lektor emeritus i engelsk, Aarhus Universitet

Der har altid hersket stor uenighed om, hvad liberalisme betyder. For kritikerne har liberalismen mange synder på samvittigheden. Den bliver beskyldt for at ødelægge religionen, familien og samfundet. Modsat har liberalismens tilhængere ment, at vi skylder den alt det bedste i det moderne samfund. Der er hold i alle påstande. Hør historien om ideologiens udvikling.

- 03/02: Før liberalismen blev politisk**
- 10/02: Den klassiske og nye liberalisme 1820-1940**
- 17/02: Den "amerikaniserede" liberalisme fra 2. Verdenskrig til i dag**

Israel og Palæstina

TID: 26/2, 1 lørdag, kl. 09.45-15.45

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

Der er få områder i verden, der rummer så store konflikter og kontraster på så lidt plads, som det er tilfældet i Israel og Palæstina. Ofte bliver konflikten kogt ned til en kamp mellem to stridende grupper, men virkeligheden er langt mere nuanceret. I Israel lever ortodokse jøder med tildækkede kvinder side om side med israelske mænd og kvinder i jakkesæt. Og det samme gør sig gældende for palæstinenserne, hvor fx kønsrollerne også er blevet påvirket af den lange konflikt. Forelæsningerne er lavet i samarbejde med rejseselskabet Viktors Farmor, der arrangerer rejser til Israel og Palæstina.

09.45: Historien om Israel og Palæstina.

Bjarke Vestesen, journalist, Fyens Stiftstidende

12.15: En mosaik – det jødiske folk.

Bjarke Vestesen, journalist, Fyens Stiftstidende

14.15: Religion, politik og konflikt i dag.

Hans Henrik Fafner, journalist

Folkeuniversitetets deltagere bruger deres stemmeret til Århundredets Festival. Men mange steder i verden er demokratiet under pres. Bliv klogere på en række stater i 'På kant med demokratiet'. Se side 11.

Kriseøkonomi og klimagæld – hvor kommer pengene fra?

TID: 26/2, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Jesper Jespersen, dr.scient. adm., professor emeritus i økonomi, Roskilde Universitet

Økonomiske kriser kommer og går i en globaliseret markedsøkonomi. I 2008 var det en finanskrise, der kastede grus i maskineriet. Den blev efterfulgt af en dyb statsgældskrise i Europa. I 2020 var det en virus overført fra en flagermus i Kina, der satte hele verdensøkonomien under pres. Der er også de strukturelle kriser, der udvikler sig over længere tid og ofte kommer uden for radaren under de uforudsigelige krisers hærgen. Her tænkes på klimakrisen. Men løsninger på de forskellige typer af kriser behøver ikke være hinandens modsætninger. Hvis den rigtige samfundsøkonomiske forståelse lægges til grund for politikken, så vil vi både kunne mindske arbejdsløshed og klimabelastning.

På kant med demokratiet

TID: 2/3, 5 onsdage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Til trods for at demokratiet har vundet udbredelse siden den kolde krigs ophør, kan autoritære og totalitære tendenser stadig findes overalt i verden. En række lande har ondt i demokratiet, og helt fundamentale demokratiske spilleregler, såsom frie valg, pluralisme og ytrings- og pressefrihed, udfordres eller er allerede sat ud af spillet. Tag med på en indsigtfuld rejse til nogle af de stater i verden, der enten flirter med det ikke-demokratiske eller har taget springet fuldt ud. Hvad er baggrunden og status lige nu?

02/03: Putins Rusland. Flemming Splidsboel Hansen, seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier

09/03: Erdoğan's Tyrkiet. Deniz Serinci, cand. public. B, freelancejournalist

16/03: Xi Jinpings Kina. Clemens Stubbe Østergaard, lektor emeritus i statskundskab, Aarhus Universitet

23/03: Khameneis Iran. Claus Valling Pedersen, lektor i persisk, Københavns Universitet

30/03: Orbán's Ungarn. Søren Riishøj, lektor emeritus i statskundskab, Syddansk Universitet

Et nyttegnet Europa?

TID: 3/3, 5 torsdage, kl. 17.30-19.15

PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Grænser rykker sig, nye lande bliver til, minoriteter bliver til majoriteter, og magtbalancer tippes. Ikke mindst når vi kaster et blik rundt på det europæiske kontinent. Den tidligere catalanske præsident Carles Puigdemont har forladt Spanien, da han står til retsforfølgelse for at have afholdt en forfatningsstridig folkeafstemning om catalansk uafhængighed. Briterne forlod EU den 31. januar 2020. Som konsekvens er Storbritannien måske historie. Putin har annekteret Krim, og russiskstøttede styrker kæmper for løsrivelse i det østlige Ukraine. Og på Balkan er mange spørgsmål endnu ubesvarede efter 1990'ernes krige. Hvor er Europa på vej hen?

03/03: EU. Thorsten Borring Olesen, professor i historie, Aarhus Universitet

10/03: Ukraine. Søren Riishøj, lektor emeritus i statskundskab, Syddansk Universitet

17/03: Balkan. Christian Axboe Nielsen, lektor i historie og human security, Aarhus Universitet

24/03: Storbritannien. Sara Dybris McQuaid, lektor i britisk og irsk historie og samfund, Aarhus Universitet

31/03: Catalonia. Carsten Jacob Humlebæk, lektor i spanske samfundsforhold, Copenhagen Business School

Island

TID: 8/3, 4 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Island fascinerer med sine vulkaner, sine blodige sagaer og sin storslåede natur. Både Islands samfund, natur, kultur og historie gør stort indtryk på alle, der kommer i berøring med øen ude i det barske Atlanterhav. Island er den helt rette blanding af tradition og forandring. Hvordan er Island opstået, og hvorfor er Island et helt specielt sted på Jorden? Hvordan afspejler landets udvikling sig hos moderne forfattere som Hallgrímur Helgason, Sjórn og Jón Kalman Stefánsson? Og hvad er det, der er så særligt ved Islands natur og fugleliv?

08/03: Island dengang og i dag. Fra vikinger til pengespekulanter. Torben Rasmussen, litteraturhistoriker, forfatter og direktør, Team Island

15/03: Islands politiske og økonomiske forhold. Torben Rasmussen, litteraturhistoriker, forfatter og direktør, Team Island

22/03: Islands natur og fugle. Ib Krag Petersen, seniorrådgiver, Aarhus Universitet

29/03: Nyere islandsk litteratur. Kim Lembek, cand.mag. i dansk og islandsk

Silkevejen – dengang og i dag

TID: 19/3, 1 lørdag, kl. 09.45-14.30
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

Helt fra oldtiden og frem til det 14. århundrede var Silkevejen hovedfærdselsåren mellem Europa og Asien. Igennem århundreder mødtes befolkninger, kulturer, religioner og kontinenter på vejen. På trods af at regionen har spillet en nøglerolle i verdens- og religionshistorien, har den længe været overset. Men med Peter Frankopans udgivelse af 'Silkevejene' og Kinas planer om en ny silkevej har regionen fået fornyet opmærksomhed. Forelæsningerne er lavet i samarbejde med rejseselskabet Viktors Farmor, der arrangerer rejser langs Silkevejen.

09.45: Silkevejens historie og religion.

Jesper Petersen, ph.d.-studerende i religionshistorie, Lunds Universitet

12.30: 'Belt and Road Initiative'. Kinas nye silkeveje. Clemens Stubbe Østergaard, lektor emeritus i statskundskab, Aarhus Universitet

Bliv en god detektor

TID: 5/4, 1 tirsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Peder Østergaard, ph.d. i erhvervsøkonomi, tidl. prodekan og lektor, Aarhus Universitet

'En ny undersøgelse viser, at...' Sådan indledes mange indslag i nyhedsstrømmen. Hvordan forholder vi os til den slags undersøgelser? Og ikke mindst de konklusioner, de præsenterer? Sluger vi dem råt, fordi de kommer fra en anerkendt kilde? Er vi positive, fordi de stemmer overens med vores egen antagelse? Eller er vi modsat kritiske, fordi de går imod det, vi troede? Bliv rustet til at skille skidt fra kanelet. Få viden, der gør dig i stand til at foretage dine egne faktatjek. Hvordan er undersøgelsen udført? Er der rygdækning for konklusionerne? Og hvordan er resultaterne formidlet?

Efter krigene. Det tidligere Jugoslavien fra 1999 til i dag

TID: 6/4, 1 onsdag, kl. 17.30-21.30
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Christian Axboe Nielsen, lektor i historie og human security, Aarhus Universitet

For Balkan og det tidligere Jugoslavien var 1990'erne et forfærdeligt årti. Siden årtusindskiftet har der heldigvis hersket fred på Balkan, men vejen mod EU-medlemskab har været stejl. Genopbygning, korruption, demografisk tilbagegang og manglende opgør med 1990'ernes forbrydelser og nationalisme har alt sammen bidraget til en tøvende udvikling mod demokrati og stabilitet. Christian Axboe Nielsen er lektor i historie ved Aarhus Universitet. Han har fungeret som ekspertvidne i mange sager mod politiske ledere og politifolk ved Det Internationale Krigsforbrydertribunal i Haag, ICTY. Få glæde af hans dybe kendskab til landene, vejen mod EU og retsopgøret her.

Den bæredygtige stat – med Anders Blok og Rasmus Willig

TID: 7/4, 1 torsdag, kl. 17.30-21.30
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISERE: Rasmus Willig, lektor i samfundsvidenskab, Roskilde Universitet, og Anders Blok, lektor i sociologi, Københavns Universitet

At løse klimakrisen er måske den mest presserende udfordring, som vores samfund står over for. Mange forskere peger således på, at vi kun har godt ti år til at få nedbragt det globale CO₂-aftryk markant. Ifølge sociologerne Anders Blok og Rasmus Willig har både velfærds- og konkurrencestaten spillet fallit, når det handler om at løse klimakrisen. I stedet introducerer de en ny statsform, 'den bæredygtige stat', som bygger på tankegangen om, at vi er nødt til at droppe det ensidige fokus på vækst, ændre vores forbrugsvaner og levevis. Forelæsningen tager udgangspunkt i bogen 'Den bæredygtige stat' (Hans Reitzels Forlag).

Få nyhederne først

TILMELD DIG FOLKEUNIVERSITETETS NYHEDSBREV PÅ FUAU.DK, OG FÅ INFORMATION OM BL.A. SÆRLIGE TILBUD OG SÆRARRANGEMENTER

Vov at vide! Et kig ind i forskningens forunderlige verden

Vær med i efteråret, når det traditionsrige Vov at vide! præsenterer nogle af landets mest excellente forskere. På én aften vil du komme vidt omkring i den fascinerende forskning, når forskerne fortæller om deres originale projekt. Læs mere på de følgende sider.

DANMARKS FRIE
FORSKNINGSFOND

Danmarks Frie Forskningsfond

Originale forskningsidéer er med til at skabe ny viden og er fundamentet for fremtidens samfund. Hvert år udvælger og støtter Danmarks Frie Forskningsfond nogle af de mest originale forskningsidéer. Konkurrencen om midlerne er hård, og Sapere Aude-forskningsledere er blandt de bedste, som får bevilling til projekter, der strækker sig over ca. fire år.

Mød fem Sapere Aude-forskningsledere, som hver især udøver banebrydende forskning.

Mange har måske en oplevelse af, at vi er blevet mere og mere splittet, når det handler om indvandring. Men ny forskning viser, at holdningerne til indvandring ikke har ændret sig de sidste årtier. Hvordan hænger det sammen? Kristina Bakkær Simonsen gør os klogere på paradokset.

Mange børn kæmper i de første leveår med forstoppelse, diarre og kolik. De underliggende årsager er uklare, men sammenspillet mellem kosten, tarmbakterier og tarmens bevægelser kunne være afgørende. Henrik Roagers forskning skal bekæmpe mavesmerter hos spædbørn.

Hvordan kan samfunds- og naturvidenskab arbejde sammen om finde svar på biodiversitetskrisen? Jonas Geldmann finder i dette samspil nye metoder til at lokalisere de største trusler og deres mulige modsvar mod de mest truede arter.

Anton A. A. Autzen arbejder med at lave personlige cancer-vacciner. Fra tumorbiopsier vil han finde de kræftmarkører, der kan træne immunsystemer til at genkende kræftceller. Han bruger nanodiscs, der kan efterligne dele fra virus, som immunsystemet vil reagere på i en vaccine.

Vi rammer ned i hjertet af de skandinaviske staters egen selvforståelse i selskab med Astrid Nonbo Andersen. Hun fokuserer på kampen om historien og retten til at fortælle den, når hun undersøger den betydning, historieskrivning har for indfødte folks krav i Skandinavien.

Vov at vide! Et kig ind i forskningens forunderlige verden

TID: 6/12, 1 mandag, kl. 19.00-21.10

PRIS: 50 kr. inkl. et glas vin i pausen

STED: Store sal, Dokk1, Hack Kampmanns Plads 2, 8000 Aarhus C

LIVESTREAM: Arrangementet livestreames. Det er gratis at være med online, men kræver tilmelding på hjemmesiden.

Sapere Aude! "Hav mod til at bruge din egen forstand!" Sådan lyder en af oplysningstidens mest kendte sætninger formuleret af Immanuel Kant i 1783. Denne aften kigger vi dog ud i fremtiden, når nogle af Danmarks bedste forskere præsenterer den nyeste forskning – Vov at vide! Hvert år støtter Danmarks Frie Forskningsfond forskere, der står bag de mest originale og banebrydende idéer. Formålet er at sikre forskernes evne til at konkurrere internationalt og styrke den excellente forskning til gavn for samfundet som helhed. Vi har samlet et hold af disse forskere denne aften. Vi får et unikt indblik i menneskene bag tankerne og laver et nedslag på nogle vigtige spørgsmål inden for forskningens forunderlige verden i dag.

PROGRAM FOR AFTENEN:

- 19.00: Velkomst.** Birgit Schiøtt, professor og institutleder ved Kemi, Aarhus Universitet og bestyrelsesmedlem i Danmarks Frie Forskningsfond
- 19.10: Hvorfor splitter indvandringen os?** Kristina Bakkær Simonsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 19.25: Bakterier, kost og ondt i maven hos spædbørn.** Henrik Munch Roager, adjunkt i mikrobiologi og ernæring, Københavns Universitet
- 19.40: Kortlægning af globale trusler mod dyrelivet.** Jonas Geldmann, postdoc i biologi, Københavns Universitet
- 19.55: Forskersamtale.** Line Friis Frederiksen i samtale med Kristina Bakkær Simonsen, Henrik Munch Roager og Jonas Geldmann
- 20.10: Pause med vin.**
- 20.30: En vaccine mod cancer.** Anton A.A. Autzen, ph.d. og forskningsleder i medicinsk kemi, Danmarks Tekniske Universitet
- 20.45: Sandhed og forsoning i de nordiske lande.** Astrid Nonbo Andersen, ph.d. og seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier
- 21.00: Forskersamtale.** Line Friis Frederiksen i samtale med Anton A. A. Autzen og Astrid Nonbo Andersen
- 21.10: Tak for i aften.**

Danmarks Frie Forskningsfond

- Støtter forskning inden for alle videnskabelige hovedområder.
- Består af 75 rådsmedlemmer og 9 bestyrelsesmedlemmer, som alle er udpeget på baggrund af deres høje faglige viden og kompetence.
- Uddeler hvert år ca. 1,5 mia. kr. til forskning.
- Har hjemmesiden: dff.dk
- Er aktiv på:

**DANMARKS FRIE
FORSKNINGSFOND**

Arbejdsliv, ledelse & kommunikation

Ligeværdig ledelse

— **TID:** 6/9, 3 mandage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Mie Krog, direktør, Vimavima

Alt for mange mistrives på arbejdspladsen på grund af dårlig ledelse. Ligeværdig ledelse retter fokus mod den fælles forpligtelse, vi alle har til at skabe god ledelse mellem chef og medarbejder, og hvordan det skaber bedre trivsel og motivation på arbejdspladsen. I den ligeværdige ledelse er medarbejderen en ligeværdig part i en skabende proces. Gennem teorier, metoder og cases på tværs af køn og generationer får du indblik i, hvad ligeværdig ledelse er og kan. Forelæsningserne er målrettet dig, der ønsker at udvikle dig som leder – på alle niveauer. Undervisningen tager afsæt i en kommende bog.

Den retoriske værktøjskasse

— **TID:** 7/9, 6 tirsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

De fleste kender det. Argumenterne snubler over hinanden, og ordene kommer ikke ud over rampen. For formidlingens kunst er mere end overlevering af viden. Men hvordan mestrer man formidling, der fænger? Bliv klogere på alt fra kropssprogets indflydelse på kommunikationen til den gode argumentations grundtrin, når vi åbner op for en værktøjskasse fuld af retoriske hjælpemidler. Få indblik i kommunikationens forskellige facetter og en række konkrete redskaber til at blive en bedre kommunikatør.

07/09: Introduktion til retorikkens verden.

Sofie Venge Madsen, studielektor i retorik, Aarhus Universitet

14/09: Retorisk argumentation. Sofie Venge Madsen, studielektor i retorik, Aarhus Universitet

21/09: Forberedelse, der fremmer dit nærvær. Linda Greve, ph.d., formidlingschef, Science Museerne på Aarhus Universitet

28/09: Kropssprogets betydning – om præsentation, stemmebrug og nervøsitet. Linda Greve, ph.d., formidlingschef, Science Museerne på Aarhus Universitet

05/10: Tekster, der rykker. Mette Sejersen, konsulent og ekstern lektor i retorik, Aarhus Universitet

12/10: Fortællinger, der gør en forskel. Stefan Iversen, lektor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

Beslutninger – i teori og praksis

— **TID:** 8/9, 6 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Alt samarbejde beror på kognitive beslutninger. Men hvordan træffer man en god beslutning? Med afsæt i organisationsteori giver forelæsningsrækken en introduktion til forskellige beslutningsteoretiske retninger med fokus på praktisk anvendelse. Undervisningen tager afsæt i bogen 'Beslutninger i teori og praksis' (Hans Reitzels Forlag).

08/09: Introduktion og Group Thinking. Søren Voxted, ph.d. og lektor i organisation og ledelse, Syddansk Universitet

15/09: Den rationelle beslutningsteori. Torben Andersen, ph.d. og lektor i organisationsteori, Aarhus Universitet

22/09: Postrational beslutningsteori. Martin Lund Pedersen, ph.d. og ekstern lektor i organisationsteori, Copenhagen Business School, Roskilde Universitet og Syddansk Universitet

29/09: Beslutningsadfærd og medarbejderengagement under forandringsprocesser. Louise Møller Pedersen, adjunkt i psykosocialt arbejdsmiljø, Aalborg Universitet

06/10: Konsistent beslutning – en alternativ beslutningsstrategi. Per Schaarp, cand.pæd. og konsulent

13/10: Kommunikation i beslutningsprocesser. Mette Lund Kristensen, studielektor og ph.d. i organisationsteori, Syddansk Universitet

Positiv psykologi i ledelse

TID: 8/9, 6 onsdage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Inden for den positive psykologi stiller man spørgsmålet: Hvad gør livet værd at leve? Hvad er det, der får os til at trives som individer og i fællesskaber? Det er givet, at vi må stille de samme typer af spørgsmål i en arbejdslivssammenhæng. Hvad er det, der giver arbejdslivet mening? Hvordan kan jeg trives som individ og i fællesskaber på min arbejdsplads? Trivsel giver mentalt overskud, og det kan mærkes i en arbejdssammenhæng. Bliv klogere på positiv psykologi i ledelse.

08/09: Positiv psykologi og motivation. Nina Tange, cand.scient.soc., specialkonsulent, Aarhus Universitet

15/09: Udvikling af en robust kultur på arbejdspladsen. Ida Thrane Hertz, cand.mag. i psykologi og kommunikation, chefkonsulent, Center for Mental Robusthed

22/09: Kollektiv stress og kollektiv coping. Tanja Kirkegaard, adjunkt i psykologi, Aarhus Universitet

29/09: Styrkebaseret ledelse. Mads Bab, master i positiv psykologi, forfatter, indehaver af Gnist

06/10: Psykologisk tryghed i arbejdslivet. Rebekka Bøgelund, seniorkonsulent, Videntcenter for God Arbejdsliv

13/10: Mindfulness og stresshåndtering. Jesper Dahlgaard, docent og forskningsleder i Program for Krop og Mental Sundhed ved Forskningscenter for Sundhed og Velfærdsteknologi, VIA UC, og lektor ved Institut for Klinisk Medicin, Aarhus Universitet

Social intelligens – i livet og på arbejdet

TID: 9/10, 1 lørdag, kl. 10:00-16:00

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

UNDERVISER: Lone Belling, cand.phil., forfatter og organisations- og ledelseskonsulent, Liv og Lederskab

Nyere hjerneforskning viser, at vi er skabt til at være sociale. Vores hjerner spiller sammen, og følelser og fornemmelser spredes mellem mennesker. Hør, hvordan denne viden kan have indflydelse på liv og arbejdsliv med fokus på bl.a. læring gennem imitation, nærvær i møder og samtaler, intuitiv og tavs kommunikation samt udvikling og træning af social intelligens – bl.a. med Teori U som ramme i en organisatorisk sammenhæng. Hør også, hvad det moderne (arbejds)liv gør ved vores evne til opmærksomhed, læring, empati og medfølelse. Dagen vil veksle mellem oplæg og dialog, teori og praksis, øvelser og refleksion. Dagen er for alle og kræver ingen særlige forudsætninger.

Humor som middel til kreativitet

TID: 10/10, 1 søndag, kl. 10:00-16:00

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

UNDERVISER: Martin Einfeldt, master i positiv psykologi og kommunikationsrådgiver

Kilometervis af jobannoncer og datingprofiler forlanger ansøgere med humor. Det er ikke et modefænomen. Behovet for humor er reelt overalt, hvor mennesker har brug for fx frihed i tanke og kommunikation, kreativ tænkning og gode relationer. Humor kan være et stærkt middel til kreativitet ved at fremme kreativ tænkning, motivation og nysgerrighed. Så hvordan bruger man humor til at fremme sin og andres kreativitet? Undervisningen tager afsæt i udgivelsen 'Kreativitet, innovation og humor. De bedste teorier og råd' (Samfundslitteratur).

Kom i gang med aktieinvestering

TID: 13/10, 1 onsdag, kl. 17:30-21:30

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Morten M. Bang, cand.merc. aud., aktieanalytiker og iværksætter

Vil du i gang med at investere i aktier, og vil du have den rette viden til at komme godt fra start med investeringerne? Så vær med denne aften. Med afsæt i teori og praktiske erfaringer vil du lære om de muligheder og risici, der kan opstå ved aktieinvestering, og du vil få viden og værktøjer til at komme i gang med aktieinvestering. Få en introduktion til aktiehandel og viden om fundamental analyse, forskellige værktøjer og indsigt i relevante nøgletal. Hør også om fejl og motivation, og find ud af, om aktieinvestering er noget for dig.

Byg bro mellem livsglæde og arbejdsglæde

TID: 13/10, 1 onsdag, kl. 17:30-21:30

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Jesper Bay-Hansen, speciallæge i almen medicin

Enhver ved, at en god arbejdsplads består af glade medarbejdere. Særligt i krisetider er det vigtigt at slå et slag for arbejdsglæden. For det er en følelse, der ikke er vedligeholdelsesfri og aldrig må tages for givet. Det er de færreste, der tænker over, at man uanset uddannelse, erhverv og stilling kan holde hånden under arbejdsglæden ved at løfte livsglæden. Og du kan bl.a. løfte livsglæden ved hjælp af såkaldte positiv psykologiske interventioner, dvs. aktiviteter, der har potentialet til at kaste meningsfuldhed, glæde og andre positive følelser af sig. Få forskningsunderstøttet inspiration til at bevare arbejdsglæden.

FØLG MED PÅ FACEBOOK

facebook.com
/fuaarhus

Alternativ konfliktløsning

TID: 26/10, 5 tirsdage, kl. 17.15-19.30
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Bør løsning af konflikter bare overlades til de professionelle: sagsbehandlere, advokater og dommere? Eller bør parter, der ikke har kunnet løse deres konflikt selv, snarere have hjælp til at nå frem til deres egne løsninger på konflikten? Hvad er paradigmet bag alternativ konfliktløsning? Hvad er forskellene i forhold til domstolsbehandling? Hvilke modeller anvender konfliktmæglere/mediatorer? Og hvordan foregår det egentlig i virkelighedens verden? I denne forelæsningsrække bliver både teorien bag og udmøntningen i praksis af alternativ konfliktløsning belyst.

- 26/10: Introduktion – om paradigmeskiftet fra domstolsbehandling til konfliktmægling.** Mogens Yde Knudsen, advokat (H), LL.M., mediator og retsmægler, Extensio, og Anette Storgaard, professor i kriminologi, straffuldbyrdsret og alternativ konfliktløsning, Aarhus Universitet
- 02/11: Retsmægling og udenretlig konfliktmægling (mediation).** Mogens Yde Knudsen, advokat (H), LL.M., mediator og retsmægler, Extensio
- 09/11: Mediation og mægling i byggetvister.** Anne Buhl, cand.jur. og mediator, Buhl Mediation
- 16/11: Konfliktmægling i skilsmisefamilier.** Leise Døllner, cand.jur., master i konfliktmægling, konfliktmægler, udviklingskonsulent i Familieretshuset
- 23/11: Konfliktråd: Mødet mellem offer og gerningsperson.** Anette Storgaard, professor i kriminologi, straffuldbyrdsret og alternativ konfliktløsning, Aarhus Universitet

Kort og godt om paradokser i ledelse

TID: 26/10, 3 tirsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk
UNDERVISER: Lotte Lüscher, erhvervspsykolog, ph.d. i ledelse og indehaver, Clavis Erhvervspsykologi

Hvad er et paradoks? Hvordan identificerer du paradokser, når de viser sig i organisationen? Og hvad kan du som leder gøre, når din handlekraft bliver stækket af paradoksernes modsatrettede krav? Som leder oplever du løbende krydspres og paradoksale situationer. Du skal finde den bedste løsning – der samtidig er den billigste. Du skal sikre en langsigtet og stabil drift – og samtidig honorere et krav om hurtige resultater. Du skal være tæt på medarbejderne – og samtidig på tilpas afstand til at kunne se, hvad organisationen har behov for. Få konkrete greb og forslag til, hvordan du forholder dig til komplekse problematikker i organisationer, og bliv klædt på til at arbejde aktivt og reflekteret med paradokserne i organisationen og i dit eget lederskab. Undervisningen tager afsæt i bogen 'Kort og godt om paradokser i ledelse' (Dansk Psykologisk Forlag).

Ledelse der virker

TID: 28/10, 6 torsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

God ledelse er vigtigt. Det er politikere, ledere og medarbejdere alle enige om. Samtidig er holdningerne ofte forskelligartede, når det kommer til at beskrive og definere, hvad god ledelse reelt er. Så hvordan bliver man en god leder? Og hvad er egentlig effekterne af god ledelse? Ligesom konkurrencesvømmere har ledere brug for at træne hele tiden for at blive ved med at være gode. På dette forløb afliver vi myterne og sætter fokus på ledelse, der virker. Forløbet er udviklet i samarbejde med forskere fra Kronprins Frederiks Center for Offentlig Ledelse.

- 28/10: Er offentlig ledelse noget særligt?** Christian Bøtcher Jacobsen, lektor i statskundskab og vicecenterleder for Kronprins Frederiks Center for Offentlig Ledelse, Aarhus Universitet, og Lars Dahl Pedersen, seniorrådgiver ved Kronprins Frederiks Center for Offentlig Ledelse, Aarhus Universitet
- 04/11: Distribueret ledelse – når medarbejdere inddrages i løsningen af ledelsesopgaver.** Anne Mette Kjeldsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 11/11: Digital distanceledelse.** Mathilde Albertsen Winsløw, ph.d.-studerende i statskundskab, Aarhus Universitet
- 18/11: Risikoledelse i offentlige organisationer.** Emily Tangsgaard, ph.d.-studerende i statskundskab, Kronprins Frederiks Center for Offentlig Ledelse, Aarhus Universitet
- 25/11: Horisontal ledelse – når opgaver og brugere krydser organisatoriske grænser.** Anders Barslund Grøn, ph.d.-studerende i statskundskab, Kronprins Frederiks Center for Offentlig Ledelse, Aarhus Universitet
- 02/12: Personlighed, identitet og ledelse.** Oluf Gøtzsche-Astrup, adjunkt i statskundskab, Kronprins Frederiks Center for Offentlig Ledelse, Aarhus Universitet, og Mathilde Cecchini, adjunkt i statskundskab, Kronprins Frederiks Center for Offentlig Ledelse, Aarhus Universitet

Mere menneske, mindre management. Filosofisk inspiration til organisation og ledelse

TID: 30/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Tommy Kjær Lassen, ph.d. i anvendt filosofi og ekstern lektor i videnskabsteori, Copenhagen Business School

I en professionel og teknologisk ledelsestid er der mere end nogensinde brug for at styrke den menneskelige side af ledelse. Fremtidens ledelse er for den, der vil være menneske først og leder næst. Få mere af dig selv med i det personlige lederskab og i dit arbejdsliv, og styrk det professionelle engagement med metoder og indsigter fra praktisk filosofi. Dette forløb præsenterer en række filosofiske tilgange til udvikling af ledelse og arbejdsliv. Forløbet tager afsæt i bogen 'Filosofi for ledere' (Samfundslitteratur) og er relevant for alle, der ønsker mere dybde, refleksion og eftertanke i dagligdagen.

Den gode samtale er essentiel – både i privat- og arbejdslivet. Men ikke alle samtaler er lette at tage hul på. Få inspiration til at håndtere de svære samtaler. Se side 19.

Handlemod

- **TID:** 30/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Peter Laut Matzen, cand.mag. i lærings- og forandringsprocesser

Hver gang vi står over for noget nyt og ukendt, banker hjertet lidt tungere, og tankerne fortæller dig måske, at du skal blive, hvor du er. Det er helt naturligt. Men det får os ofte til at blive, hvor vi er, selvom det giver mere mening at gøre noget andet. Du oplever det måske, når du overvejer at springe ud som selvstændig eller søge nyt job. Med afsæt i teorier om bl.a. forandrings- og læringsprocesser samt cases stiller vi denne dag skarpt på, hvad der hindrer os i at tage nye skridt, og hvilke strategier du kan bruge til at handle.

Erhvervpsykologens guide til drømmejobbet

- **TID:** 10/11, 1 onsdag, kl. 17.30-21.30
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Lars Lundmann, rekrutteringsrådgiver, ph.d. i rekruttering og leder af konsulenthuset LUNDMANN samt sekretariatschef på mediehuset Solidaritet

Med afsæt i erhvervpsykologiens teorier, metoder og resultater får du en ny forståelse for ansættelsesprocesser. På aftenen får du værktøjer, der gør dig i stand til at vende nogle af de mest udbredte og problematiske myter om arbejde til din egen fordel, næste gang du vil have et nyt job. Det bliver simpelthen lettere at ramme plet. Fordi du får flere pletter, du kan ramme, og flere pile, du kan skyde med. Aftenen tager udgangspunkt i bogen 'Du skal ikke være dig selv – erhvervpsykologens guide til at få det job, du gerne vil have' (Mental Press).

Skriv professionelt

- **TID:** 11/11, 5 torsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Arbejder du med skriftlig kommunikation i erhvervsmæssig eller frivillig sammenhæng – eller vil du bare gerne blive bedre til at skrive professionelt? Stort set alle virksomheder og organisationer arbejder med skriftlig kommunikation, og mange steder er der ansat kommunikationsmedarbejdere til at løse opgaverne – opgaver, der varierer fra organisation til organisation, men som også på mange måder ligner hinanden. Få indblik i, hvordan du får dit budskab igennem – fra retskrivning til brugen af argumentationsteknikker.

- 11/11: Konkretiser din idé.** Annette Hoffskov, ekstern lektor i retorik og kommunikation, Copenhagen Business School og Aalborg Universitet Copenhagen
18/11: Få gode skrivevaner – skriv gode tekster. Mikkel Hvid, journalist, cand.mag. i dansk
25/11: Skriv fejlfrit. Richard Madsen, adjunkt i anvendt lingvistik, Aalborg Universitet
02/12: Skriv til websites. Nanna Friis, forfatter, cand.mag. i dansk, Friis Kommunikation
09/12: Skriv velargumenteret. Stine Heger, forfatter og konsulent, cand.mag. i retorik og dansk

Kort og godt om svære samtaler

- **TID:** 15/12, 1 onsdag, kl. 17.30-21.30
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk
UNDERVISER: Lene Flensborg, erhvervpsykolog og partner, Organisation

Selv garvede ledere kan finde det stærkt udfordrende at initiere dialoger med medarbejdere om svære emner som dårlig performance og attitudeproblemer. Der er reelle faldgruber forbundet med at tage sådanne problemer op, som udfordrer den andens selvbillede og stolthed – man risikerer, at konflikten øges, relationen svækkes og problemerne bliver større. Men der er mulighed for, at svære samtaler bliver starten på dels at få løst problemerne og samtidig styrker relationen. Lær at forberede, gennemføre og følge op på de svære samtaler. Aftenen henvender sig til alle, der løser opgaver og skaber resultater i samarbejde med andre. Undervisningen tager afsæt i 'Kort og godt om svære samtaler' (Dansk Psykologisk Forlag).

Spids blyanten. Få inspiration til at skrive fængende tekster. Se 'Skriv lettere end du tror' Se side 21.

Det meningsfulde arbejdsliv – indsigter, forståelse og udvikling

- **TID:** 16/12, 1 torsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISNING: Michael Nørager, ph.d. og lektor i innovation og forandringsledelse, Aarhus Universitet

Når indsigt skaber forståelse, så udvikler det meningsfulde arbejdsliv sig, og det gør ledere og medarbejdere i stand til sammen at løse vanskelige opgaver. Det gælder for både ledere og medarbejdere, at vi kan frisætte store potentialer, når vi udvikler evnen til at forstå hinandens perspektiver. Det er, når vi integrerer vores forskellige synspunkter og vidensområder, at nye løsninger opstår på arbejdspladsen. Den meningsfulde proces starter der, hvor trygheden tillader, at vi ærligt tilkendegiver, hvad vi er gode til. Men også hvad vi ikke er gode til. En sådan udvikling starter med en større selvindsigt, som bidrager til en positiv indvirkning på selvværdet og selvrespekten. Når man ved, hvad man kan bidrage med, kan man åbent og tillidsfuldt tale med sine kollegaer om nye opgaveløsninger. Uanset om man er leder eller medarbejder. Få nye indsigter om det meningsfulde arbejdsliv og konkrete løsningsforslag til dine fastlåste udfordringer. Forløbet foregår i vekselvirkning mellem oplæg, refleksion og dialog.

Den gode hukommelse

- **TID:** 24/1, 4 mandage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Hukommelsen er en helt afgørende forudsætning for vores liv og derfor også for vores arbejdsliv. Vi bruger fx hukommelsen, når vi skal huske vores arbejdsopgaver, når vi vurderer, hvilken måde vi skal udføre dem på, eller skal huske, hvad der blev sagt til møder. Med andre ord bruger vi hukommelsen hele tiden. Men hvad er hukommelse, og kan man tale om, at der er flere slags? Hvordan fungerer hukommelsen, og hvad sker der med den, når vi bliver ramt af stress eller bliver ældre?

- 24/01: Introduktion: Hvordan fungerer hukommelsen?** Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet
- 31/01: Hukommelsen og hjernecellerne.** Cathrine Baastrup, farmaceut og ph.d., ekstern lektor i psykologi, Aarhus Universitet
- 07/02: Stress og hukommelse.** Line Kirstine Hauptmann, psykolog og specialist i klinisk neuropsykologi, ekstern lektor i psykologi, Aarhus Universitet
- 14/02: Aldring og hukommelse.** Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet

Følelser i ledelse

- **TID:** 27/1, 4 torsdage, kl. 17.15-19.00. Ingen undervisning 17/2
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Moderne ledelse handler i høj grad om følelser: om at lukke op for kreativitet i organisationen og skabe motivation, selvledelse og empowerment hos de ansatte. Ledere i dag bedømmes ikke kun på deres evne til at skabe gode resultater på bundlinjen, men også på deres evne til at håndtere følelser hos sig selv og andre. Forelæsningsrækken introducerer til teorier om følelser i organisationer og giver konkrete bud på, hvordan ledere kan arbejde med empowerment, dynamik, nærvær og empati. Forelæsningerne tager afsæt i 'Følelser i ledelse' (Klim).

- 27/01: Ledelse og følelser i organisationer.** Claus Elmholt, lektor i ledelses- og organisationspsykologi, Aalborg Universitet
- 03/02: Ledelse, flow og mindfulness.** Frans Ørsted Andersen, lektor i uddannelsesforskning, Aarhus Universitet
- 10/02: Ledelse der skaber empowerment.** Poul Poder, lektor i sociologi, Københavns Universitet
- 24/02: POS – positive effekter af positivt lederskab.** Andreas Granhof Juhl, erhvervspsykolog, Granhof Juhl ApS

Personlig ledelsesudvikling i en kompleks verden

- **TID:** 27/1, 1 torsdag, kl. 17.30-21.30
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Eva Damsgaard, cand.mag. i medievidenskab og organisationsudvikling, ledelsesudviklingskonsulent, IMPAQ

Hvad trækker du på som leder, når du står i komplekse situationer? Hvordan ved du, hvad der er rigtigt eller bedst at gøre, når noget bliver svært i ledelse? Meget ledelsesudvikling går på færdigheder, kompetencer, modeller og metoder til ledelsesarbejdet, og det spiller alt sammen en afgørende rolle. Men det er mindst lige så vigtigt at arbejde med sine egne indre mentale modeller og måder at skabe mening på i ledelsesarbejdet. Med afsæt i Harvard-professor Robert Kegan's forskning stiller vi skarpt på den personlige udvikling.

Skriv lettere end du tror

- **TID:** 30/1, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Maria Larsen, journalist, kommunikationsrådgiver og forfatter, Mellem Linjerne

Skriver du dig frem til budskabet i din tekst? Eller har du overblik over det, inden du sætter dig til tastene? Uanset hvordan du arbejder, kan du få det lettere og sjovere med at skrive. At skrive er et håndværk, alle kan blive bedre til. Gennem oplæg og øvelser får du indblik i de enkle og konkrete redskaber til alle faser af skriveprocessen. Forløbet er relevant for alle, der gerne vil have inspiration til at skrive hurtigere og skrive tekster, der fænger, uanset om det er mails, notater, nyhedsbreve, artikler eller rapporter. Dagen tager afsæt i bogen 'Skriv lettere end du tror' (Samfundslitteratur).

Når alt er foranderligt: Forstå forandringerne i organisationen

- **TID:** 26/2, 1 lørdag, kl. 10.30-14.30
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Signe Bruskin, iværksætter, forfatter og ph.d. i organisationsforandring og ekstern lektor, Copenhagen Business School

Organisationsforandringer fylder mere og mere på arbejdspladserne. De kan være stressende, de kan skabe utryghed, og de kan skabe troen på en ny og bedre fremtid. Men hvilke organisationsforandringer er de mest radikale for medarbejderne? Og hvilke forandringer fylder i deres arbejdsliv? På denne dag tager vi fat i medarbejderperspektivet og belyser, hvordan medarbejderne ikke peger på strategiske forandringer som de radikale, men derimod de nære, dem, der påvirker deres hverdag og deres daglige rutiner. Forelæsningsen er baseret på en ny kommende bog om organisationsforandringer af Signe Bruskin (Dansk Psykologisk Forlag) og består af et mix af eksempler fra forskningen, cases og øvelser.

Iværksætteri i praksis

- **TID:** 20/3, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Maria Ovesen, cand.psych., ph.d. i socialpsykologi og rådgiver i bæredygtigt iværksætteri

Iværksætteri er blevet et buzzword. Man kan dog godt få indtrykket af, at det er en lukket klub for udadvendte, højtråbende typer, som har fået en g-e-n-i-a-l idé. Virkeligheden er dog mere nuanceret. Heldigvis. De færreste idéer er geniale, når de først udtænkes – udfordringen består i at teste og udvikle idéerne længe nok, så de bliver gode. Og hvordan gør man så det? Målet med dagen er at afmystificere iværksætterprocessen og udfolde bevægelsen fra spæd idé til velfungerende forretning med afsæt i masser af eksempler og praktiske øvelser. Vi kommer til at arbejde med idégenerering og udvælgelse, testning af idéer og indsigt i egne styrker og svagheder samt bæredygtige forretningsmodeller.

Den effektive ledergruppe

- **TID:** 4/4, 1 mandag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Eva Damsgaard, cand.mag. i medievidenskab og organisationsudvikling, ledelsesudviklingskonsulent, IMPAQ

Et lederteam er for organisationen, hvad et hjerte er for menneskekroppen. Hvis ikke hjertet fungerer, kan man reparere nok så meget på resten af kroppen, uden at det afhjælper symptomerne. Hvis det skal lykkes at udvikle kompetente og bæredygtige organisationer, må lederteamet stå sammen om den værdi, de skal skabe for organisationen og for sig selv som ledergruppe. Visionsledelse og selvledelse er helt centralt, ligesom det er vigtigt at dyrke en kultur, som får organisationen til at lykkes med det, den er sat i verden for, og som styrker både arbejdsglæde og sammenhængskraft. Forelæsningsen tager afsæt i 'Effektive ledergrupper' og 'Det frygtløse lederteam' (Dansk Psykologisk Forlag).

Kort og godt om samarbejde

- **TID:** 4/4, 1 mandag, kl. 17.30-21.30
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Stine Reintoft, cand.psych., autoriseret psykolog

Hvad er det gode samarbejde? Hvilke mekanismer gør sig gældende, når mennesker skal samarbejde? Og hvad gør man, når samarbejdet kører skævt? Denne aften dykker vi ned i det gode samarbejde og stiller skarpt på adfærdsmønstre og dynamikker, der typisk er i spil i grupper. Med afsæt i psykologiske teorier får du enkle og effektfulde værktøjer til at blive en aktiv medskabende af det gode samarbejde. Få indblik i, hvordan du udvikler tillidsopbyggende dialoger, og hør om væsentlige indsatsområder, du kan gribe til, når samarbejdet skal hjælpes på vej. Undervisningen tager afsæt i bogen 'Kort og godt om samarbejde' (Dansk Psykologisk Forlag).

Heldagskurser

– få inspiration og redskaber til dit arbejdsliv

Tilbring en lærerig dag i de smukke omgivelser på Moesgaard Museum, og få viden om, hvordan du håndterer konflikter på arbejdspladsen, eller om, hvordan du brænder igennem med dine præsentationer.

Leder uden kasket

— **TID:** 24/11, 1 onsdag, kl. 10.30-16.15
PRIS: 1.275 kr. inkl. frokost og kaffe
STED: Moesgaard Museum, lokale 301, Moesgård Alle 15
UNDERVERISER: Lene Worning, cand.merc., HRM-konsulent og coach, WOHA

Mange fagligt stærke specialister har ledelsesfunktioner uden mandat. Her er det vigtigste redskab for at trives og lykkes dig selv, din personlige autoritet og gennemslagskraft. Men hvordan driver du mennesker, projekter, teams og arbejdsgrupper frem mod målet? Hvordan håndterer du krydspres, kollegaer, der ikke samarbejder optimalt, og konflikter, som du er en del af, når du ikke har den formelle ledelsesautoritet? Forløbet introducerer dig for en række konkrete værktøjer inden for relationsledelse, kommunikation og konflikthåndtering. Dagen henvender sig til dig, der i det daglige udøver ledelse, typisk på grund af din faglighed og anciennitet, men som ikke har en formel ledertitel. Se mere på fuau.dk.

Tredje generations coaching

— **TID:** 24/11, 1 onsdag, kl. 10.30-16.15
PRIS: 1.275 kr. inkl. frokost og kaffe
STED: Moesgaard Museum, lokale 302, Moesgård Alle 15
UNDERVERISER: Reinhard Stelter, professor i coaching- og sportspsykologi, Københavns Universitet

Coaching er blevet et betydningsfuldt redskab i hverdagen, fordi samfundet hele tiden stiller nye krav til kompetenceudvikling, læring, ledelse samt team- og organisationsudvikling. Forelæsningsen dykker ned i coaching og coachingspsykologiens verden og beskæftiger sig med nye læringsteorier og diskurser om det personlige lederskab. Lær bl.a., hvordan du kan være med til at udvikle værdiorienterede samtaler, der skaber ny viden, refleksioner og perspektiver. Og bliv klogere på, hvordan du finder kernen i motivationen hos den enkelte, i teamet eller organisationen ved at udvikle en ny dialogkultur. Se mere på fuau.dk.

FÅ DANMARKS NYE FORSKNINGSBASEREDE NYHEDSMEDIE

Vid&Sans

Gratis for modtagere af
Folkeuniversitetets nyhedsbrev

I dette efterår får Danmark et nyt nyhedsmedie. Det hedder Vid&Sans og henvender sig til nysgerrige mennesker, som ved, at verden er fyldt med nuancer. En sag har sjældent kun to sider, som man ellers kan få indtryk af i den politiske debat og larmende nyhedsstrøm. Verden har altid flere nuancer, end vi tror.

De nuancer vil Vid&Sans levere – hver uge. Og på en anden måde, end du er vant til fra medierne: Vi vil lade forskere fra landets universiteter og vidensinstitutioner give deres perspektiver på de begivenheder og vigtige emner, der præger vores samtid og samfund.

"Ingen politikere, ingen mundhuggende debat, ingen breaking news. Kun forskere, kun viden, kun nysgerrighed."

Ingen politikere, ingen mundhuggende debat, ingen breaking news. Kun forskere, kun viden, kun nysgerrighed – serveret appetitligt, enkelt og med journalistisk præcision. Man kan kalde det forskningsbaserede nyheder. Man kan også kalde det et nyhedsbaseret folkeuniversitet. For det er dét, der er formålet med Vid&Sans: at forstå verden nu – med hjælp fra videnskaben.

Idéen til Vid&Sans har vi fået, efter at Folkeuniversitetet og Aarhus Universitetsforlag gennemførte undersøgelser blandt deres brugeres syn på medierne – måske var du én af de næsten 6.000 personer, der deltog? I givet fald skal du have tak for den klare melding: Der er brug for et nyt, nuanceret og nysgerrigt medie.

Vi udkommer første gang til efteråret. Hver uge leverer vi nysgerrige nyheder i form af artikler, lyd og podcasts med en nyhedsmail direkte i din indbakke.

Vi vil beskæftige os med hele verden: universet, naturen, kroppen, kulturen, samfundet, fællesskaberne, troen, tvivlen, håbet – og alt det andet vigtige derimellem.

Vi er overbevist om, at Vid&Sans vil være interessant for netop dig, der kigger i Folkeuniversitetets katalog. Det er den samme nysgerrighed efter at forstå verden, som driver Vid&Sans.

Modtagere af Folkeuniversitetets nyhedsbrev kan få Vid&Sans gratis i tre måneder, når det går i luften i efteråret. Hvis du ikke er tilmeldt Folkeuniversitetets nyhedsbrev, kan du gøre det nederst på forsiden på fuau.dk. Alle nyhedsbrevsmodtagere vil få besked, når det er muligt at tegne gratis abonnement.

Med venlig hilsen

Søren Schultz Jørgensen
Chefredaktør, Vid&Sans

OM VID&SANS

Vid&Sans er et nyt forskningsbaseret nyhedsmedie. Det udkommer første gang i efteråret 2021. Det udgives af Aarhus Universitetsforlag. Journalist og ph.d. Søren Schultz Jørgensen er chefredaktør.

vidogsans.dk

Psykologi & sundhed

Mental sundhed i hverdagen

TID: 6/9, 6 mandage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Vores mentale sundhed har stor indflydelse på vores livskvalitet og på risikoen for at udvikle psykiske lidelser. Ifølge Sundhedsstyrelsen betegner mental sundhed en tilstand, hvor man trives, fordi man udfolder og udvikler sine evner, formår at håndtere dagligdagens udfordringer og indgår i fællesskaber med andre mennesker. Seks eksperter gør rådene for mental sundhed mere konkrete, når de giver inspiration, forslag og værktøjer til, hvordan vi selv kan bidrage til at passe godt på vores mentale helbred.

06/09: Sov godt. Poul Jørgen Jennum, professor, overlæge, dr.med., Dansk Center for Søvnmedicin, Rigshospitalet

13/09: Spis dig glad. Anne Wilhelm Ravn, klinisk diætist, Aarhus Universitetshospital

20/09: Psykisk sygdom og terapeutiske værktøjer. Malene Klindt Bohni, cand.psych.

27/09: Hold dig mentalt aktiv. Albert Gjedde, professor i translationel neurobiologi, Syddansk Universitet

04/10: Fysisk aktivitet, psykisk sundhed og livskvalitet. Julie Midtgaard, klinisk professor i psykiatri og seniorforsker ved Psykiatrisk Center Glostrup, Københavns Universitet

11/10: Tag en pause. Mindfulness og meditation. Lone Belling, cand.phil., forfatter og organisations- og ledelseskonsulent, Liv og Lederskab

Livskvalitet – grib det gode liv

TID: 6/9, 5 mandage, kl. 19.30-21.15. Ingen undervisning 13/9
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Med stress og jag haster vi afsted i vores egen lille verden. Med hovedet begravet i telefonen og tankerne beskæftiget med fortidens fejltrin og fremtidens bekymringer. Men er der en vej til et mere enkelt liv? Et liv med fokus på nærvær og samvær. Et liv, hvor vi sænker farten, vender udviklingsræset ryggen og i stedet mærker verden og er til stede i nuet – til gavn for os selv og dem omkring os. Et liv med øget livskvalitet.

06/09: Hjernen, fordybelse og koncentration. Albert Gjedde, professor i translationel neurobiologi, Syddansk Universitet

20/09: En pause i naturen. Simon Høegmark, naturvejleder og ph.d.-studerende i naturterapi, Syddansk Universitet

27/09: Den gode samtale. Carsten Fogh Nielsen, adjunkt i pædagogisk filosofi, Aarhus Universitet

04/10: Positiv psykologi. Hans Henrik Knoop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet, samt ekstraordinær professor, North-West University, SA

11/10: Skønlitteraturens helbredende kraft. Mette Steenberg, forsker i litteratur, Aarhus Universitet

60+ en ny begyndelse

TID: 8/9, 6 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Vi har ikke blot fået flere leveår, vi har – uden at det er gået rigtigt op for os – også fået en spritny fase i livet mellem voksen og gammel. Stadig flere 60+’ere oplever, at de både mentalt og fysisk kan meget mere end forventet, og at det ikke er dem, men måske snarere den ensidige fortælling om forfald og tab, der skal pensioneres. Hvad skal den nye livsfase så bruges til? Hør forskernes bud på, hvad et godt, sundt og meningsfuldt liv som 60+’er kan være i det 21. århundrede.

08/09: Sund og aktiv aldring – hvad kan man selv gøre (på letforståeligt engelsk).

Suresh Rattan, professor emeritus i biogerontologi, Aarhus Universitet

15/09: Den nye livsfase – når ’det er alderbedst’. Poul-Erik Tindbæk, chefkonsulent og ph.d., en3karriere

22/09: Hold hjernen i gang. Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet

29/09: Sociale relationers indvirkning på sund aldring. Charlotte Juul Nilsson, læge, lektor og ph.d., Afdeling for Social Medicin, Københavns Universitet

06/10: Positiv psykologi og det meningsfyldte liv. Hans Henrik Knoop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet, samt ekstraordinær professor, North-West University, SA

13/10: Livsfortællinger – hvordan vi ser tilbage på vores liv. Rikke Amalie Agergaard Jensen, postdoc i psykologi, Aarhus Universitet

Psykologisk læseklub – fortællinger om os

— **TID:** 8/9, 5 onsdage (8/9, 29/9, 27/10, 17/11 og 15/12), kl. 17.30-19.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Karen Margrethe Schifter
 Kirketerp, cand.psych.aut., autoriseret psykolog

Litteratur er et unikt medie med en helt særlig kraft til at overskride grænser. Vi reagerer og oplever følelser, i takt med at vores øjne glider over ordene. Litteraturen kan vise os ting, vi ellers ikke ville have oplevet. Inden for psykologiens verden viser forskning, at litteratur og fortællinger bl.a. kan medvirke til stressforløsning, styrket analytisk tænkning, øget selvforståelse og -refleksion samt øget empati. I denne læseklub dykker vi ned i de psykologiske aspekter og effekter ved at læse litteratur. Fra gang til gang vil vi veksle mellem snak i mindre grupper og fælles diskussioner og refleksioner guidet af underviseren. Forløbet strækker sig fra september til december. Se mere på fuau.dk, hvor litteraturlisten også oplyses.

Medicin på et semester

— **TID:** 8/9, 6 onsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Lægevidenskaben vil altid være et felt i rivende udvikling, hvor der opdages sygdomme og udvikles nye behandlingsformer. Hver dag arbejder lægerne for at holde os sunde og raske og praktiserer et grundigt detektivarbejde i jagten på den rigtige diagnose eller behandling. Dette arbejde kræver en grundlæggende forståelse for mennesket, kroppens anatomi og fysiologi, genetik, biokemi og meget andet. Forelæsningsrækken er en tour de force gennem medicin med seks eksperter. Start her, og få en introduktion til de grundlæggende områder, og bliv klogere på mennesket, sundhed og sygdom.

- 08/09: Anatomi og fysiologi – hvordan er kroppen opbygget?** Ole Bækgaard Nielsen, institutleder og professor i medicinsk fysiologi, Aarhus Universitet
- 15/09: Biokemi – hvad fortæller en blodprøve?** Anne-Mette Hvas, professor og overlæge, Aarhus Universitetshospital
- 22/09: Immunologi – hvordan forsvaret kroppen sig?** Christian Erikstrup, læge, ph.d., klinisk professor ved Institut for Klinisk Medicin
- 29/09: Genetik – hvad fortæller dine gener?** Thomas G. Jensen, institutleder og professor i medicinsk genetik, Aarhus Universitet
- 06/10: Epidemiologi – hvem er det, der bliver syge – og hvorfor?** Mette Nørgaard, professor i epidemiologi, Aarhus Universitet
- 13/10: Personlig medicin – kan behandling tilpasses den enkelte?** Claus Højbjerg Gravholt, professor i endokrinologi, Aarhus Universitet

Hverdagens udfordringer

— **TID:** 14/9, 5 tirsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Vi kommer alle til at stå i svære situationer og dilemmaer i livet. Parforhold, børn, forældre, tab og sorg, store beslutninger om fremtiden eller uventede kriser som coronavirus-pandemien, der pludselig kan vende hverdagen på hovedet. Hvis der dog bare fandtes en manual til livet, så vi kunne slå de gode løsninger op. Det gør der ikke. Men der findes forskere, der hver dag arbejder med områder, teorier og metoder, som kan give inspiration, perspektiver og værktøjer til at navigere i hverdagens udfordringer.

- 14/09: Bliv ven med dine tanker – om meta-kognitiv terapi.** Ina Skyt, psykolog og ph.d. i psykologi, Aarhus Universitet
- 21/09: Parforhold og kærlighed.** Asger Neumann, psykolog og ekstern lektor i psykologi, Aarhus Universitet
- 28/09: Den kære og svære familie.** Per Schultz Jørgensen, professor emeritus i socialpsykologi, Aarhus Universitet
- 05/10: Tab og sorg.** Mai-Britt Guldin, psykolog og seniorforsker i sorg, Aarhus Universitetshospital
- 12/10: Trivsel og positiv psykologi i hverdagen.** Hans Henrik Knoop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet, samt ekstraordinær professor, North-West University, SA

FÅ VIDEN LIGE IND I ØRERNE

Lyt til forskerne i Radio4 og som podcasts i vidensprogrammerne 'Kraniebrud' og 'Vildspor'

Følelsernes kompas

TID: 28/9, 3 tirsdage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVERS: Mia Skytte O'Toole, lektor i klinisk psykologi, Aarhus Universitet

Vi reagerer mange gange dagligt med følelser. Til tider kan de løfte os op på en lyserød sky. Andre gange er de forbundet med smerte og ubehag. Men alle følelser er vigtige. De indeholder nemlig information om, hvor vi er i forhold til dér, hvor vi gerne vil være. Men følelser kan være vanskelige at afkode og styre, og derfor er to vigtige nøgler til et velfungerende følelsesliv såvel følelsesmæssig klarhed som følelsesregulering. Bliv klogere på, hvordan du får adgang til dine følelser og regulerer dem på en hensigtsmæssig måde. Forelæsningsrækken tager afsæt i 'Følelsernes kompas' (Akademisk Forlag).

Tilbage til samtalen

TID: 28/9, 3 tirsdage, kl. 19:30-21:15

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

Vi lever i en tid med hurtig og ofte overfladisk kommunikation. Vi har hele tiden mulighed for at være til stede i flere samtaler på én gang – på mailen, Facebook og sms. Med dette forløb sætter vi spot på den dybe, fokuserede og nærværende samtale og undersøger, hvordan den bidrager til hverdagsliv og arbejdsliv. Men det er både en kunst og en videnskab at samtale. Så hvordan gør man, og hvad kan samtalen? Hvornår bliver den berigende for alle parter, giver nye indsigter, færre misforståelser og tættere bånd? Tre eksperter giver dig tre forskellige vinkler på samtalen.

28/09: Psykologiens teorier og værktøjer til

den gode samtale. Asger Neumann, psykolog og ekstern lektor i psykologi, Aarhus Universitet

05/10: Filosofiske refleksioner over den

gode samtale. Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet

12/10: Samskabende møder – den profes-

sionelle samtale. Linda Greve, ph.d., formidlingschef, Science Museerne på Aarhus Universitet

En god nats søvn og en stabil døgnrytme er afgørende for vores velbefindende. Ali Amidi, adjunkt i psykologi, gør os klogere på den nyeste viden om søvn i forelæsningsrækken 'Forstå søvnen'. Se side 27.

Kort og godt om gigt. Slid- og leddegigt

TID: 9/10, 1 lørdag, kl. 10:00-16:00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVERS: Mogens Pfeiffer Jensen, overlæge og klinisk lektor i reumatologi, Aarhus Universitet

Smarter, ømme og stive led og nedsat bevægelighed. Gigt er fællesbetegnelsen for over 200 sygdomme i bevægeapparatet. Slidgigt er en folkesygdom, og det er langt den mest udbredte af alle gigtsygdomme. Over 300.000 danskere har fået diagnosen, og nogle lever fint med sygdommen, mens andre lider af voldsomme smerter, nedsat bevægelighed og forringet livskvalitet. Leddegigt er en inflammatorisk gigtsygdom. Ca. 1.700 personer får hvert år stillet diagnosen kronisk leddegigt i Danmark. Og så er antallet af patienter med urinsyre gigt støt stigende. Men hvad er gigt egentlig? Og hvad kan man selv gøre for at bevare et godt og aktivt liv? Få indblik i den nyeste forskning på området.

Eksistentiel psykologi

TID: 9/10, 1 lørdag, kl. 10:00-16:00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVERS: Anders Dræby, ph.d., eksistentiel terapeut, filosof og forfatter

Hvad er mon formålet med vores liv? Det spørgsmål stiller mange af os i en tid, hvor der mangler plads til at være menneske. Derfor er den eksistentielle psykologi særligt populær netop nu. Som vi skal se, er denne psykologi inspireret af filosofien, og den handler ikke mindst om at kunne opdage meningen med livet og finde retning i tilværelsen. Hvordan kan vi overkomme angsten for døden, mens vi bliver i stand til at engagere os fuldt ud i livet? Og hvordan kan vi påtage os vores egen frihed og træffe gode valg i tilværelsen, samtidig med at vi kan håndtere både modgang og medgang?

Kort og godt om forhøjet blodtryk

- **TID:** 11/10, 1 mandag, kl. 18.00-20.45
PRIS: 275 kr., studerende 145 kr.
UNDERVISER: Kent Lodberg Christensen, overlæge, dr.med. i hjertesygdomme, Aarhus Universitetshospital

Hvert minut i alle dine leveår pumper dit hjerte blod rundt i kroppen. Nogle gange stiger tryk- ket i blodkarrene – fx når du er stresset eller spiser meget salt eller lakrids. Men du kan også være genetisk disponeret for forhøjet blodtryk (hypertension). Tilstanden kan være livstruen- de og kan føre til hjerteanfald, hjerneblødning og skader på andre organer. 20-25 % af voksne har forhøjet blodtryk, de fleste i lettere grad. Men hvad er blodtrykket egentlig, og hvorfor er det farligt, når det er for højt? Kan man spise eller træne sig fra forhøjet blodtryk? Få indsigt i almindelig og mere avanceret blodtryksdiag- nostik, medicinsk behandling og andre nyere behandlingsmetoder.

Den gådefulde hjerne

- **TID:** 25/10, 6 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Den udgør 2 % af kroppens vægt, men bru- ger 20 % af kroppens energi. Din hjerne. Hver eneste dag har vi brug for at huske, lære og navigere i en verden fyldt med informationer. Det er kroppens suveræne kommandocenter, hjernen, der løser disse opgaver. Men hvor- dan fungerer hjernen egentlig? Hvilke dele af hjernen bruger vi hvornår, og hvorfor går det nogle gange galt? Alle mennesker har én, men hvad ved vi egentlig om denne fabelagtig kon- struktion? Bliv klogere, når en række eksperter dykker ned i hjernens gåder.

- 25/10: Introduktion til hjernen.** Albert Gjed- de, professor i translationel neurobio- logi, Syddansk Universitet
01/11: Den sovende hjerne. Birgitte Rahbek Kornum, ph.d. og lektor i neuroscience, Københavns Universitet
08/11: Den sociale hjerne. Kristian Tylén, lektor i kognitionsvidenskab, Aarhus Universitet
15/11: Den aldrende hjerne. Henning Kirk, seniorkonsulent, dr.med.
22/11: Den lærende hjerne. Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet
29/11: Den stressede hjerne. Tanja Kirke- gaard, adjunkt i psykologi, Aarhus Universitet

Indblik i psykiatrien

- **TID:** 25/10, 4 mandage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Mange mennesker kommer i kontakt med det psykiatriske behandlingssystem, personligt eller via slægtninge og venner. Alligevel her- sker der fortsat mange tabuer og myter om psykiske lidelser og psykiatrisk behandling. I de senere år er der sket væsentlige fremskridt i forståelsen af psykiske lidelsers årsagsforhold, og mulighederne for behandling og forebyg- gelse er blevet meget bedre. Forelæsningerne gennemgår en række psykiske lidelser og be- handlingsmetoder.

- 25/10: Skizofreni.** Vibeke Fuglsang Bliksted, specialpsykolog i psykiatri, Aarhus Universitet og Aarhus Universitetsho- spital Psykiatrien
01/11: Angst og OCD. Malene Klindt Bohni, cand.psych.
08/11: Personlighedsforstyrrelser. Charlotte Freund, overlæge, Aarhus Universitet
15/11: Depression. Sune Puggaard Vogt Straszek, overlæge i psykiatri, Aalborg Universitetshospital

Fup og fakta om børns udvikling

- **TID:** 27/10, 3 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Trine Sonne, postdoc i psykologi, Aarhus Universitet

"Du må ikke vække dit barn", "børn er ikke i stand til at huske" eller "hun er nok midt i et tigerspring". Som forælder, fagpersonale eller på anden vis bekendt med børn er du sikkert stødt på flere af disse antagelser. Når det kom- mer til børn, findes der mange fortællinger om og holdninger til, hvad der former deres udvikling. Vi higer efter denne viden, så vi kan hjælpe de små med at udvikle sig på den bedst tænkelige måde. Men hvad er fup, og hvad er fakta? Få indblik i centrale områder af børns udvikling ud fra en nuanceret, kritisk og viden- skabelig tilgang – formidlet i et let tilgængeligt sprog. Bliv bl.a. klogere på søvn, tigerspring, skærmtid, leg og hukommelse.

Forstå søvnen

- **TID:** 11/11, 3 torsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Ali Amidi, adjunkt i psyko- logi, Aarhus Universitet

Vi bruger omkring en tredjedel af vores liv på at sove, hvilket svarer til omkring 27 år i alt. Men hvorfor sover vi egentlig, og er det over- hovedet så vigtigt? Nyere undersøgelser viser, at hele 46 % af danskerne er lidt eller meget generede af søvnproblemer i hverdagen, og måske er tendensen stigende. Videnskaben er stadig i gang med at undersøge søvnens funk- tion og betydning, men vi ved meget mere om søvn i dag, end vi gjorde tidligere. Få en dybere forståelse af søvn, døgnrytmer og neurobio- logiske mekanismer, og hør om søvnens rolle for sundhed og sygdom, søvnforstyrrelser og behandlingsmuligheder.

- 11/11: Introduktion til søvn og døgnrytmer**
18/11: Sociale og psykologiske perspektiver på søvn
25/11: Søvnforstyrrelser og behandlinger

Forstå dine drømme

- **TID:** 13/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Michael Rohde, drømmefor- sker, medlem af International Association for the Study of Dreams, IASD

Forskning viser, at alle mennesker drømmer to timer hver nat. Men for mange af os er det sta- dig et mysterium, hvorfor vi drømmer, og hvad vores drømme rent faktisk handler om. Med afsæt i den nyeste forskning inden for ube- vidst intelligens og drømme dykker vi denne dag ned i, hvad drømme er og kan, og hvordan du helt konkret husker, forstår og bruger dem. Dine drømme er nemlig en uvurderlig kilde til selvindsigt og personlig udvikling. Undervis- ningen tager bl.a. afsæt i bogen 'Sådan forstår du dine drømme' (Dansk Psykologisk Forlag).

Autisme hos børn og unge

TID: 14/11, 1 søndag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Cecilia Brynskov, ph.d. i psykologi, Autismeklinikken, ekstern lektor ved Københavns Universitet

Mere end 1 % af alle børn og unge har autisme. At have autisme betyder, at man har vanskeligt ved kommunikation og ved at indgå i sociale sammenhænge. Man har også en begrænset og ensformig adfærd. Men autisme kan se ud på mange forskellige måder, og det er også meget forskelligt, hvordan autismen påvirker den enkelte og familien. Forelæsningsen giver først en introduktion til, hvad autisme er – med fokus på såvel udfordringer som styrker – og hvad autisme skyldes. Derefter præsenteres og diskuteres forskellige indsatser og former for støtte. Til sidst rettes blikket mod, hvordan autismen påvirker familien, især forældrene, herunder parforholdet, søskende og bedsteforældre.

Mindfulness og fordybelse i teori og praksis

TID: 14/11, 1 søndag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Esther Sorgenfrei Blom cand.psych.aut. og certificeret MBSR-lærer, Aarhus Universitet

Mindfulness handler om evnen til bevidst nærvær. Mindfulness vil sige at observere og opleve på en måde, hvor vi øver os i at være ikke-dømmende, åbne og nysgerrigt interesserede. Vi anvender mindfulness i forhold til os selv og vores oplevelse af tanker, følelser og kropslige fornemmelser, og vi anvender mindfulness i forhold til andre i vores oplevelser af relationer, arbejde og hverdagslivet. Forskning viser, at øget bevidst nærvær mindsker oplevelsen af stress og forebygger udvikling af fx depression og forbedrer livskvalitet og relationer. Dagen byder på undervisning i mindfulness og fordybelse i en kombination af teori og praktiske øvelser. Medbring liggeunderlag og evt. tæppe.

Forstå sorgen

TID: 17/11, 5 onsdage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Den tid, den sorg, siger vi. Men den tid kommer altid. For sorg er et grundvilkår for os alle. Engang vil vi miste dem, vi elsker, og de vil miste os. Sorg føler vi dog ikke kun, når et menneske dør. Vi mærker også fortvivlelsen, når vi lider andre af livets mange tab, fra skilsmisser til alvorlig sygdom. Hvis vi tør give sorgen en plads i vores kultur og i livet, når den dukker op, kan dens smerte ikke bare forvandle sig til erindringens glæde, men også lære os at leve. Undervisningen tager bl.a. afsæt i bogen 'Giv sorgen ord. Sorgkultur i forandring' (Forlaget Munksgaard).

17/11: Den døendes sorg. Christian Juul

Busch, hospitalspræst, Rigshospitalet

24/11: Sorg på internettet. Stine Gotved,

cybersociolog og lektor, IT Universitetet i København

01/12: Sorgens psykologi. Mai-Britt Guldin,

psykolog og seniorforsker i sorg, Aarhus Universitetshospital

08/12: Sorgritualer. Dorthe Refslund

Christensen, lektor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

15/12: Mænd og sorg. Henrik Kruse, cand.

theol. og forfatter

Hvad alle bør vide om mænd

TID: 7/12, 1 torsdag, kl. 17.30-21.30

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Jesper Bay-Hansen, speciallæge og specialist i klinisk sexologi

De taler om skønhed, sundhed, følelser, sex og parforhold. Og de læser om det i ugeblade, magasiner, bøger og litteratur. Kvinderne. Men hvad gør mændene? Med en praksisorienteret og forskningsbaseret tilgang stiller vi skarpt på mænd, mandesundhed og mandens seksuelle univers. Forelæsningsen er bl.a. et opgør med de mange usande mandemyter, vi alle, uanset køn, lever med. Der er garanti for konkrete, forskningsunderstøttede budskaber samt hands-on-viden, som kan bruges overalt. Både i familie- og arbejdslivet – og uanset om du er mand eller kvinde. Aftenen tager afsæt i bogen 'Hvad alle bør vide om mænd' (Lindhardt og Ringhof), som kan købes til særpris i forbindelse med undervisningen.

Taknemmelighed

TID: 13/12, 1 mandag, kl. 17.30-21.30

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Jane Flarup, uddannelseskoordinator og lektor i organisations-teori, Aarhus Universitet

TAK. Tre bogstaver, der tilsammen kan give dig et bedre liv. Gennem mere taknemmelighed i dagligdagen kan du nemlig opleve øget velvære og trivsel, færre konflikter og få stærkere relationer til andre mennesker. At sige tak til andre og føle taknemmelighed over for store og små ting er et nyt og spændende forskningsområde, som ligger i forlængelse af forskning i anerkendelse og er en del af den positive psykologi, som har fokus på det, der fungerer hos mennesker, fremfor diagnoser og psykiske dysfunktioner. Få en introduktion til, hvad taknemmelighed er og kan, og tag veldokumenterede taknemmelighedsøvelser med hjem.

Livskraftens psykologi

TID: 14/12, 1 tirsdag, kl. 17.30-21.30

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Jan Tønnesvang, professor i integrativ psykologi, Aarhus Universitet, og Sanne Schou, cand.psych.aut.

Hvad er det for nogle psykologiske forhold, der gør os i stand til at håndtere vores tilværelse? For alle mennesker gælder det, at vi er motiverede for at tilfredsstille nogle helt grundlæggende behov. Dels er der fysiologiske grundbehov, såsom behov for mad og drikke, og dels er der psykologiske grundbehov, såsom behov for at se mening, at opleve tilhør, at være sig selv og at mestre sit liv. Denne aften sætter vi fokus på betydningen af vores psykologiske grundbehov og på, hvad der skal til for at tilfredsstille disse behov og herigennem øge livskraften.

Bliv ven med dine tanker

— **TID:** 15/12, 1 onsdag, kl. 17.30-21.30
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Ina Skyt, psykolog og ph.d. i psykologi, Aarhus Universitet

Metakognitiv terapi er en nyere metode til behandling af en række psykiske lidelser som fx angst og depression. Modsat mange andre terapiretninger fokuserer metoden ikke så meget på det konkrete indhold af tanker, men derimod på, hvad man stiller op med tanker. Centralt står det 'kognitive opmærksomhedssyndrom', der dækker over en række uhensigtsmæssige strategier som bekymring, grublen, overopmærksomhed og undgåelsesadfærd. Det er strategier, som mange af os kender til, og som kan bidrage til udviklingen og opretholdelsen af psykisk lidelse. Denne aften får du en introduktion til metakognitiv terapi samt konkrete værktøjer og øvelser til at identificere uhensigtsmæssige strategier og begrænse fx bekymringer og grublerier.

Retsmedicin og drab

— **TID:** 15/12, 1 onsdag, kl. 19.30-21.15
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVISER: Asser Hedegård Thomsen, speciallæge i retsmedicin, Aarhus Universitet

Retsmedicinske problemstillinger omtales jævnligt i forbindelse med kriminalsager og indgår ofte i bøger, film og tv-serier. En væsentlig del af retsmedicinens arbejde er at undersøge afdøde for at afgøre, om de er slået ihjel af en anden person. Dette er oftest ganske nemt, men kan til tider volde problemer. Hvad nu, hvis der er en enkelt stiklæsion i brystet på en person, og kniven sidder i brystet? Så kan der i princippet være tale om tre unaturlige døds-måder: ulykke, selvmord eller drab. Hør Asser Hedegård Thomsen fortælle om sin dagligdag som retsmediciner og de foreløbige fund i et større forskningsprojekt om drab i Danmark.

FÅ INFORMATION OM SÆRARRANGEMENTER OG SÆRLIGE TILBUD

Tilmeld dig Folkeuniversitetets
nyhedsbrev på fuau.dk

Hjernemad

— **TID:** 24/1, 6 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Kan vi spise os til et bedre mentalt helbred? Hjernemad er et nyt ord, der er dukket op i det offentlige rum. Det pointerer en vigtig sammenhæng mellem hjerne, kost, tarme og vaner, som tidligere har været overset. Vi ved det alle sammen godt – det, vi spiser, påvirker vores fysiske og psykiske sundhed, men det har ikke altid været en selvfølge, og vi glemmer det tit i hverdagen. Kom og få eksperternes svar på de gådefulde sammenhænge mellem hjernen, vaner og mad.

- 24/01: Introduktion til hjernen, og hvorfor den har brug for mad.** Per Bendix Jepsen, lektor i endokrinologi, Aarhus Universitetshospital
- 31/01: Tarmen – den tredje hjerne?** Anders Abildgaard, læge, ph.d., Institut for Klinisk Medicin, Aarhus Universitet
- 07/02: Hjerne kemi og spiseadfærd.** Jakob Linnet, dr.med., ph.d., cand.psych.aut., leder af klinik for ludomani og BED, Odense Universitetshospital
- 14/02: Toptrimmede tarme og tanker.** Mette Borre, klinisk diætist, Aarhus Universitetshospital
- 21/02: Vaner, kropserfaring, selvkontrol og måltider.** Niels Viggo Hansen, filosof, fysiker, postdoc v. Dansk Center for Mindfulness, Aarhus Universitet
- 28/02: Hjernens aldring – kan den påvirkes af det, vi spiser?** Tinna Ventrup Stevnsner, lektor i molekylærbiologi, Aarhus Universitet

Du er hvad du spiser

— **TID:** 25/1, 6 tirsdage, kl. 17.30-19.15. Ingen undervisning 15/2
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Mad og måltider spiller en vigtig rolle i vores liv, når det handler om at fremme trivsel, få bedre udbytte af fysisk aktivitet, forebygge livsstils-sygdomme eller lære at leve med en sygdom. Få indblik i sammenhænge mellem sundhed og ernæring set fra forskellige faglige vinkler. Forelæsningsrækken er tilrettelagt i samarbejde med Healths netværk om ernæring og fødevarer.

- 25/01: Kostråd til motionister + Kosttilskud, en genvej til sundhed?** Mette Hansen, lektor og ph.d. i idræt, Aarhus Universitet, og Ole Dollerup, ph.d. og læge, Steno Diabetes Center Aarhus
- 01/02: Kost og ernæring, når lugtesansen svigter + Sund mund, sund krop?** Alexander Wiek Fjældstad, læge og ph.d. i lugtesans, Flavour Institute, Aarhus Universitet, og Lene Baad-Hansen, professor i orofacial funktion og viceinstituttleder, Aarhus Universitet
- 08/02: Kost og sundhed: et befolkningsperspektiv + Sund kost, type 2-diabetes og forebyggelse.** Søren Gregersen, overlæge, Steno Diabetes Center Aarhus, og Anja Olsen, professor i folkesundhed, Aarhus Universitet og Kræftens Bekæmpelse
- 22/02: Lægemidler og fedme, et voksende behandlingsfelt + Psykisk sygdom og overvægt – en moderne historie om hønen og ægget.** Gregers Wegener, læge, professor i klinisk medicin, Aarhus Universitet, og Niels Jessen, professor og overlæge ved Klinisk Farmakologisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital og Aarhus Universitet
- 01/03: Ernæring og tarmbakterier + Ernæring ved sygdom og underernæring.** Christian Lodberg Hvas, overlæge i lever-, mave- og tarmsygdomme, Aarhus Universitetshospital, og Mette Borre, klinisk diætist, Aarhus Universitetshospital.
- 08/03: Hvad kan vores registre fortælle om overvægt + Børn og overvægt – skal vi gøre noget?** Sigrild Bjerre Gribsholt, ph.d. og læge i intern medicin og endokrinologi, Aarhus Universitet, og Jens Meldgaard Bruun, professor og overlæge i intern medicin og endokrinologi

Vi drømmer om et liv i balance og trivsel. Bliv klogere på, hvordan positiv psykologi kan bruges til at skabe livskvalitet i hverdagen. Se side 30.

Den kreative kraft – udnyt dit potentiale og skab et meningsfuldt liv

— **TID:** 29/1, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 505 kr., studerende 280 kr. (inkl. materialer)
UNDERVISERE: Lærke Egefjord, læge og billedkunstner, og Mette Møller, cand.psych. aut., erhvervspsykolog

Hvordan kan kunst og kreativitet hjælpe dig til et meningsfuldt liv, både privat og på arbejdspladsen? Kunst og kreativitet gavner helbredet psykisk såvel som fysisk og dæmper symptomer på angst, stress og depression. Kunsten styrker din intuition og hjælper dig med at træffe bedre beslutninger. Denne dag fokuserer vi på kunstens og kreativitetens væsen – i det enkelte menneske, i et sundhedsperspektiv og i ledelse af eget og andres liv. Teorien bindes op på praktiske kreative øvelser

Kunsten at dvæle i dialogen

— **TID:** 29/1, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Reinhard Stelter, professor i coaching- og sportspsykologi, Københavns Universitet

Hvad kendetegner den bæredygtige og meningsfulde samtale, der giver værdi for samtalepartnerne? Dialogen er med til at sikre os et holdepunkt og en integritet i vores måde at agere i verden på. Få input til at lytte til dig selv og den anden i dialogen, så du opnår en bæredygtig og meningsfuld samtale, som i sidste ende kan hjælpe dig til at finde dit etiske ståsted og egne personlige værdier. Forløbet henvender sig bl.a. til dig, som har brug for en introduktion til transformative og støttende samtaler (fx coaching, mentoring, udviklingsamtaler eller lignende). Forelæsningerne bygger på bogen 'Kunsten at dvæle i dialogen' (Dansk Psykologisk Forlag).

Positiv psykologi i hverdagen

TID: 26/1, 5 onsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Der vil altid eksistere dårligheder og udfordrende situationer i hverdagen, som kan optage vores tanker negativt, dræne os for energi og få os til at miste overblikket. Men man kan gøre meget for at forebygge det ved at prioritere dét, der gør livet værd at leve – også når man møder modgang. Positiv psykologi er en nyere gren af psykologien, som fokuserer på, hvordan man kan trives og fungerer godt i hverdagen, uanset om man er på arbejde eller har fri.

- 26/01: Introduktion til den positive psykologi.** Hans Henrik Knoop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet, samt ekstraordinær professor, North-West University, SA
- 02/02: Mental robusthed i hverdagen.** Ida Thrane Hertz, cand.mag. i psykologi og kommunikation, chefkonsulent, Center for Mental Robusthed
- 09/02: Lykke i hverdagen.** Jonas Fisker, autoriseret psykolog og ph.d.-studerende, Psykiatrisk Center København
- 16/02: Foretagsomhed i hverdagen.** Anne Kirketerp Linstad, ph.d. i foretagsomhed og ekstern lektor, Aarhus Universitet
- 23/02: Flow i hverdagen.** Frans Ørsted Andersen, lektor i uddannelsesforskning, Aarhus Universitet

Jungs psykologi og filosofi: Menneske og natur

— **HOLDNUMMER:** 2211-170
TID: 29/1, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Aksel Haaning, lektor i filosofi, Roskilde Universitet

Psykoanalysens historie er ikke, hvad vi troede for bare 10-15 år siden. Det gælder også den schweiziske psykiater C.G. Jung (1875-1961), der oplever en fornyet interesse i disse år. I dag fremstår Jung som en af det 20. årh.s store tænkere. I centrum står Jungs bidrag til modernismen, det imaginære og det moderne menneskes forhold til naturen. En række skrifter, vi tidligere kun har kendt af navn, præsenteres. Få en indføring i moderne Jung-forskning. Undervisningen tager afsæt i bogen 'Jung – en stemme fra dybet' (Akademisk Forlag).

- 10.00: Kristendommen i moderne fortolkning. Jungs 'Psykologi og religion' (1938)**
- 11.45: Frokostpause**
- 12.30: Jungs senere værker: 'Den glemte naturforståelse i europæisk historie'. 'Genopdagelse som levende opgave i os selv'. 'Psykologi og alkymi' (1944; 1952) og udgivelsen af 'Aurora consurgens – opstigende morgenrøde' (1957)**
- 14.15: 'Den glemte naturforståelse' og 'Aurora consurgens' – fortsat**

Fra selvkritik til selvvenlighed

— **TID:** 30/1, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Nina Werner, cand.psych, autoriseret psykolog

Vi mennesker har af evolutionære årsager en klar tendens til at kritisere os selv hårdere, end vi kritiserer andre. Vi er ofte venlige, forstående og tålmodige over for vores venner, hvis de fx har begået en fejl. Når det handler om os selv, er vi sjældent lige så venlige. Men hjernen påvirkes lige så negativt af selvkritik som af andres kritik. Med afsæt i psykologiske, evolutionære og kognitive teorier dykker vi denne dag ned i selvvenlighed – også kaldet self compassion – og stiller skarpt på, hvordan du kan vende selvkritik til medfølelse over for dig selv. Undervisningen tager afsæt i bogen 'Fra selvkritik til self compassion' (Forlaget Klim).

Demens – hvad ved vi?

— **TID:** 30/1, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Peter Roos, neurolog, Neurocentret Rigshospitalet

Mange af os vil i løbet af livet komme i berøring med demens, måske som pårørende eller måske selv som syg. Faktisk anslås knap 90.000 danskere at have demens. Demens er en fællesbetegnelse for en række aldersrelaterede sygdomme karakteriseret ved vedvarende svækkelse af de mentale funktioner. Alzheimers sygdom er langt den hyppigste årsag til demens, men mange andre hjernesygdomme kan ligge bag. Undervisningen stiller skarpt på den nyeste viden om demenssygdomme og forebyggelse af intellektuel svækkelse. Få svar på spørgsmål som: Hvad sker der i hjernen ved demens? Er der overhovedet noget at stille op? Og sidst men ikke mindst: Hvad med de pårørende?

Socialpsykologi

— **TID:** 24/2, 6 torsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVISER: Maria Ovesen, ph.d. i socialpsykologi

Som mennesker er vi dybt afhængige af hinanden. Det gælder fysisk, men det gælder også psykologisk, fordi vores identitet og selv skabes igennem relationer med andre mennesker. Socialpsykologi handler om mennesket som socialt væsen og om forholdet mellem individ og samfund. Hele livet igennem påvirkes vores tanker og adfærd af vores medmennesker og det samfund, vi indgår i: vores venner, familie, kollegaer, partnere, kulturer, politiske strømninger mv. Få en bedre forståelse af dig selv og andre mennesker som sociale væsener – på godt og ondt.

24/02: Introduktion til socialpsykologi. Selv og identitet
03/03: Altruisme og ondskab
10/03: Magt, roller, positioner
17/03: Fællesskaber og nære relationer
24/03: Selvrealisering og selvfremsættelse
31/03: Mennesket som historiefortæller

Buddhistisk psykologi

— **TID:** 26/2, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Jacob Piet, psykolog, ph.d. i mindfulness, Dansk Center for Mindfulness, Aarhus Universitet

Hvad kan den kliniske psykologi lære af buddhismen? Denne dag dykker vi ned i den buddhistiske psykologiske perspektiv på menneskets grundlæggende søgen efter mening, lykke, tilfredshed og fyldestgørelse i tilværelsen. Dagen har særligt fokus på de dele af buddhistisk psykologi, der har relevans for programmet Mindfulness-baseret stressreduktion (MBSR). MBSR er udviklet til moderne mennesker i Vesten, og det er som sådan hverken religiøst eller buddhistisk. Men programmet er inspireret af metoder og indsigter fra buddhistisk psykologi. I løbet af dagen vil der desuden blive inddraget forskellige praktiske mindfulness-øvelser.

Alt hvad du bør vide om psykologi

— **TID:** 2/3, 5 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Hvordan fungerer menneskets hukommelse, hvad påvirker vores sociale adfærd, og hvordan udvikles vores personlighed? Psykologi handler om at forklare, hvorfor vi mennesker oplever, føler, tænker, handler og udvikler os, som vi gør. Få indblik i de vigtigste milepæle inden for psykologien, og bliv introduceret til den nyeste viden på området. Forelæsningerne giver desuden redskaber til refleksion og analyse af psykologiske problemstillinger. Bliv klogere på dig selv, og få en bedre forståelse og respekt for menneskers forskelligheder.

02/03: Kognitionspsykologi. Dorte Kirkegaard Thomsen, professor i kognitionspsykologi, Aarhus Universitet
09/03: Læringspsykologi. Frans Ørsted Andersen, lektor i uddannelsesforskning, Aarhus Universitet
16/03: Socialpsykologi. Inger Glavind Bo, lektor i socialpsykologi, Aalborg Universitet
23/03: Personlighedspsykologi. Ole Michael Spaten, lektor i personlighedspsykologi, Aalborg Universitet
30/03: Udviklingspsykologi. Peter Krøjgaard, professor i udviklingspsykologi, Aarhus Universitet

Stoisk ro i hverdagen

— **TID:** 19/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Anders Dræby, ph.d., eksistentiel terapeut, filosof og forfatter

Det moderne samfund stiller store krav til den enkelte menneskes udvikling, og for mange af os bliver hverdagen et kapløb med tiden. Men tempoet kan blive så højt, at vi helt mister fokus – og til tider også os selv. Udtrykket 'at have en stoisk ro' bruges om personer, der har et fuldstændigt overblik og en uændret væremåde, uanset hvad der sker. Det er ikke uden grund, at stoicismen de seneste årtier har vundet fornyet fokus inden for såvel filosofi, psykologi og psykoterapi. Bliv introduceret til stoicismens livsfilosofi, og hør, hvad den stoiske tilgang har at tilbyde det moderne menneske.

KOMBINÉR FORELÆSNINGER PÅ FOLKEUNIVERSITETET

Få et lækker måltid i
 Matematisk Kantine

Gå og forstå dit parforhold

TID: 19/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk

UNDERVISERE: Poula Helth, ledelsesforsker, cand.scient.adm., og Hans Jørn Filges, ledelseskonsulent, cand.oecon.

Mange er os er begyndt at gå ture under coronapandemien. Nu peger ny forskning på, at der kan være store fordele ved at gå sammen med sin partner i naturen. Denne dag dykker vi ned i, hvordan samtaler i naturen kan åbne for større indsigt i hinandens tanker og følelser og give mulighed for at vende dårlig trivsel til god trivsel. Få indsigt i et nyt samtalekoncept, som er et vigtigt alternativ til parterapi og samtalekurser. Dagen vil veksle mellem teoretiske oplæg og praktiske øvelser og tager afsæt i bogen 'Gå og forstå. Vejen til den gode samtale i parforholdet' (Dansk Psykologisk Forlag).

Mindfulness og meditation i teori og praksis

TID: 19-20/3, 1 weekend, kl. 10.00-16.00

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

OBS. Medbring liggeunderlag og et tæppe

UNDERVISERE: Jacob Piet, psykolog, ph.d. i mindfulness, varetager uddannelse i mindfulness-baseret stressreduktion (MBSR) ved Dansk Center for Mindfulness, Aarhus Universitet, og Gull-Maja la Cour, psykolog, certificeret yogalærer og uddannet underviser i mindfulness

Mindfulness handler om evnen til bevidst nærvær og intimitet med livet – som det udfolder sig fra øjeblik til øjeblik. At arbejde med mindfulness handler bl.a. om at træne evnen til at iagttage tanker, følelser og kropslige fornemmelser med en venlig og ikke-dømmende opmærksomhedsindstilling. I en tid præget af stress, forandring og effektivitet kan det være en stor udfordring at være nærværende. Men evnen kan trænes og være et middel til stresshåndtering, forebyggelse af depression og forbedring af livskvalitet, relationer og samarbejde. Undervisningen vil foregå i en dynamisk vekselvirkning mellem teori, praktiske teknikker og dialogbaserede øvelser. Der kræves ingen særlige forudsætninger for at deltage.

Viden med puls: Gå dig sund

TID: 20/3, 1 søndag, kl. 10.00-15.00

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

OBS. Dette arrangement kræver, at du kan gå 5 km i et rask tempo

UNDERVISER: Marina Aagaard, master i fitness og træning

Mange nyder en god gåtur i godt selskab med naturen, os selv eller en af vores nærmeste. Men kan vi også blive sundere af at gå? Hvilke fysiske og psykiske fordele har gåturen? Kan den regelmæssige gåtur for eksempel være en god erstatning for fysisk træning? Og hvor langt, hvor tit og hvor hurtigt skal man gå for opnå disse positive helbreds mæssige virkninger? Vi starter dagen med at høre om de sundhedsmæssige fordele ved gåturen, inden vi skal mærke det på egen krop, når vi efterfølgende skal ud på en rask gåtur.

Immunforsvaret A-Z

TID: 20/3, 1 søndag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Ib Søndergaard, cand.scient., Biolearning

Immunsystemet er afgørende for vores overlevelse. Det kan være for at bekæmpe nye influenzatyper, malaria, borrelia fra skovflåten, cancer eller helt aktuelt coronavirus. Men hvorfor er det sommetider vanskeligt for immunsystemet at fungere, som vi gerne vil have det? Forelæsningsen giver en basal introduktion til immunsystemet. Hør om nye tiltag inden for virus- og malariavacciner, cancerbehandling samt opdagelser af sammenhænge mellem kroppens tarmflora og sygdomme som allergi og diabetes. Bliv også klogere på, om man selv kan gøre noget for at få et kampklart immunforsvar. Undervisningen tager afsæt i bogen 'Immunforsvar – kampen i kroppen' (Forlaget Praxis).

Kort og godt om psykoterapi

TID: 24/3, 1 torsdag, kl. 17.15-19.00

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

UNDERVISER: Ole Karkov Østergård, ph.d. i psykologi., leder af Universitetsklinikken, Aalborg Universitet

Hvad er psykoterapi? Hvilke retninger er de mest almindelige, og hvordan foregår psykoterapi i praksis? Psykoterapeutisk behandling dækker over forskellige former for samtaleterapi, der har til formål at hjælpe mennesker med at håndtere forskellige psykiske symptomer og bearbejde følelsesmæssige og eksistentielle udfordringer. Få kort og klar viden om alle de vigtigste aspekter ved psykoterapi, og hvordan det virker. Undervisningen stiller også skarpt på psykoterapi ved forskellige psykiske lidelser og giver indblik i forskningen bag psykoterapien. Forelæsningsen tager afsæt i bogen 'Kort og godt om psykoterapi' (Dansk Psykologisk Forlag) og henvender sig til alle, der ønsker faglig indsigt i psykoterapi som behandlingsmetode.

FØLG MED PÅ FACEBOOK

facebook.com
/fuaarhus

Psykiske lidelser hos børn og unge

- **TID:** 4/4, 1 mandag, kl. 17.30-21.30
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Per Hove Thomsen, overlæge og professor i børne- og ungdomspsykiatri, Aarhus Universitet og Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital Psykiatrien, Skejby

ADHD, autisme, triste tanker, bekymringer, tvangssymptomer, angst og spiseforstyrrelser. Børn og unge, psykiske problemer og psykiatriske diagnoser fylder mere og mere i den daglige debat blandt både fagfolk og forældre. Gennem de seneste år er der sket en mærkbar stigning af børn og unge, som henvises til psykiatrisk udredning og behandling. Denne aften kan du blive klogere på en række psykiske tilstande og lidelser hos børn og unge og få indblik i årsager, udvikling og behandlingsmetoder. Undervisningen tager bl.a. afsæt i Per Hove Thomsens bog 'Psykiske lidelser i skolealderen. En guide for forældre og lærere' (Hans Reitzels Forlag).

Tarmen – fra ende til anden

- **TID:** 6/4, 1 onsdag, kl. 17.30-21.30
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISERE: Lotte Fynne, speciallæge og forsker i mave-tarm-lidelser, og Mette Borre, klinisk diætist, Aarhus Universitetshospital

Vores tarmsystem er afgørende for vores liv og velvære. Tarmen har en utrolig kompleks fysiologi. Den har bl.a. sit helt eget nervesystem, opsuger næringsstoffer og producerer hormoner, der er afgørende for vores daglige liv. Tarmens bakterieflora beskytter os mod al mulig ondskab og kan muligvis påvirke, om vi fx bliver tykke eller udvikler kræft. Bliv klogere på tarmsystemet, når to eksperter gennemgår tarmens funktion, de mest almindelige forstyrrelser af tarm og afføring og ernæringens betydning for tarmen. Du får viden om, hvad du selv kan gøre for at få en sund tarm, og hvornår du skal søge professionel hjælp.

Bag om sorg – Naja Marie Aidt og Mai-Britt Guldin

- **TID:** 7/4, 1 torsdag, kl. 17.30-19.15
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
MEDVIRKENDE: Naja Marie Aidt, forfatter, og Mai-Britt Guldin, psykolog og seniorforsker i sorg, Aarhus Universitetshospital

I marts 2015 dør forfatter Naja Marie Aidts søn Carl i en ulykke, 25 år gammel. Midt i sorgen nærmer Aidt sig det umulige: at skildre sorgen over sønnens død. Det ærlige, rystende og smukke værk får titlen 'har døden taget noget fra dig så giv det tilbage'. Selvom sorgen er et grundvilkår for mennesket, kan den alligevel overrumple os, når vi er mindst forberedte på den. Hvad sker der i kroppen og med psyken, når vi mister? Hvordan giver vi sorgen plads og lærer at leve med den? Oplev Naja Marie Aidt i samtale med sorgforsker Mai-Britt Guldin.

Kort og godt om DNA

- **TID:** 7/4, 1 torsdag, kl. 19.45-21.30
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVISER: Lotte Bjergbæk, lektor i molekylærbiologi, Aarhus Universitet

DNA er en sladrehanke. Det røber forfædres eskapader og afslører forbrydere og fjerne slægtninge. Vi kan ikke løbe fra vores arv. DNA-molekylet har eksisteret i ca. 3,8 milliarder år – men set med forskerøjne er det ungt, da det først blev opdaget og beskrevet i 1953. Så hvad er DNA egentlig? Hvad kan det fortælle om os selv? Og hvilke muligheder og udfordringer ligger der i, at forskere i dag kan manipulere med DNA? Vær med, når vi denne aften dykker ned i det fascinerende DNA. Forelæsningen bygger på Tænkepausebogen 'DNA' (Aarhus Universitetsforlag).

Kunsten at glædes

- **TID:** 19/4, 1 tirsdag, kl. 17.30-21.30
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Jesper Bay-Hansen, speciallæge og specialist i klinisk sexologi

Flere og flere danskere føler sig så stressede i dagligdagen, at det går ud over livsglæden og evnen til at arbejde og fungere normalt – også socialt. Så hvordan kan du undgå, at den travle tid belaster dig, så du mister glæden, lysten og energien? Det kan i den grad øge livskvaliteten at kunne glæde sig på andres vegne og dele sin glæde med andre. Vi skal ikke alene tænke på vores egen glæde, men i høj grad også have fokus på at kultivere fællesglæden og medglæden. Undervisningen tager afsæt i bogen 'Medglæde – kunsten at glæde sig med andre' (Forlaget Ella).

Hvad har coronakrisen lært os?

- **TID:** 17/5, 1 tirsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Jesper Bay-Hansen, speciallæge og specialist i klinisk sexologi

Hvordan kan coronakrisen forstås i en eksistentiel og positiv psykologisk optik? Hvad har danskerne gjort for at holde hånden under glæden og trivslen, da krisen var værst? Og hvad kan vi tage med os og bruge fremadrettet i forbindelse med fremtidige kriser? Med afsæt i den nyeste forskning inden for bl.a. eksistentiel og positiv psykologi får du konkrete redskaber til at navigere i det uvisse og håndtere eksistentiel usikkerhed, skabe positivt livsindhold og mening i med- og modgang. Undervisningen tager afsæt i 'Hullerne i livet – og livet i hullerne' (Forlaget Ella) samt 'Recepten på lykke 2.0 – om kunsten at glædes, også i krisetider med usikkerhed, forvirring og frygt' (udgivet 2021).

Soveværelset er kun til sex og søvn

Mange søvnproblemer kan afhjælpes med adfærdspsykologiske teknikker, forklarer Ali Amidi, der er adjunkt ved Psykologisk Institut på Aarhus Universitet, hvor han blandt andet forsker i, om lysbehandling kan afhjælpe træthed og søvnløse nætter blandt kræft- og kemopatienter.

Af Noa Kjærsgaard Hansen

"Døgnytmene spiller en stor rolle i vores liv og bestemmer bl.a., hvornår på dagen vi fungerer bedst – alligevel er det noget, der ofte overses i psykologisk forskning, og det ønsker jeg at ændre på."

Det forklarer adjunkt og søvnforsker Ali Amidi, der underviser og forsker ved Psykologisk Institut på Aarhus Universitet. Her har han sammen med sine kollegaer indledt en række studier om søvn, døgnytmene og psykologi.

"Der findes få søvnklinikker og -eksperter i landet, og hverken læger eller psykologer er trænet til at spørge ind til søvn. Det er ærgerligt, når vi oplever, at manglende søvn i høj grad kan være årsag til og ikke bare konsekvens af andre sygdomme."

"Så vidt muligt, bør du gå i seng og stå op på samme tidspunkt hver dag - også i weekenden"

FÅ EN BEDRE NATTESØVN MED PSYKOLOGISKE REDSKABER

Mens neurovidenskaben længe har beskæftiget sig med kemiske og neurologiske årsager til og konsekvenser af henholdsvis for lidt og for meget søvn, så er det relativt nyt,

at psykologien også er begyndt at arbejde med at sikre en bedre nattesøvn. Her er det især det kognitive og adfærdsmæssige, der er i fokus.

MEN HVORNÅR HAR MAN EGENTLIG ET SØVN-PROBLEM?

"Selvom det er lidt vagt, plejer jeg at sige, at man skal have nok søvn til at føle sig udhvilet. Det er vigtigt at understrege, at både søvnlængde og døgnytmene er individuelt. Nogle kan klare sig med under 7 timer, mens andre har brug for mere end 8. Gennemsnitligt tyder det dog på, at 7,5 time er en passende længde, hvis man vil forebygge sygdomme som overvægt, diabetes og hjerteproblemer," påpeger Amidi og slutter af med et par gode råd til en bedre søvnytmene:

Hold rytmen. Så vidt muligt bør du gå i seng og stå op på samme tidspunkt hver dag – også i weekenden – det giver de bedste betingelser for en robust døgnytmene.

Søvnrestriktioner. Hvis du ligger vågen længe i sengen, inden du falder i søvn, så påbyd dig selv ikke at gå i seng før det tidspunkt, hvor du plejer at falde i søvn.

Soveværelse = søvn og sex. Sørg for kun at bruge soveværelset til at sove og have sex. På den måde styrker du forbindelsen i hjernen, der associerer sengen med søvn.

Oplev Ali Amidi i forelæsningsrækken 'Forstå søvnen', se side 27.

Læs hele artiklen på fuau.dk

Natur & univers

Forbløffende naturfænomener

TID: 6/9, 5 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Naturen er ganske enkelt fantastisk! Vi forbløffes gang på gang af nye opdagelser – nogle er kilde til forundring, mens andre giver os fornyet inspiration inden for bl.a. teknologi og sundhed. I denne forelæsningsrække tager en række forskere og eksperter dig med på en rundtur blandt naturens mange forbløffende fænomener. Vi kommer tæt på teknologi, der har naturen som forbillede, en række dyrs vidt forskellige fysiologiske tilpasninger, fugle på træk og bakterier, der leder strøm. Og vi lader os forundre over eksempler på ekstreme vejr-fænomener.

06/09: Dyrenes fantastiske fysiologi. Tobias Wang Nielsen, professor i zoofysiologi, Aarhus Universitet

13/09: Trækfuglenes gåder. Preben Clausen, seniorforsker i vildtbiologi, Aarhus Universitet

20/09: Bioinspirerede materialer – teknologi med naturen som forbillede. Henrik Birkedal, lektor, Institut for Kemi og iNANO, Aarhus Universitet

27/09: Kabelbakterier – levende ledninger. Casper Thorup, ph.d.-studerende i mikrobiologi, Aarhus Universitet

04/10: Myrens forunderlige verden. Hans Joachim Offenberger, seniorforsker i plante- og insektøkologi, Aarhus Universitet

Klima i fortid, nutid og fremtid

TID: 7/9, 6 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Klima – et ord, der efterhånden er på alles læber. Vi sveder i de varme somre, ser hjerteskrærende naturdokumentarer, og Greta Thunberg råber vagt i gevær til politikere, kendisser og religiøse overhoveder verden over. Ifølge forskerne skal vi til at smøge ærmerne op for at komme klimaforandringerne til livs. Men er det allerede for sent? En række af landets skarpeste klimaeksperter tager fat ved roden af udfordringerne og ser tilbage på klimaet indtil nu, men også fremad på både store og små løsningsmuligheder.

07/09: Hvad er klima? Om Jordens klimasystemer og de store kredsløb. Jens Olaf Pepke Pedersen, seniorforsker i klimaændringer, DTU Space

14/09: Klimaforandringer i historisk perspektiv. Mads Faurischou Knudsen, lektor i geoscience, Aarhus Universitet

21/09: Naturens reaktioner på klimaforandringerne. Naia Morueta-Holme, adjunkt i makroøkologi, Globe Institute

28/09: Nøglen til bæredygtig adfærd. Simon Elsberg Nygaard, erhvervspsykolog, ph.d. i bæredygtighedspsykologi, ekstern lektor, Aarhus Universitet

05/10: Lysegrønt håb – klimaetiske tanker. Mickey Gjerris, cand.theol., lektor i bioetik, Københavns Universitet

12/10: Kan teknologien standse klimaforandringerne? Anders Bentien, professor i elektrokemisk energikonvertering, Aarhus Universitet

Fantastiske opdagelser i universet

TID: 7/9, 5 tirsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Verdensrummet har altid betaget mennesket med sin smukke stjernehimmel og fascinerende uendelighed, og i mange tusinde år har vi forsøgt at skabe en forståelse af universet. Som da Nicolaus Kopernikus i 1500-tallet påstod, at Solen, og ikke Jorden, var universets midtpunkt og dermed skabte den heliocentriske forståelse af universet. Vores nysgerrighed efter at forstå den fysiske verden omkring os har ført til utallige opdagelser siden hen. Hør om nogle af de vigtigste opdagelser, og bliv klogere på, hvad universet er for en størrelse.

07/09: Det heliocentriske verdensbillede. Hans Buhl, museumsinspektør, Steno Museet

14/09: Kikkerten – vort øje til universet. Hans Buhl, museumsinspektør, Steno Museet

21/09: Galakser og universets udvidelse. Ole Eggers Bjælde, astrofysiker og undervisningsudvikler, Aarhus Universitet

28/09: Exoplaneter. Mia Lundkvist, adjunkt i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

05/10: Neutronstjerner og sorte huller. Thomas Tauris, professor i teoretisk astrofysik, Aarhus Universitet

Velkommen til fremtiden

— **TID:** 8/9, 4 onsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Med udviklingen af moderne teknologier og med de klimaudfordringer, vi står over for, virker det sværere end nogensinde at sige noget om, hvad fremtiden bringer. For hvordan kommer kunstig intelligens og robotter til at påvirke vores hverdag og vores arbejdsliv i fremtiden? Kommer vi til at leve i en verden fyldt af genmodificerede mennesker, der spiser genmodificerede fødevarer? Og hvad med klimaet? Skal vi vænne os til flere varme måneder, flere orkaner og flere oversvømmelser? Kom med, når en række eksperter sætter spot på fremtidens tendenser og udfordringer.

08/09: Hverdagen i fremtiden: Kunstig intelligens, robotter og selv-kørende biler. Søren Tranberg Hansen, ph.d. i robotteknologi

15/09: Mennesket i fremtiden: Genteknologi, etik og det forbedrede menneske. Thomas Vorup-Jensen, professor i biomedicin, Aarhus Universitet

22/09: Mad i fremtiden: Etik og bioteknologiske fødevarer. Mickey Gjerris, cand.theol., lektor i bioetik, Københavns Universitet

29/09: Jorden i fremtiden: Klimaet og dets udfordringer. Jesper Theilgaard, stifter af klimaformidling.dk og selvstændig

Astronomi og rumforskning

— **TID:** 8/9, 5 onsdage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

I 1961 overraskede Sovjetunionen resten af verden ved at sende det første menneske i kredsløb om Jorden. Yuriy Gagarin indskrev sig dermed som den første og største pioner i rumfartens historie. I denne forelæsningsrække skal vi bl.a. se på, hvordan rumfarten og rumforskningen har givet og fortsat giver os helt nye muligheder for at studere universet. Og vi ser på noget af den viden, som forskere allerede har opnået som følge af rumfartens landvindinger. Forelæsningsrækken arrangeres i samarbejde med Astronomisk Selskab.

08/09: Stjernernes sang og planeternes dans (asteroseismologi og exoplaneter). Hans Kjeldsen, professor i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

15/09: Kæmpelyn set fra rummet (rumobservatoriet ASIM). Torsten Neubert, chefkonsulent, DTU Space

22/09: Gammaglimt: Universets sankthansorme. Johan Peter Uldall Fynbo, professor i astrofysik, Niels Bohr Institutet

29/09: Det tidligste billede af universet. Thomas Tram, adjunkt i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

06/10: Titan – et tidsforskudt billede af Jordens oprindelse og udvikling. Jens Olaf Pepke Pedersen, seniorforsker i klimaændringer, DTU Space

Lær at se på stjernehimlen – efterårshimlen

— **TID:** 15/9, 3 onsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Ole J. Knudsen, BSc i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

Der er en hel verden over os. Men hvad er det, vi ser, når vi vender blikket mod stjernehimlen? Hvilke særlige oplevelser byder efterårets stjernehimmel på, og hvilke historier gemmer sig bag? Over tre aftener går vi på opdagelse på efterårets stjernehimmel. Undervejs skal vi se på, hvordan man finder de forskellige stjernebilleder. Vi tager også en kulturastronomisk afstikker til stjernebilledernes og sternenavnenes historie. De 88 officielle stjernebilleder har hver deres spændende oprindelse, og til de klassiske stjernebilleder knytter sig myter tilbage fra antikken.

Svampenes verden – ude og inde

— **TID:** 19-20/9, søndag kl. 14.00-16.00 og mandag kl. 17.15-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
STED: Se mødesteder på fuau.dk
UNDERVISER: Jan Kjærgaard, cand.scient. i biologi, naturvejleder

Svampe har altid fascineret mennesker. De dukker op de mærkeligste steder, nogle er spiselige, og andre har ry for at være dødsens giftige. Vi har tusinder af svampearter herhjemme. Op mod 100 er gode spisesvampe, og ca. ti er alvorligt giftige – men aldrig så giftige, at de er farlige at røre ved. Tag med naturvejleder Jan Kjærgaard på svampetur i skoven, og hør om svampenes særlige kendetegn. Se, mærk og duft til svampene, som du herefter medbringer til forløbets anden del indendøre. Forløbets anden del består af forelæsning om svampekendetegn, svampenes forunderlige liv og deres store betydning i naturens husholdning.

19/09: Svampetur i Silkeborg Sønderskov

20/09: Svampenes forunderlige verden

Fremtidens digitale teknologier

— **TID:** 25/10, 5 mandage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Forestil dig en hverdag, hvor dit SmartWatch fortæller dig, om du er ved at blive syg, hvor dine briller viser data om fx den by, du går rundt i, eller hvor du får leveret varer til døren med droner eller selvkørende biler. Den digitale udvikling tordner afsted. Big Data, Blockchain, Internet of Things – vi når knap nok at forstå teknologierne, før de spås at få en enorm indflydelse på vores fremtid. Hør om nogle af de digitale teknologier, eksperterne mener, vil revolutionere verden og ændre vores hverdag.

25/10: Big Data. Kaj Grønabæk, professor i datalogi, Aarhus Universitet

01/11: Augmented Reality. Jens Emil Grønabæk, ph.d.-studerende i datalogi, Aarhus Universitet

08/11: Blockchain. Jesper Buus Nielsen, professor i datalogi, Aarhus Universitet

15/11: Internet of Things. Niels Olof Bouvin, lektor i datalogi, Aarhus Universitet

22/11: Kunstig intelligens og maskinlæring. Ira Assent, professor i datalogi, Aarhus Universitet

Kosmologiens historie og astronomiens betydning for Jordens klima

TID: 27/10, 6 onsdage, kl. 19.45-21.30

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

UNDERVISER: Peter Bjørnholt, cand.scient. i astronomi

Lær om verdensbilledets struktur – kosmologien – i et historisk perspektiv og den astronomiske påvirkning af Jordens klima gennem vor klodes historie. Den historiske udvikling følges gennem mere end 3.000 år – fra mytologiske verdensbilleder i de ældste tider i Babylon og Ægypten til moderne fysisk kosmologi, fra filosofiske spekulationer til observationer udført ved hjælp af kikkerter og satellitter og fra at være begrænset af solsystemets sfære til at omfatte et 'uendeligt hav' af galakser. Det hele samlet i Big Bang og Steady State-teoriene. Omtrent samtidig med teorien om Big Bang kom Milankovitch-teorien, som klargjorde, hvordan Jordens bane om Solen er afgørende ikke bare for årstiderne, men også istiderne og derved Jordens klima gennem tiden.

Alt hvad du bør vide om Danmarks natur

TID: 28/10, 8 torsdage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.

Naturen er særegen, fordi den både repræsenterer en mangfoldighed og en begrænsning. Den er vild, frodig og føles uendelig, men den er samtidig indikator for biodiversitetskrise, klimaændringer og ressourceudtømmning. Forelæsningsrækken gør dig klogere på den natur, der venter lige uden for døren, og den måde, den spiller ind i hele verdens økosystem på. Hvad betyder skovene for verdens klima? Hvilke arter af fx pattedyr, fisk og insekter kan du finde i Danmark? Og hvilke områder i Danmark bør du besøge for at blive klogere på det hele?

28/10: Introduktion: Den biologiske mangfoldighed. Naia Morueta-Holme, adjunkt i makroøkologi, Globe Institute

04/11: Skove og træer. Anders Sanchez Barfod, lektor i biologi, Aarhus Universitet

11/11: Vilde planter. Signe Normand, lektor i biologi, Aarhus Universitet

18/11: Pattedyr. Thomas Secher Jensen, seniorforsker emeritus, Naturhistorisk Museum

25/11: Fugle. Kevin Kuhlmann Clausen, forsker i faunaøkologi, Aarhus Universitet

02/12: Fisk. Peter Rask Møller, lektor i zoologi, Statens Naturhistoriske Museum

09/12: Padder og krybdyr. Hans Viborg Kristensen, samlingsansvarlig konservator og kurator, Naturhistorisk Museum

16/12: Insekter. Philip Francis Thomsen, lektor i økologi, Aarhus Universitet

Lær at se på stjernehimlen – vinterhimlen

TID: 3/11, 3 onsdage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Ole J. Knudsen, BSc i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

Der er en hel verden over os. Men hvad er det, vi ser, når vi vender blikket mod stjernehimlen, hvilke særlige oplevelser byder vinterens stjernehimmel på, og hvilke historier gemmer sig bag? Over tre aftener går vi på opdagelse på vinterens stjernehimmel. Undervejs skal vi se på, hvordan man finder de forskellige stjernebilleder. Vi tager også en kulturastronomisk afstikker til stjernebilledernes og stjernenavenes historie. De 88 officielle stjernebilleder har hver deres spændende oprindelse, og til de klassiske stjernebilleder knytter sig myter tilbage fra antikken.

Bjergarter – Jordens byggesten

TID: 27-28/11, 1 weekend, kl. 10.00-16.00

PRIS: 895 kr., studerende 495 kr.

STED: AU, Institut for Geoscience, bygning 1673, lokale 118, Høegh-Guldbergs Gade 2

UNDERVISER: Hans Dieter Zimmermann, lektor emeritus i geologi, Aarhus Universitet

Bjergarterne er Jordens byggesten og er uundværlige som råstoffer. Nogle bjergarter dannes i stor dybde, andre på Jordens overflade. Nogle er milliarder af år gamle, mens andre dannes lige i dette øjeblik. Studiet af bjergarter er nøglen til at forstå processer som pladetektonik, magmadannelse, vulkanisme, metamorfose og sedimentation. Hvordan har bjergarterne udviklet sig? Hvad gør dem så forskellige? Hvilke metoder bruger geologerne til at undersøge bjergarter og for at finde ud af, hvordan de 'ser ud indeni'? Hvilke udgangsmaterialer har bjergarterne dannet sig fra og ved hvilke betingelser? Få de vigtigste bjergarter beskrevet mineralogisk og teksturelt og sat i relation til deres udgangssammensætninger og dannelsesprocesser.

Arkæoastronomi på Moesgaard Museum

- **TID:** 29/1, 1 lørdag, kl. 10-14.30
PRIS: 430 kr., studerende 275 kr. Prisen er inkl. entré til museet
STED: Moesgaard Museum, Moesgård Alle 15, 8270 Højbjerg
UNDERVISER: Ole J. Knudsen, BSc i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

Oldtidens mennesker havde helt den samme himmel over sig, som vi har idag, og var ligeledes nysgerrige på, hvad der mon var derude. Deres observationer og forestillinger om himmelfænomener studeres i dag i det tværfaglige felt arkæoastronomi, baseret på arkæologiske udgravninger, bygningsmonumenter og deres astronomiske betydning. Solvognen, bronzealderens rageknive, stenkredsen i Annebjerg i Thy og palisaden i Jelling har alle været tolket som astronomiske i deres grundlag, ligesom utallige oldtidsanlæg i udlandet har det. Vi mødes på Moesgaard Museum og ser på nogle af fundene og tolkningerne. Der vil blive beskrevet steder i museets udstillinger, hvor der er inddraget astronomiske idéer, som man kan se på egen hånd efter forelæsningserne.

Evolutionshistoriske milepæle

- **TID:** 2/2, 5 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Evolutionsbioingen fortæller os, at klodens syv milliarder mennesker kun spiller en mindre rolle i en langt større fortælling. Alt levende fortæller en fælles historie, som danner grundlag for udviklingen af den enorme mangfoldighed, der omgiver os, og som vi er en del af. Livet på Jorden er et resultat af 4 milliarder års formålsløs udvikling, hvor noget omdannes til noget andet. Det kan være svært at forholde sig til, at alt foregår helt tilfældigt. En række dygtige evolutionsforskere giver dig en introduktion til evolutionsteoriens mange sider.

- 02/02: Livets oprindelse.** Kai Finster, professor i astrobiologi, Aarhus Universitet
09/02: Evolution af endoterme blandt hvirveldyrene. Tobias Wang Nielsen, professor i zoofysiologi, Aarhus Universitet
16/02: Evolution på øer. Jens Mogens Olesen, professor i biologi, Aarhus Universitet
23/02: Sex – en evolutionær gåde. Jørgen Bundgaard, lektor emeritus i genetik, Aarhus Universitet
02/03: Uddøen. Finn Borchsenius, prodekan, lektor, Natural Sciences, Aarhus Universitet

Kosmologi

- **TID:** 9/2, 6 onsdage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVISER: Peter Bjørnholt, cand.scient. i astronomi

Hvordan kan Jorden være her i dag, hvis vores univers begyndte for 13,8 milliarder år siden? For at kunne give en mulig forklaring på dette altføgende spørgsmål må man have en rigtig god teori – nemlig Big Bang-teorien, som har været den dominerende og meget succesfulde kosmologiske teori i næsten 80 år. Forelæsningerne tager udgangspunkt i Big Bang-teorien og universets begyndelse via inflationsteorien og kommer forbi centrale emner som den generelle relativitetsteori, universets geometri og udvidelse samt mørkt stof, mørk energi, multiverser og paralleluniverser. Tag med på en vild rejse.

Altings begyndelse

- **TID:** 22/2, 6 tirsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Det er svært ikke at fortabe sig i naturvidenskabens fascinerende forklaringer på vores tilstedeværelse i verden. Om det er Big Bang, vejen fra vand til land, menneskets første fodspor eller noget helt fjerde. Men hvordan er egentlig historien om altings begyndelse, når den bliver belyst af forskellige fagligheder? I denne forelæsningsrække bliver du klogere på altings begyndelse – både som den beskrives i naturvidenskaben, som den fortolkes i religionerne, og som den graves frem i arkæologien og historieboerne.

- 22/02: Big Bang og universet bliver til.** Ole Eggers Bjælde, astrofysiker og undervisningsudvikler, Aarhus Universitet
01/03: Livets oprindelse – fra vand til land. Tobias Wang Nielsen, professor i zoofysiologi, Aarhus Universitet
08/03: Religion og samfundets begyndelse. Anders Klostergaard Petersen, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
15/03: I menneskets ældste fodspor. Peter K.A. Jensen, klinisk lektor i human genetik og overlæge, Aarhus Universitet
22/03: Når altings begyndelse har en afslutning – katastrofer og undergang i populærkulturen. Esben Bjerggaard Nielsen, lektor i retorik, Aarhus Universitet
29/03: Nu er vi her – hvad er så meningen med det? Mia Skjold Tvede Henriksen, ph.d. i pædagogisk filosofi, Aarhus Universitet

På skattejagt i naturen

- **TID:** 24/2, 5 torsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Et metaldetektorfund på linje med Solvognen. Eller forsvundne skatte fra 2. Verdenskrig. De fleste af os har nok drømt om at finde værdier på adrenalinfyldte skattejagter, der er Indiana Jones værdige. I denne forelæsningsrække skal vi møde en række eksperter, der har gjort skattejagt i naturen til en del af deres professionelle virke. Hør om deres vildeste opdagelser, få tips til de bedste steder at gå på jagt i den danske naturs eget skatkammer, og bliv klogere på arbejdet med danekræ.

- 24/02: Danekræ – enestående fossiler, mageløse meteoritter og sjældne krystaller.** Bent Erik Kramer Lindow, palæontolog, Statens Naturhistoriske Museum
03/03: Rav – et vindue til fortiden. Anders Leth Damgaard, ravforsker og formand for Den Danske Ravklub
10/03: Fossiljagt i Danmark – hvad kan du finde og hvor? Line Henriette Broen, geolog, Aarhus Kommune
17/03: Forstenede dyrespor – et øjebliksbillede af det forhistoriske liv. Jesper Milàn, ph.d. i geologi og museumsinspektør, Geomuseum Faxe
24/03: Danmarks dybe fortid: Fossile fisk fra moleret. Ane Elise Schrøder, ErhvervsPhD-studerende i palæontologi, Museum Mors og Statens Naturhistoriske Museum, Københavns Universitet

Alt du bør vide om naturvidenskab – næsten

TID: 24/2, 7 torsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Hvordan er det nu lige med Newtons love, evolutionsteorien, atomer, kvantemekanikken og DNA-spiralen? Få din naturvidenskabelige viden genopfrisket – eller start her. Naturvidenskaben forundrer og forbløffer med både den indsigt, forskerne har opnået, og de spørgsmål, ingen endnu har formået at besvare. Få et overblik over de kræfter, som styrer alt omkring os, og de sammenhænge, teorier og opdagelser, der ligger bag vores viden om den verden, som mennesket gennem årtusinder har forsøgt at forstå.

- 24/02: Biologi.** Tobias Wang Nielsen, professor i zoofysiologi, Aarhus Universitet
- 03/03: Genetik.** Thomas G. Jensen, institutleder og professor i medicinsk genetik, Aarhus Universitet
- 10/03: Kemi.** Mogens Christensen, lektor i kemi, Aarhus Universitet
- 17/03: Fysik.** Ulrik Ingerslev Uggerhøj, professor i relativistisk atomfysik, Aarhus Universitet
- 24/03: Matematik.** Niels Lauritzen, lektor i matematik, Aarhus Universitet
- 31/03: Astronomi.** Hans Kjeldsen, professor i fysik og astronomi, Aarhus Universitet
- 07/04: Geologi.** John A. Korstgård, professor i geologi, Aarhus Universitet

Universets fundamentale kræfter

TID: 28/2, 5 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Alt i verden er påvirket af de fire naturkræfter – den elektromagnetiske kraft, den svage kernekraft, den stærke kernekraft samt tyngdekraften. Det er dem, der gør, at mennesker ikke falder fra hinanden, at Solen lyser, og at gigantiske galakser støder sammen. Kræfterne er nemlig ansvarlige for alle fysiske vekselvirkninger i universet. Men hvorfor kan to protoner være lige ved siden af hinanden, selvom de frastøder hinanden? Hvordan kan vi se kræfternes effekt? Forelæsningsrækken tager dig på en tur ind i universets mindste bestanddele og ud til rummets største objekter.

- 28/02: Den elektromagnetiske kraft.** Ulrik Ingerslev Uggerhøj, professor i relativistisk atomfysik, Aarhus Universitet
- 07/03: Den svage kernekraft.** Steen Hannestad, professor i astronomi, Aarhus Universitet
- 14/03: Den stærke kernekraft.** Mads Toudal Frandsen, lektor i partikelfysik, Syddansk Universitet
- 21/03: Tyngdekraften.** Niels Obers, professor i partikelfysik og kosmologi, Københavns Universitet
- 28/03: Findes der flere fundamentale kræfter?** Ole Eggers Bjælde, astrofysiker og undervisningsudvikler, Aarhus Universitet

Kvantefysik og filosofi

TID: 19/3, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Jens Olaf Pepke Pedersen, seniorforsker i klimaændringer, DTU Space

Kvantefysik er en af de mest succesrige teorier, mennesket endnu har udviklet. Den har givet os indsigt i atomernes verden og gjort det muligt at udvikle helt nye teknologier. Men det er også en fysisk teori, som beskriver fænomener, vi ikke kender fra vores dagligdag. Og som vi ikke har noget godt sprog for, og som også er i modstrid med vores erfaringer. Hvad fortæller kvantefysikken os om verden, og hvad er de filosofiske konsekvenser heraf? I forelæsnningen vil vi se på kvantefænomener og teorien, der bruges til at forklare dem, samt diskutere, om nogle af aspekterne har filosofiske konsekvenser.

Kemiske eksperimenter – prøv gerne dette derhjemme

TID: 19/3, 1 lørdag, kl. 12.30-16.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Peter Hald, sikkerhedsleder ved Institut for Kemi, Aarhus Universitet

Det er både spændende og sjovt at eksperimentere, men eksperimentet er også centralt for videnskaben. I århundreder har videnskabsmænd og -kvinder lavet videnskabelige forsøg for at blive klogere på, hvad naturen kan. Denne dag vil du blive præsenteret for en række kemiske eksperimenter, som let kan udføres i et almindeligt køkken. Og du får lov til at prøve dem selv i praksis. Forløbet henvender sig både til undervisere på skoler, gymnasier og universiteter samt til de nysgerrige, der gerne vil prøve at have eksperimenterne i egne hænder. Undervisningen tager afsæt i bogen '169 kemiske eksperimenter' (Aarhus Universitetsforlag).

Naturtur: Ornitologi, fuglestemmer og kommunikation

TID: 7/5, 1 lørdag, kl. 10.00-12.30
PRIS: 275 kr., studerende 150 kr.
STED: Mødested: Årslev Engsø, P-plads ved Storskovvej, Storskovvej 22A
UNDERVISER: Bjarne Bo Jensen, biolog

Vandreturen kombinerer den direkte oplevelse af fuglene i naturen og deres sang med beskrivelser af, hvordan de bruger sangen og kaldene i deres kommunikation med hinanden. Nyere forskning tyder på, at nogle fuglearter faktisk forstår grammatiske regler og anvender dem i deres kommunikation. Sangfuglene skal lære deres stemmer via mekanismer, der i stor udstrækning ligner den måde, børn lærer at tale på. Vi vil også gennemgå årets gang set fra fuglenes side, og hvor vi igennem året har gode chancer for at se dem. Og så skal vi selvfølgelig lytte til fuglestemmerne, som her i midten af maj synges ud i landskabet for fuld kraft.

Det Gode Selskab – viden i dagtimerne på Dokk1

Kom i godt selskab med formidlingslystne forskere og andre, der holder af ny viden, indsigt og inspiration. Omdrejningspunktet er dygtige formidlere og aktuelle emner – fra det evigt aktuelle til det højaktuelle på tværs af samfund, sundhed, naturvidenskab, filosofi, historie, kunst og kultur.

Det bedste fra Litteratur og Kunst

— **TID:** 14/9, 4 tirsdage, kl. 10.15-12.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

- 14/09: Hannah Arendt og menneskets vilkår.** Anne Marie Pahuus, Aarhus Universitet
- 21/09: Klassiske farveteorier og deres udtryk i kunsthistorien.** Hans Jørgen Frederiksen, lektor emeritus i kunsthistorie, Aarhus Universitet
- 28/09: Kvindestemmer i litteraturen.** Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab
- 05/10: Litteraturen mellem verdenskrigene.** Peer E. Sørensen, professor emeritus i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

Det bedste fra Psykologi og Sundhed

— **TID:** 19/11, 5 fredage, kl. 12.15-14.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

- 19/11: Hold din hjerne frisk.** Albert Gjedde, professor i translationel neurobiologi, Syddansk Universitet
- 26/11: Sproget i hjernen – hjernen i sproget.** Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet
- 03/12: Den kreative kraft – udnyt dit potentiale og skab et meningsfuldt liv.** Lærke Egebjerg, læge, forfatter og billedkunstner
- 10/12: Forstå din søvn – og sov godt.** Ali Amidi, adjunkt i psykologi, Aarhus Universitet
- 17/12: Den gode samtale ifølge filosofferne.** Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet

Kunsten og videnskaben

— **TID:** 18/11, 5 torsdage, kl. 10.00-12.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Christian Salling, cand.mag. i kunsthistorie og kunstanmelder, Århus Stiftstidende

Historier fra det 20. århundrede

— **TID:** 19/11, 5 fredage, kl. 10.15-12.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Søren Hein Rasmussen, ph.d. i historie og forfatter, MegaNørd

Flere hold i dagtimerne:

- Fra Fidias til Giotto. Billedsprogets udvikling i den vestlige horisont.** Start 1/9
- Europæisk kunsts fortællinger: Kunsthistoriens verdensbilleder II.** Start 6/9
- 1.000 år i engelsk litteratur.** Start 7/9
- Kierkegaards univers.** Start 7/9
- Idéhistorie: Det 19. århundrede – fremskridtets, fornuftens og frihedens tidsalder.** Start 10/9
- Kunsthistorie på tværs: Store portrætmalere i europæisk kunst 1400-1800.** Start 15/9
- Kunst og arkitektur i Tyskland i 1800-tallet.** Start 17/9
- Dostojevskijs univers.** Start 29/10
- Byvandring: Julen i det gamle Aarhus.** Start 23/11

Religion & filosofi

Kierkegaards univers

— **TID:** 7/9, 6 tirsdage, kl. 12.00-13.45
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Kierkegaards forfatterskab rækker fra fortvivelse i oplevelsen af at være forladt til den modsatte grunderfaring af at være elsket og at kunne elske – fra Prædikerens "Alt er tomhed" til Johannesbrevets "Gud er kærlighed". Mellem disse poler udfoldes Kierkegaards mange-stemmige analyser af den menneskelige eksistens. Det er for Kierkegaard dybt personlige, eksistentielle spørgsmål. Det, han skrev, hører sammen med det liv, han levede. Hør hele historien her.

07/09: Et liv i ekstremer. Flemming Houe, magister i idéhistorie

14/09: Fortvivlelsen og det etiske valg. Flemming Houe, magister i idéhistorie

21/09: At blive et selv. Valget og troen. Flemming Houe, magister i idéhistorie

28/09: Kærlighedens forunderlige almagt – Kierkegaard, Augustin og Hannah Arendt. Peter Aaboe Sørensen, adjunkt i idéhistorie, Aarhus Universitet

05/10: Angsten og friheden. Flemming Houe, magister i idéhistorie

12/10: Troen, håbet og kærligheden. Flemming Houe, magister i idéhistorie

Værklæsning: Søren Kierkegaards 'Kjerlighedens Gjerninger'

— **TID:** 7/9, 6 tirsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVERS: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Kierkegaards 'Kjerlighedens Gjerninger' er et af de smukkeste og mest udfordrende værker om kærligheden i den europæiske idéhistorie. En radikal udlægning af den kristne kærlighed holdes her op imod kærlighedsbegreberne fra den antikke verden: elskoven og venskabet. For Kierkegaard er den kristne kærlighed først og fremmest til stede i handlingen – men Kierkegaard rokker samtidig ved vores forestilling om, hvad det overhovedet vil sige at handle. Værket er inddelt i en række kortere taler, der efter Kierkegaards egen intention henvender sig til enhver. Vi undersøger seks af disse taler.

07/09: Kjerlighedens Gjerninger, side 11-24

14/09: Kjerlighedens Gjerninger, side 25-95

21/09: Kjerlighedens Gjerninger, side 96-136

28/09: Kjerlighedens Gjerninger, side 155-203

05/10: Kjerlighedens Gjerninger, side 212-226

12/10: Kjerlighedens Gjerninger, side 312-326

Græsk filosofi og kristendom

— **TID:** 8/9, 6 onsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVERS: Bjørn Rabjerg, adjunkt i religionsfilosofi, Aarhus Universitet

Bliv introduceret til den græske antikke filosofi, hvor tanken om et ordnet kosmos, der forstås som menneskets hjemsted, er altdominerende. Til katolicismen, der opstår som en syntese mellem græsk tænkning og kristendommen. Og protestantismen med særligt fokus på Luther, som på mange måder opfatter kristendommen som et brud med den græske filosofi og fornuftsdyrkelse. Bliv klogere på hovedpunkterne i den vestlige åndshistoriske udvikling.

08/09: Den førsokratiske filosofi

15/09: Platon og Aristoteles

22/09: Den græsk-kristne syntese: Augustin

29/09: Den græsk-kristne syntese: Thomas Aquinas

06/10: Luthersk protestantisme

13/10: Det 20. århundredes protestantisme

Folkeuniversitetets undervisning foregår på Aarhus Universitet i Ny Munkegade

– MEDMINDRE ANDET ER ANGIVET. SE LOKALE PÅ FUUAU.DK

Idéhistorie: Det 19. århundrede – fremskridtets, fornuftens og frihedens tidsalder

— **TID:** 10/9, 6 fredage, kl. 11.15-13.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Det nittende århundrede er optimismens århundrede. Det er båret af visionen om fremskridt ledet af fornuft frem mod fred og frihed. Den centrale idé er friheden: Den personlige frihed til at skabe sit eget liv, den politiske frihed i et demokratisk samfund, den økonomiske frihed i en dynamisk markedsøkonomi. Denne vision finder vi i moralfilosofien, historiefilosofien og den politisk-økonomiske teori. Et modspil til denne fremskridtstro finder vi hos de store outsiders, der har blik for århundredets mørke bagside.

10/09: Adam Smith: Arbejdsdelingens og markedets mirakel. Flemming Houe, magister i idéhistorie

17/09: Karl Marx: Kapitalismens udbytning og kriser. Flemming Houe, magister i idéhistorie

24/09: Hegels historiefilosofi og Darwins evolutionsteori. Flemming Houe, magister i idéhistorie

01/10: Adam Smith og J.S. Mill: Marked, moral og politik. Flemming Houe, magister i idéhistorie

08/10: Kik ud eller kik indad. Billedsprog fra 1840 til 1905. Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie

15/10: Mary Wollstonecraft og J.S. Mill: Kvindernes undertrykkelse og kvindernes rettigheder. Flemming Houe, magister i idéhistorie

Gå dig klog: Filosofisk vandretur

— **TID:** 12/9, søndag, kl. 14.00-16.00
PRIS: 295 kr., studerende 195 kr.
STED: Skovmøllen, Skovmøllevej 51
UNDERSISER: Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet

Filosoffer som Kant, Kierkegaard, Nietzsche og Rousseau har alle vandret rundt i naturen og byen for at bevæge tankerne og få sat gang i spillet mellem krop og sind. Vær med, når vi i selskab med filosof Carsten Fogh Nielsen drager på en filosofisk vandretur i smukke omgivelser i Marselisborg Skov. Nyd en kop kaffe eller en kop te med en bolle og dagens kage fra caféen på Moesgaard Museum, og få et indblik i filosofiens historie på en skovvandring i godt selskab.

Filosofiens hovedværker: Hannah Arendts 'Åndens liv'

— **TID:** 15/9, 4 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 595 kr., studerende 325 kr.

Hvad gør vi, når vi tænker? Ingenting! Vi gør ikke noget, vi handler ikke. Når vi tænker, stopper vi op. Vi træder tilbage fra vores fortravlede foretagsomhed og overvejer meningen med, hvad vi gør. I 'Åndens liv' tager Arendt afsæt i sin analyse af ondskabens banalitet. Eichmanns ondskab beroede på hans tankeløshed. Betyder det, at det at tænke os om vil afholde os fra at gøre det onde? Arendts svar er underfundigt. Tænkningen stiller spørgsmålet om mening; et spørgsmål, der aldrig lukkes med et færdigt svar. For Arendt er tænkning samtale. Det kan være en indre samtale mellem mig og mig selv, og det kan være samtale med andre.

15/09: Eichmann, Peter Plys og Sokrates. Flemming Houe, magister i idéhistorie

22/09: To slags tænkning. Samtale med Platon og Kant. Flemming Houe, magister i idéhistorie

29/09: Tænkning båret af ånd. Arendt og Heidegger. Peter Aaboe Sørensen, adjunkt i idéhistorie, Aarhus Universitet

06/10: Tænkning, vilje og handling. Samtale med Paulus og Habermas. Flemming Houe, magister i idéhistorie

Hegel for et større publikum – oplev Rune Lykkeberg

— **TID:** 11/10, 1 mandag, kl. 17.30-19.00
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERSISER: Rune Lykkeberg, chefredaktør på Dagbladet Information

Den tyske filosof Georg Wilhelm Friedrich Hegel har betydet så meget for vores forestillinger om modernitet, historie og fremskridt, at vi alle er hegelianere – de fleste af os ved det bare ikke. Hegel ville udvikle et filosofisk system, som skulle begribe hele hans tid i tanker, men det er også med Hegel, at vi kan få greb om vores egen samtid. Få mulighed for at forstå Hegel helt forfra i selskab med Rune Lykkeberg. Foredraget tager afsæt i bogen 'Hegel for et større publikum' (Informations Forlag 2020).

Filosofi i verdensklasse

— **TID:** 25/10, 8 mandage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.

Filosofihistorien byder på mange fantastiske idéer og teorier om vores verden og vores eksistens. Det er tanker, der er udtænkt af historiens mange store filosoffer og nedskrevet i et utal af filosofiske værker. Alligevel dukker nogle filosofiske værker oftere op end andre. Hvorfor? Fordi de er i en klasse for sig! Denne forelæsningsrække kigger nogle af filosofihistoriens mesterværker efter i sømmene.

25/10: Platon – Staten. Hans Fink, docent emeritus i filosofi, Aarhus Universitet

01/11: Aristoteles – Etikken. Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

08/11: René Descartes – Meditationer over den første filosofi. Thomas Schwarz Wentzer, professor i filosofi, Aarhus Universitet

15/11: Thomas Hobbes – Leviathan. Mikkel Thorup, professor i idéhistorie, Aarhus Universitet

22/11: Immanuel Kant – Kritik af den rene fornuft. Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet

29/11: G.W.F. Hegel – Åndens fænomenologi. Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet

06/12: Martin Heidegger – Væren og Tid. Thomas Schwarz Wentzer, professor i filosofi, Aarhus Universitet

13/12: Simone de Beauvoir – Det andet køn. Anna Cornelia Ploug, ph.d.-studerende i filosofi, Roskilde Universitet

Moderne filosofihistorie på ét semester

— **TID:** 26/10, 6 tirsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVISER: Kresten Lundsgaard-Leth, adjunkt i anvendt filosofi, Aalborg Universitet

De moderne filosoffer tager et opgør med antikkens naive metafysik for slet ikke at tale om middelalderens religiøse dogmer. Den fælles front mod de præmoderne tænkere får imidlertid ikke de moderne filosoffer til at være enige. Hvor rationalisterne mener, at tænkning skal klare ærterne, sværger empiristerne i stedet til den sanselige erfaring. Og hvor liberalismen tager udgangspunkt i det enkelte menneskes individuelle frihed, tager republikanismen udgangspunkt i forpligtende fællesskaber. Kant forsøger at samle trådene via sin såkaldt kopernikanske revolution, hvormed oplysningsfilosofien kulminerer, inden Nietzsche går til angreb på modernitetens fremskridtsoptimistiske sandheder og værdier.

26/10: Rationalisme: René Descartes
02/11: Kontraktualisme: Thomas Hobbes
09/11: Empirisme: David Hume
16/11: Republikanisme: Jean-Jacques Rousseau
23/11: Kriticisme: Immanuel Kant
30/11: Perspektivisme: Friedrich Nietzsche

Store tanker om hverdagslivet

— **TID:** 26/10, 7 tirsdage, kl. 17:30-19:15
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Hvordan forholdt Kierkegaard sig til angst? Hvad siger Bibelen om tilgivelse? Og hvordan har man i filosofien reflekteret over kærligheden til forskellige tider? I denne forelæsningsrække stiller en række af landets dygtigste forskere skarpt på otte emner, som ikke er spor hverdagsfjerne, men tæt inde på livet for ethvert menneske.

26/10: Mod. Poul Poder, lektor i sociologi, Københavns Universitet
02/11: Angst. Ole Morsing, lektor i idéhistorie, Aarhus Universitet
09/11: Vrede. Lars-Henrik Schmidt, professor i filosofi og pædagogik, Aarhus Universitet
16/11: Tilgivelse. Anders-Christian Lund Jacobsen, professor MSO i teologi, Aarhus Universitet
23/11: Kærlighed. Anne Marie Pahuus, lektor i filosofi og prodekan, Aarhus Universitet
30/11: Længsel. Mogens Pahuus, professor emeritus i filosofi, Aalborg Universitet
07/12: Skam. Inger Glavind Bo, lektor i socialpsykologi, Aalborg Universitet

Idéer der ændrede verden

— **TID:** 27/10, 6 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Din verden er fuld af idéer og begreber, som giver dit liv struktur, mening og retning. Mange idéer virker evige og intuitive, men tænker vi efter, bliver det klart, at idéerne ikke er faldet ned fra himlen. De er opstået i verden på et tidspunkt, og deres betydning står i forhold til historien og nutiden. Idéen om 'frihed' har fx formet vores måde at være i verden på. Idéen om 'staten' har heller ikke altid været den samme, og stater ser vidt forskellige ud rundt i verden. Idéer som disse er så fundamentale for vores liv og væren iblandt hinanden, at vi ikke tænker over deres foranderlighed. Forløbet tager afsæt i '50 ideer der ændrede verden' (Aarhus Universitetsforlag).

27/10: Frihed. Hans-Jørgen Schanz, professor emeritus i idéhistorie, Aarhus Universitet
03/11: Magt. Lars Thorup Larsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
10/11: Stat. Mikkel Thorup, professor i idéhistorie, Aarhus Universitet
17/11: Velfærd. Ove Kaj Pedersen, dr. phil, professor emeritus i komparativ politisk økonomi
24/11: Vækst. Jakob Bek-Thomsen, lektor i idéhistorie, Aarhus Universitet
01/12: Moral. Jørgen Carlsen, fhv. højskoleforstander og medlem af Det Etske Råd

Mytologier

— **TID:** 27/10, 6 onsdage, kl. 17:30-19:15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Mytologier gav svar på livets store spørgsmål og fortæller hermed en vigtig historie om fortidens verdensbilleder. Historiens mytologier giver ikke længere mennesket svar på, hvordan verden hænger sammen, men de giver et perspektiv på menneskets behov for meningsfulde forklaringer. Vær med, når de store mytologier introduceres. Få et indblik i deres udbredelse, deres historie og deres forklaringer på verdens konflikter, skabelse og undergang.

27/10: Indledning: Kristendom og mytologi – samme eller to forskellige ting? Anders Klostergaard Petersen, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
03/11: Ægyptisk mytologi. Louise Alkjær, cand.mag. i ægyptologi
10/11: Græsk mytologi. Chr. Gorm Tortzen, lektor emeritus, cand.mag. i græsk og latin
17/11: Romersk mytologi. Jakob Munk Højte, ekstern lektor i klassisk arkæologi, Aarhus Universitet
24/11: Nordisk mytologi. Jens Peter Schjødt, professor i religionshistorie, Aarhus Universitet
01/12: Litteratur er det modsatte af myte. Hans Hauge, lektor emeritus i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

Hannah Arendt var en af det 20. århundredes markante filosoffer. Til efteråret kan du blive klogere på hendes tænkning i flere forelæsningsrækker. Se side 42, 43 og 45.

På Herrens mark – introduktion til eksistensfilosofi

— **TID:** 28/10, 6 torsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVISER: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Som mennesker lever vi ikke bare vores liv umiddelbart og uproblematisk. For at leve livet må vi også føre det. Problemet er, at vi ikke ved, hvordan vi skal bære os ad. Der følger ingen manual med et menneskeliv. Mennesket er 'på Herrens mark'. Eksistensfilosofien tager livtag med lige præcis det problem: Hvad indebærer det at være kastet ind i eksistensen? Vi griber sagen tematisk an og undersøger nogle af de grundfænomener, der møder os på Herrens mark: mening, angst, død, samvittighed, magt og kærlighed. Om vi også møder Herren selv, det må vise sig.

28/10: Mening
04/11: Angst
11/11: Død
18/11: Samvittighed
25/11: Magt
02/12: Kærlighed

Frihed – historisk, religiøs, filosofisk, psykologisk og politisk

— **TID:** 28/10, 7 torsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Et liv i ufrihed er ikke et menneskeligt liv. Ikke desto mindre har ufriheden været et vilkår for det store flertal gennem næsten hele historien. Vi har været underlagt magten, den overmægtige natur, den almægtige Gud, de magtfulde herskere. Friheden er altså ikke noget, vi kan tage for givet. Frihed er den personlige frihed til at skabe sit eget liv gennem egne valg og handlinger og den politiske frihed til at være medbestemmende når det gælder samfundets love. Friheden er altså ikke blot den enkeltes frihed, den er også det frie forhold mellem mennesker.

28/10: Frihedens historie og idéhistorie. Flemming Houe, magister i idéhistorie
04/11: Friheden til ikke at være fri – religion, kristendom og frihed belyst gennem nedslag i Bibelen. Rasmus Ugilt, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet
11/11: Tankefrihedens nødvendighed – Hannah Arendt og Friedrich Schelling. Peter Aaboe Sørensen, adjunkt i idéhistorie, Aarhus Universitet
18/11: Frihedens dialektik hos Kierkegaard og Dostojevskij. Flemming Houe, magister i idéhistorie
25/11: Frihed og afhængighed – Jungs syn på individet i dets relationer. Preben Grønkjær, magister i idéhistorie
02/12: Retten til frihed – frihed og anerkendelse hos Amartya Sen, Martha Nussbaum og Awel Honneth. Flemming Houe, magister i idéhistorie
09/12: Friheden til at skabe sig (selv) – eksistentialistisk frihed ifølge Sartre. Kresten Lundsgaard-Leth, adjunkt i anvendt filosofi, Aalborg Universitet

De hemmelige evangelier

TID: 28/10, 4 torsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Ikke alle Jesusfortællinger fra oldkirken kom med i Bibelen. Bliv klogere på apokryferne, Thomasevangeliet, Judasevangeliet og Mariaevangeliet, når vi her introducerer til de såkaldte apokryfe evangelier og deres alternative kristendom. Tag med på en rejse gennem de hemmelige evangelier, når vi går i dybden med de enkelte skrifter. Judasevangeliet udleveres i forbindelse med undervisningen. Derudover kan det anbefales, at man anskaffer sig 'Mariaevangeliet' (Gyldendal 2017) og 'Thomasevangeliet' (Gyldendal 2017) af Marianne Aagaard Skovmand.

28/10: Apokryferne. Hvor blev de læst, af hvem og havde de et særligt formål? Marianne Aagaard Skovmand, ph.d. i teologi og sognepræst, Nyborg Kirke
04/11: Thomasevangeliet. Marianne Aagaard Skovmand, ph.d. i teologi og sognepræst, Nyborg Kirke
11/11: Mariaevangeliet. Marianne Aagaard Skovmand, ph.d. i teologi og sognepræst, Nyborg Kirke
18/11: Judasevangeliet. René Falkenberg, lektor i teologi, Aarhus Universitet

Dostojevskijs univers

TID: 29/10, 6 fredage, kl. 11.15-13.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Dostojevskij hører til de forfattere, der ikke blot viser os et snævert udsnit af menneskets virkelighed, men skaber et helt univers. Her befinder vi os ikke i en lunken midte, men møder en erfaringsverden, der rækker fra himmel til helvede, fra det grænseløst gode til det afgrundsdybt onde, en erfaringsverden med en intensitet og fylde, der kan sætte vores egen i perspektiv. Hovedtemaet i forelæsningserne er kærlighed og dæmoni.

- 29/10: Fattigdommens, fremmedgørelsens, fortrængningens og fornægtelsens århundrede. 'Forbrydelse og straf'.** Flemming Houe, magister i idéhistorie
- 05/11: 'Dobbeltgænger' og Kafkas 'Processen'.** Den meningsgivende fortællings umulighed. Flemming Houe, magister i idéhistorie
- 12/11: Ikke alene miraklet er mirakuløst! – om gådefuldhedens betydning hos Kierkegaard og Dostojevskij.** Peter Aaboe Sørensen, adjunkt i idéhistorie, Aarhus Universitet
- 19/11: Den dæmoniske indesluttethed og kærlighedens møde. 'Optegnelser fra et kælderdyb' og 'Idioten'.** Flemming Houe, magister i idéhistorie
- 26/11: Lidenskabens skikkelser. 'Brødrene Karamasov'. Fjodor og Dimitri.** Flemming Houe, magister i idéhistorie
- 03/12: 'Brødrene Karamasov'. Ivan og Aljosja.** Flemming Houe, magister i idéhistorie

Tre tænkere, ét emne: Fællesskab

TID: 30/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Fællesskab er et evigt aktuelt emne. De kriser, der præger vor tid – finanskrisen, flygtningekrise, unionskrise, miljøkrise, pandemikrise – udfordrer på forskellig vis vores fællesskaber. Det foranlediger os til helt fundamentalt at spørge: Hvem er vi? Hvad udgør et fællesskab? Hvad vil det overhovedet sige at være sammen? Det ser vi på denne weekenddag. Vi genbesøger tre klassiske tænkere i et nyt lys: Aristoteles om det politiske fællesskab, Kant om det æstetiske fællesskab og Kierkegaard om det religiøse fællesskab.

Alderdommens filosofiske livskunst

TID: 14/11, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Anders Dræby, ph.d., eksistentiel terapeut, filosof og forfatter

Vi kan have brug for hjælp, når vi nærmer os livets sidste fase. I dag bliver stadig flere af os gamle i en kultur, der mere og mere forherliger ungdommen. Samtidig lever vi i en teknologisk tidsalder, der har tilsidesat alderdommens visdom, og vi mangler gode visioner for at ældes. Men der er hjælp at hente hos fortidens filosoffer og åndelige lærere, der var optagede af, hvordan man får en god alderdom.

Livet og døden i de store religioner

TID: 15/11, 5 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Hvor kommer vi fra? Hvor skal vi hen? Hvad er meningen med livet? Og hvorfor er der ondskab og død? Hvad giver værdi her i livet og hinsides det jordiske liv? Hvordan skal man selv være et godt menneske, og hvilken rolle spiller religiøse idéer, praksisformer og tilhørsforhold? Bliv konfronteret med tanker om livet på godt og ondt, når religionsvidenskabelige forskere præsenterer verdensreligionernes forskellige svar og forestillinger om menneskelivet og livet efter døden.

- 15/11: Hinduisme.** Marianne Qvortrup Fibiger, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
- 22/11: Buddhisme.** Jørn Borup, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
- 29/11: Jødedom.** Marianne Schleicher, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
- 06/12: Kristendom.** Marie Vejrup Nielsen, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
- 13/12: Islam.** Thomas Brandt Fibiger, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet

Eftertanker: Forskeren og hospitalspræsten om håb

TID: 13/12, 1 mandag, kl. 17.30-19.15
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVISERE: Mickey Gjerris, cand.theol., lektor i bioetik, Københavns Universitet, og Lotte Blicher Mørk, hospitalspræst på Rigshospitalet

Det er ikke nemt at være menneske. Der er så meget at forholde sig til, så meget ansvar at løfte, så mange bekymringer at bekymres over og så meget sorg at bære. Livet er udskudt død, som Løgstrup sagde. Og rundt omkring kollapsede økosystemerne, klimaet forandres, og arterne forsvinder i et tempo, så biologerne taler om den 6. masseuddød. Hvordan kan man i den situation bevare håbet og forstanden? Det er spørgsmål som disse, som hospitalspræsten og etikeren har sat hinanden og publikum stævne for at samtale om.

Kierkegaard og Løgstrup – Danmarks store eksistenstænkere

TID: 25/1, 6 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVISER: Bjørn Rabjerg, adjunkt i religionsfilosofi, Aarhus Universitet

Både Løgstrups og Kierkegaards tanker om kultur, kristendom og menneskeliv finder sted på et filosofisk og teologisk grundlag. Men de er også universelle overvejelser om selve det at være til, hvad enten man er det som filosof, teolog eller ganske almindeligt menneske. Trods det fælles udgangspunkt er deres tænkning vidt forskellig. Begge er de interesserede i at forstå menneskets eksistens, men Løgstrup vender sig direkte imod den eksistentialisme, som Kierkegaard har spillet så stor en rolle for. Forelæsningsrækken er en introduktion til to banebrydende tænkere.

Klimaets idéhistorie

TID: 26/1, 3 onsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

”Vi kan altså betragte menneskeslægten som en flok dristige, om end små kæmper, der langsomt stiger ned fra bjergene for at bemægtige sig Jorden og for med deres svage næver at ændre klimaet. Hvor langt de vil være kommet hermed, vil kun fremtiden vise.” Sådan skrev den tyske filosof Johann Gottfried Herder i 1784. Herders fremtid er vores nutid. De menneskeskabte klimaforandringer er vores hidtil største kollektive udfordring. Og derfor er klimaet blevet et af de væsentligste sprog, når vi samtaler om, hvem vi er, og hvem vi gerne vil være. Hør idéhistorikernes analyse af tankegodset om klimaet.

26/01: Der er grænser (men de kan flyttes). Jakob Bek-Thomsen, lektor i idéhistorie, Aarhus Universitet

26/01: Ulighed og social retfærdighed. Oliver Bugge Hunt, MSc i global- og udviklingsstudier, Soas University London

02/02: Feministisk økokritik. Louise Fabian, lektor i idéhistorie, Aarhus Universitet

02/02: Økofascisme. Mikkel Thorup, professor i idéhistorie, Aarhus Universitet

09/02: Klima, race og samfund i dag. Casper Andersen, lektor i idéhistorie, Aarhus Universitet

09/02: Når der sættes tal på klimaet. Ludvig Goldschmidt, ph.d.-studerende i idéhistorie, Aarhus Universitet

Et menneske af kvalitet

TID: 27/1, 8 torsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.

”Du har altid været rig, køn og i super god form. Hvor er det dog imponerende, at du har mere end 450 venner på Facebook. Og hvilken IQ! Skål for dig og tillykke med dagen!” Er det de kvaliteter, vi håber, venner og familie fremhæver under skåltaler til vores runde fødselsdage? Siden antikken har filosoffer, teologer og tænkere funderet over menneskelivets værdi. De har overvejet, hvilke dyder vi bør stræbe efter. Både for at skabe gode relationer, men også som fundamentet til et samfund, vi har lyst til at dele med hinanden.

27/01: Generøsitet. Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

03/02: Dannelse. Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet

10/02: Venskab. Søren Gosvig Olesen, lektor i filosofi, Københavns Universitet

17/02: Mod. Hans Fink, docent emeritus i filosofi, Aarhus Universitet

24/02: Myndighed. Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet

03/03: Empati. Anders Dræby, ph.d., eksistentiel terapeut, filosof og forfatter

10/03: Kærlighed. Søren Gosvig Olesen, lektor i filosofi, Københavns Universitet

17/03: Humor. Anne Engedal, cand.mag. i filosofi og direktør, Videnslyd

De store verdensreligioner – dengang og i dag

TID: 27/1, 1 torsdag og 5 mandage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
TILRETTELÆGGER: Jørn Borup, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet

Religioner har eksisteret siden tidernes morgen, da mennesket til alle tider har skabt religiøse forestillinger. Også i dag fylder religionerne en stor del af verdensbilledet. Men mennesket, verden og samfundet ændrer sig – og det samme gør religionerne og den måde, de dyrkes på. Hvorfor overlever nogle religioner, mens andre uddør? Hvorfor tilpasser nogle religionsformer sig bedre til det moderne samfund end andre? Hvad er religionernes udviklingspotentiale og unikke salgsargumenter?

27/01: Religion og religionstyper. Hans Jørgen Lundager Jensen, professor i religionsvidenskab, dr.theol., Aarhus Universitet

31/01: Islam. Thomas Brandt Fibiger, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet

07/02: Buddhisme. Jørn Borup, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet

14/02: Jødedom. Marianne Schleicher, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet

21/02: Kristendom. Anders Klostergaard Petersen, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet

28/02: Hinduisme. Marianne Qvortrup Fibiger, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet

Flere forelæsningsrækker sætter fokus på livets store temaer. Her til koncert om døden ved Århundredets Festival.

Det meningsfulde liv – ifølge filosofien og psykologien

TID: 30/1, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Anders Dræby, ph.d., eksistentiel terapeut, filosof og forfatter

Hvad er et godt liv? I løbet af de senere år er man i stigende grad begyndt at forstå det som det meningsfulde liv. Selvom vi i dag har materiel velstand, demokrati og bedre sundhed, har vi imidlertid ikke nødvendigvis en større mening med tilværelsen. Stadig flere savner dybere sammenhæng og retning, og bøger om det meningsfulde liv bliver mere og mere populære. Men hvad er livsmening egentlig for noget, og hvordan opnår man et meningsfuldt liv?

Tysk filosofi – fra oplysningstiden til det 20. århundrede

— **TID:** 3/2, 8 torsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.

"Tyskerne – man kaldte dem engang for tænkerne folk: Tænker de overhovedet længere? 'Deutschland, Deutschland über alles', jeg er bange for, at det var afslutningen på tysk filosofi. 'Findes der tyske filosoffer? Findes der tyske digtere? Findes der gode tyske bøger?', spørger man mig i udlandet. Jeg rødmer. At tyskerne overhovedet har holdt deres filosoffer ud!" Sådan filosoferer Nietzsche med hammeren på tærsklen til det 20. århundrede. Men står det mon så grelt til med ånden i det europæiske hjerteland, som Nietzsche formodede?

- 03/02: Immanuel Kant: Oplysningsfilosofi.** Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet
- 10/02: G.W.F. Hegel: Idealisme.** Anna Cornelia Ploug, ph.d.-studerende i filosofi, Roskilde Universitet
- 17/02: Theodor Adorno og Max Horkheimer: Kritisk teori.** Malte Frøslee Ibsen, ekstern lektor i statskundskab, Københavns Universitet
- 24/02: Ludwig Wittgenstein: Sprogfilosofi.** Thomas Presskorn-Thygesen, adjunkt i videnskabsteori, Copenhagen Business School
- 03/03: Martin Heidegger: Fænomenologi.** Søren Gosvig Olesen, lektor i filosofi, Københavns Universitet
- 10/03: Friedrich Nietzsche: Fornuftsmistanke.** Kresten Lunds-gaard-Leth, adjunkt i anvendt filosofi, Aalborg Universitet
- 17/03: Hans-Georg Gadamer: Hermeneutik.** Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet
- 24/03: Peter Sloterdijk: Filosofisk antropologi.** Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Hvad enhver bør vide om filosofi

— **TID:** 21/2, 6 mandage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

For de gamle grækere opstod filosofien af en beundrende undren over den verden, de levede i. Dette er en undren, der ikke kun vedrører historiens filosoffer, men alle mennesker til alle tider, for de mest grundlæggende filosofiske spørgsmål er spørgsmål, som vi alle formentlig har undret os over på et tidspunkt i vores liv: Hvad er det for en verden, vi lever i? Hvad kan jeg vide med sikkerhed? Hvilket slags menneske bør jeg være? Deler andre min erfaring? Hvad er det rigtige at gøre? Og hvordan argumenterer jeg bedst for mine synspunkter?

- 21/02: Det værende: Platon, Aristoteles og Thomas Aquinas.** Hans Fink, docent emeritus i filosofi, Aarhus Universitet
- 28/02: Erkendelsen: René Descartes, David Hume og Immanuel Kant.** Hans Fink, docent emeritus i filosofi, Aarhus Universitet
- 07/03: Det, der viser sig: Maurice Merleau-Ponty, Hannah Arendt og K.E. Løgstrup.** Anne Marie Pahuus, lektor i filosofi og prodekan, Aarhus Universitet
- 14/03: Eksistensen: Søren Kierkegaard, Friedrich Nietzsche og Simone de Beauvoir.** Mia Skjold Tvede Henriksen, ph.d. i pædagogisk filosofi, Aarhus Universitet
- 21/03: Det gode og det rigtige: Aristoteles, Immanuel Kant og Bernard Williams.** Morten Dige, lektor i filosofi, Aarhus Universitet
- 28/03: Det logiske: Aristoteles, Gottlob Frege og Ludwig Wittgenstein.** Lars Bo Gundersen, lektor i filosofi, Aarhus Universitet

Jürgen Habermas – samtalens tænker

— **TID:** 28/2, 6 mandage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

I 2019 udgav Jürgen Habermas sit formentligt sidste hovedværk 'Også en filosofiens historie'. Betragter man hele Habermas' forfatterskab, er det tydeligt, at Habermas er samtalens tænker. For ham er det gennem samtalen, at vi søger indbyrdes forståelse, selv om vi ikke er ens eller enige. Her hersker ikke magten, men det bedre arguments tvangsløse tvang. Også i Habermas' sidste værk er samtalen i fokus. Her udvides den til at omfatte religionen. Frem til det moderne har religionen i alle civilisationer ydet den grundlæggende tyding af tilværelsen, så grundlæggende, at vi ikke uden at miste os selv kan se bort fra den i det moderne.

- 28/02: Teorien om den kommunikative handle.** Flemming Houe, magister i idéhistorie
- 07/03: Tro og viden: Et hegelsk tema hos Habermas.** Niels Grønkjær, sognepræst og dr.theol.
- 14/03: Forholdet mellem modernitet og religion.** Hans-Jørgen Schanz, professor emeritus i idéhistorie, Aarhus Universitet
- 21/03: Habermas' politiske tænkning.** Heine Andersen, professor emeritus i sociologi, Københavns Universitet
- 28/03: Religionens betydning hos den tidlige og sene Habermas.** Anders Klostergaard Petersen, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
- 04/04: Var det de religiøse sprog- og tankeformer, der skabte det moderne?** Steen Nepper Larsen, lektor i uddannelsesvidenskab, Aarhus Universitet

Forstå debatten: Nutidens etiske dilemmaer

— **TID:** 8/3, 4 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Hvad ville du gøre, hvis en af dine nærmeste led af en smertefuld og uheldelig sygdom og bad om hjælp til at få fred? Hvordan skal vi prioritere vores sundhedsindsats under corona og i kriser generelt? Har vi et ansvar over for kommende generationer og folk fra fjerne lande ift. klimaforandringerne? Og kan man argumentere for, at krige kan være retfærdige? Hverdagen er fuld af dilemmaer, der har bund i filosofi og etik. Etiske dilemmaer kræver mange grundige overvejelser, hvor der må tages stilling til, hvilket eller hvilke hensyn der har størst vægt.

- 08/03: Aktiv dødsbistand: Bør det lidende menneske have hjælp til at dø?** Jacob Dahl Rendtorff, professor i ledelsesfilosofi, Roskilde Universitet
- 15/03: COVID-19 og prioritering i sundhedsvæsenet – hvordan vælger vi, hvem der får behandling først?** Jacob Busch, lektor i medicinsk filosofi, Aarhus Universitet
- 22/03: Kan krigen være retfærdig?** Morten Dige, lektor i filosofi, Aarhus Universitet
- 29/03: Hvem har ansvaret for klimaændringerne?** Lone Belling, cand.phil., forfatter og organisations- og ledelseskonsulent, Liv og Lederskab

Feminismens tænkere

TID: 8/3, 5 tirsdage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Den feministiske filosofi har stor indflydelse på vores tænkning om mennesket, samfundet og demokratiet. Det har den, fordi den gentagne gange i historiens løb har sat etablerede sandheder under en kritisk lup og gentænkt, hvad det vil sige at være mand/kvinde, heteroseksuel/homoseksuel, hvid/ikke-hvid, majoritet/minoritet m.m. Bliv klogere på feministisk filosofi og dens betydning, når vi gennemgår feministiske tænkere, der på hver sin måde har forsøgt at ændre den gængse forståelse af køn, seksualitet, klasse, etnicitet og religion.

08/03: Ældre feministiske tænkere. Bente Rosenbeck, professor emerita i nordiske studier og sprogvidenskab, Københavns Universitet

15/03: Simone de Beauvoir: Det andet køn. Cæcilie Varslev-Pedersen, ph.d. i filosofi, New School for Social Research

22/03: Judith Butler: Det performative køn. Rasmus Ugilt, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

29/03: Sojourner Truth til Silvia Federici: Race, klasse og køn. Louise Fabian, lektor i idéhistorie, Aarhus Universitet

05/04: Fatima Mernissi: Islamisk feminisme. Louise Rognlien, ph.d.-studerende i idéhistorie, Aarhus Universitet

Guds ord – i Toraen, Bibelen og Koranen

TID: 14/3, 3 mandage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

Vidste du, at religionerne jødedom, kristendom og islam har mange ligheder? Der er én gud og en række hellige personer, hvoraf nogle fremtræder i alle religionerne. De har alle ét grundlæggende helligskrift, der henholdsvis hedder Toraen, Det Nye Testamente og Koranen. Fællestrækkene er til at få øje på. I denne forelæsningsrække kommer du tættere på de tre helligskrifter og på deres forskelle og ligheder. Hvor og hvordan er disse skrifter opstået? Hvilken betydning har de haft for religionen, og hvilken rolle spiller de i dag?

14/03: Toraen. Søren Holst, lektor i bibelsk eksegese, Københavns Universitet

21/03: Det Nye Testamente. Anders Klostergaard Petersen, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet

28/03: Koranen. Thomas Hoffmann, professor MSO i koranstudier, Københavns Universitet

Løgstrup i Hitlers Tyskland

TID: 5/4, 1 tirsdag, kl. 17.15-19.00

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

UNDERVISER: Hans Hauge, lektor emeritus i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

Blev Løgstrup økologisk i Tyskland i 30'erne? Og blev han fascineret af nazismen? Teologen og tænkere K.E. Løgstrup var på studieophold i Hitlers Tyskland i 1930'erne og 1940'erne. Undervejs mødte han både kendte og ukendte personer, der var med til at præge ham. Foredraget handler ikke om, hvad Løgstrup tænkte, men om, hvor han gjorde det, og hvem han tænkte med, tænkte på og tænkte over. Få et indblik i den ukendte side af Løgstrup. Baseret på bogen 'Den ukendte Løgstrup' (Ek-sistensen).

Gå dig klog – filosofisk byvandring

TID: 21/5, 1 lørdag, kl. 13.00-15.30

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

STED: Foran Værestedet, Jægergårdsgade 107

UNDERVISER: Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet

Vandring og byliv har for mange filosoffer været både et redskab til at finde inspiration og en arena at filosofere på. Filosoffer som Sokrates, Kant, Kierkegaard, Sartre og Rousseau har alle vandret rundt i byens gader for at debattere filosofi med andre af byens borgere og for at bevæge tanker og få sat gang i samspillet mellem krop og sind. Vær med, når Folkeuniversitetet i selskab med filosof Carsten Fogh Nielsen sætter farten ned og drager på filosofisk byvandring. Kom med på en tur rundt i Sydhavnen, et af Aarhus' oversete men fascinerende kvarterer, samtidig med at vi sætter fokus på, hvad byen har betydet for tænkningen.

Gå dig klog: På byvandring med religionerne

TID: 22/5, 1 søndag, kl. 13.00-14.30

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

STED: Ved Vor Frue Kirke, Vestergade

UNDERVISER: Marie Vejrup Nielsen, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet

Når man går en tur i gaderne i Aarhus, tænker man måske ikke på, hvor meget religion man møder på vejen. Men den er alligevel over det hele! Både i form af store, gamle katedraler og på små ydmyge skilte, der viser ind i en baggård og op ad en trappe til dér, hvor en gruppe mennesker mødes om deres religion. Det kan være blandede grupper, der deler buddhistisk meditation, eller muslimer, der mødes til fredagsbøn. Både de gamle kirker og de nye grupper giver et billede af, hvilke store og små religioner der har været og er vigtige for generationer af mennesker i Aarhus såvel som verden over.

KOMBINÉR FORELÆSNINGER PÅ FOLKEUNIVERSITETET

Få et lækkert måltid i
Matematisk Kantine

Ledelsen skal forebygge stress ved at booste fællesskabet

Der er ikke en simpel vej til et stressfrit arbejdsmiljø, og både kollektive og individuelle arbejdskulturer kan føre til stress på arbejdspladsen, lyder det fra Tanja Kirkegaard, der er adjunkt ved Psykologisk Institut på Aarhus Universitet.

Af Noa Kjærsgaard Hansen

Selvom det seneste århundredes teknologiske udvikling har gjort, at mange traditionelle erhverv er blevet erstattet af maskiner og robotter, er vi ikke just begyndt at arbejde mindre – eller langsommere. Tværtimod har arbejdsmarkedet også udviklet sig i en grad, hvor vi ser mange stressmeldinger som konsekvens af hyppige organisatoriske forandringer, nedskæringer og en generel intensivering af arbejdslivet, påpeger adjunkt Tanja Kirkegaard, der forsker i arbejdsliv, ledelse og stress på Aarhus Universitet.

"Ting skal gå hurtigere, man skal nå mere på kortere tid, og nye måder at organisere sig på har skabt andre vilkår. Hvis man kigger på videnarbejdere (folk med høje uddannelser, der arbejder på universitetet, gymnasiet eller eksempelvis som konsulenter), så kan det for dem være rigtig svært at finde en naturlig grænse. Her holder arbejdsopgaverne al-

"Mange oplever, at der ikke er tid til at gøre det arbejde, der er nødvendigt, og som man selv finder meningsfuldt. Der er alt for mange krav om dokumentation, så kerneopgaven ender med at blive nedprioriteret. Og så begynder arbejdet at blive meningsløst."

KULTUR I ET ORGANISATORISK PERSPEKTIV

For Tanja Kirkegaard opstod interessen for forskningsfeltet allerede under studiet, hvor hun læste en undersøgelse om, at der var flere i det vestlige samfund, der udviklede depression:

"Jeg blev meget optaget af den kulturelle komponent – og så efterhånden blev jeg også mere og mere interesseret i kultur fra et organisatorisk perspektiv. Hvad er det for nogle måder at tænke og handle på, som allerede ligger der, og som vi trækker på?"

I sit arbejde som praktiserende psykolog, hvor hun talte med stressramte, fik hun pludselig fire medarbejdere fra det samme arbejdsteam, og mønstret var, at de havde samme måde at tænke og handle på, når det kom til stress.

"Hvordan påvirker vi hinanden i sådan en proces omkring psykisk arbejdsmiljø, vurderingen af den og samtalerne om den? Det var jeg nødt til at undersøge nærmere," fortæller hun.

Oplev Tanja Kirkegaard på Folkeuniversitetet i forelæsningsrækken 'Positiv psykologi i ledelse', se side 17.

"Mange oplever, at de ikke har tid til at gøre det arbejde, der er nødvendigt, og som man selv finder meningsfuldt."

drig rigtig op, og man ser ofte også en individuelt præget kultur, hvor man forsøger at håndtere situationen selv og ikke søger arbejdsfællesskabet i så høj grad."

Det er dog meget forskelligt, hvad der boner ud, når man kigger på, hvad det egentlig er, der forårsager stress på arbejdspladsen. Anderledes ser det ud, hvis man eksempelvis kigger på sundhedssektoren, selvom man her har mere faste arbejdstider, forklarer hun:

Læs hele artiklen
på fuau.dk

Arkæologi & historie

Antikkens Grækenland

TID: 6/9, 5 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Den græske oldtid regnes for helt afgørende for den europæiske civilisations udvikling, og vi ser den afspejlet i mange dele af vores samfund i dag: sprog, politik, uddannelse, litteratur, filosofi, religion, historie, videnskab, kunst og arkitektur. I forelæsningsrækken går fem eksperter på opdagelse i det antikke Grækenlands historie og enestående kultur og kunst, som vi står på skuldrene af. Vær med, når vi dykker ned i alt fra de græske bystater og Den Peloponnesiske Krig over Sokrates og Platon, Iliaden og Odysseen til doriske templer og Olympens guder.

- 06/09: Historie.** Jens Krasilnikoff, lektor i historie, Aarhus Universitet
13/09: Filosofi. Hans Fink, docent emeritus i filosofi, Aarhus Universitet
20/09: Kunst og arkitektur. Helene Blinkenberg Hastrup, ekstern lektor i klassisk arkæologi, Aarhus Universitet
27/09: Litteratur. George Hinge, lektor i klassisk filologi, Aarhus Universitet
04/10: Religion. Anders Klostergaard Petersen, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet

Store slag i europæernes 2. Verdenskrig 1940-1943

TID: 6/9, 5 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Martin Ammitsbøll Husted, lektor, cand.mag. i historie, filosofi og samfundsfag

Forståelsen af 2. Verdenskrigs store slag i Europa og deres betydning for konfliktens udfald bliver i stigende grad diskuteret inden for militærhistorien. Eksempelvis argumenterer nogle historikere nu for, at den tyske invasion af USSR i sommeren 1941 allerede var et håbløst foretagende få uger efter sin begyndelse. Forelæsningsrækken introducerer og gennemgår en række nye vinkler og diskussioner, der udfordrer vores forståelse af konfliktens store slag. Hør blandt andet om Slaget om Narvik 1940, Slaget om Frankrig 1940, Slaget om England 1940, Slaget om Kiev 1941 og Slaget om Atlanten 1943.

Byvandring: Aarhus' historie fortalt gennem fem aarhusianere

TID: 7/9, 5 tirsdage, kl. 12.30-14.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
STED: Se mødesteder på fuau.dk
UNDERVISER: Doron Haahr, cand.mag. i historie, Aarhushistorier

Over fem byvandring er går vi i fodsporene på nogle af de mennesker, der har befolket Aarhus før os. Vi skal høre om deres liv og deres verden – som billeder på Aarhus' historie, da byen for alvor blev moderne. Undervejs møder vi bl.a. Aarhus' første folkevalgte borgmester, byens første kvindelige politibetjent, der tog livtag med en mandeverden. Og vi skal i sporene på en fattig arbejderdreng, der overraskede alle og satte aftryk på danmarkshistorien.

- 07/09: Borgmester Jakob Jensen**
14/09: Johanne Berg – den første kvindelige politibetjent
21/09: Arbejderdrengen Hans Hedtoft
28/09: Alfred Elmquist i Mejlgade
05/10: Sadelmageren Søren Nielsen fra Frederiksberg

FÅ VIDEN HJEM I STUEN

Vi byder på livestreamede forelæsninger, der kun er et klik væk

Begivenheder der forandrede Rusland

— **TID:** 8/9, 6 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Den 25. december 1991 vajer farverne hvid, blå og rød over Kreml for første gang i 74 år: Hammer og segl er faldet, og Sovjetunionens sammenbrud er en realitet. I år er det 30 år siden, det moderne Rusland bliver født. Fem eksperter fortæller om en række af de omvæltninger, der har forandret Rusland i det 20. århundrede – fra Oktoberrevolutionen over 2. Verdenskrig til Putins magtovertagelse. Hvad skete der? Hvilke faktorer udløste begivenhederne? Og ikke mindst: Hvad blev konsekvenserne – også i det lange perspektiv?

08/09: 1917: Oktoberrevolutionen – Ruslands store vendepunkt. Bertel Nygaard, lektor i historie, Aarhus Universitet

15/09: 1937: Rædselsåret for Stalins gådefulde terror. Torben Heuer, lektor i russisk sprog, kultur og samfundsforhold

22/09: 1943: Skæbnestunder – Stalingrad: Et vendepunkt i 2. Verdenskrig – og Leningrad: 900 dages belejring. Torben Heuer, lektor i russisk sprog, kultur og samfundsforhold

29/09: 1956: Den tyvende partikongres og Khrusjtjovs forsøg på at reformere det sovjetiske system. Erik Kulavig, lektor i historie, Syddansk Universitet

06/10: 1991: Jerntæppet løftes – Sovjetunionens opløsning og de begivenheder, der banede vejen. Erik Kulavig, lektor i historie, Syddansk Universitet

13/10: 2000: Putin overtager magten – indgangen til putinismen i det 21. århundrede. Karin Hilmer Pedersen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet

Byvandring: Aarhus gennem 1.200 år – fra vikingetid til det 20. århundrede

— **TID:** 14/9, 5 tirsdage, kl. 17.00-18.30
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
STED: Se mødesteder på fuau.dk

På fem byvandring i det centrale Aarhus fortæller eksperter fra Den Gamle By om Aarhus' udvikling fra vikingernes Aros til nutidens moderne storby. Undervejs skal vi bl.a. høre om den voldomkransede vikingeby, bispebyen med den store Skt. Clemens Domkirke, renæssancens driftige købmænd og det nye rådhus, den moderne industri- og handelsby med kysthavn og jernbane. Om befolkningsekspllosionen og deraf nyopførte bydele, besættelsesårene, 1950'erne og 60'ernes fremskridt og drømme, hvor gammelt må lade livet for biler og boligblokke. Med kommunalreformen i 1970 får vi for alvor storbyen Aarhus, hvor store projekter er med til at definere selvpfattelsen.

14/09: Fra Aros til Skt. Clemens-staden.

Christian Rasmussen, museumsinspektør, Den Gamle By

21/09: Købmændenes Aarhus. Christian Rasmussen, museumsinspektør, Den Gamle By

28/09: Aarhus bliver moderne 1850-1950. Søren Tange Rasmussen, museumsinspektør, afdelingsleder Besættelsesmuseet, Den Gamle By

05/10: Fremskridtet og drømmene sætter deres spor 1950-60. Kitt Boding-Jensen, museumsinspektør, Den Gamle By

12/10: Storbyen fra 1970 og frem – en by definerer stadig sig selv. Anneken Appel Laursen, museumsinspektør, Den Gamle By

Frankrig 1940-1968

— **TID:** 9/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Ebbe Juul-Heider, lektor, cand.mag. i historie og oberstløjtnant

Dagen sætter fokus på årene 1940-1968 i fransk historie. Vi starter med 2. Verdenskrig og den tyske invasion i 1940. Den efterfølgende tid blev kendetegnet af både samarbejdet med tyskerne, men også af oppositionen til besættelsesmagten, herunder De Frie Franske Styrker under ledelse af de Gaulle. Årene 1944-45 blev præget af de kaotiske tilstande omkring befrielsen og interne stridigheder i modstandsbevægelsen. Vi følger Frankrig ind i 1950'erne og 60'erne med bl.a. kolonikrige i Fransk Indokina og Fransk Algeriet. Samtidig søgte Frankrig at genetablere sin stormagtsstatus gennem opbygning af en atomstyrke samt at frigøre sig fra USA's dominans og spille en afgørende rolle i det spirende europæiske samarbejde. Perioden rundes af med studenteroprøret i 1968 og de nye sociale og kulturelle strømninger.

Forstå Sverige

— **TID:** 9/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Andreas Marklund, ph.d., seniorforsker, Enigma – museum for post, tele og kommunikation

Denne lørdag giver den svensk-danske historiker Andreas Marklund et makrohistorisk perspektiv på vores nabolands fremvækst. Under tre hovedtemaer fortæller han om 500 års svensk historie – fra de store krige og krigerriske konger via 1800-tallets sult og armod til 1900-tallets folkehjem og svensk national identitet og nutidens udfordringer og nyfortolkninger af det svenske. Tag med fra Det Stockholmske Blodbad til Sverigedemokraterne.

Historiker Doron Haahr er ekspert i spændende og skæve historier om Aarhus og byens indbyggere. Tag med ham på byvandring. Se side 52.

Danske amerikanere

TID: 11/10, 1 mandag, kl. 17:15-21:15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Jørn Brøndal, professor og leder af Center for Amerikanske Studier, Syddansk Universitet

Udlængslen og en amerikansk drøm skulle føre til et bedre liv, men mange udvandrere ville også bevare danske skikke og religion midt mellem yankeer, irere, kinesere, tyskere, afroamerikanere, italienere, svenskere, indianere og polakker. De knap 336.000 danske udvandrere var et lille skulp i en flodbølge af indvandring – hele 32 millioner europæere i årene 1820-1930. Rejs med over Atlanten med Jørn Brøndal, og hør om danskere og danskhed i det forjættede land. Forelæsningsen tager afsæt i 'Danske amerikanere' i Aarhus Universitetsforlags bogserie '100 danmarkshistorier'.

Særomvisning på Besættelsesmuseet

TID: 12/10, 1 tirsdag, kl. 17:00-18:45

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr. Entré til museet er ikke inkluderet i prisen

STED: Besættelsesmuseet, Mathilde Fibigers Have 2

UNDERVISER: Søren Tange Rasmussen, museumsinspektør, afdelingsleder, Besættelsesmuseet, Den Gamle By

Kom med på særomvisning på Besættelsesmuseet, der har slået dørene op igen med en ny permanent udstilling i Aarhus' gamle politistation, hvor Gestapo holdt til de sidste måneder af besættelsen, og hvor mistænkte modstandsfolk blev slæbt ind til forhør og tortureret, så det kunne høres på gaden udenfor. Sammen med museumsleder Søren Tange Rasmussen skal vi en tur rundt i museet og bl.a. høre om tyskerne i Aarhus og det frygtede tyske sikkerhedspolis hovedkvarter, modstand og kollaboration, hverdagslivet i det besatte Aarhus og de svære valg, som mange blev tvunget til at tage.

Vikingetiden – historien, kulturen og de nye fund

TID: 28/10, 6 torsdage, kl. 19:30-21:15

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Vikingetiden er en helt særlig del af vores historie, og vikingerne var det folk, som for alvor fik Norden og Danmark på verdenskortet. De erobrede store dele af England og fandt også vej helt til Amerika. I dag fascineres vi stadigvæk af vikingernes kultur, levemåde, bygninger, skibe og ikke mindst de skatte, som de har efterladt sig. Lad en række eksperter give dig indblik i vikingetiden, og hør om nogle af de nyeste fund og opdagelser, som gør os klogere på vikingernes liv og færden.

28/10: Introduktion til vikingetiden. Søren Michael Sindbæk, professor i middelalderarkæologi, Aarhus Universitet

04/11: Vikingetidens religion. Simon Nygaard, ph.d., adjunkt i førkristen nordisk religion, Aarhus Universitet

11/11: Vikingetogter i Vesteuropa. Kasper Holdgaard Andersen, ph.d. og historiker, Moesgaard Museum

18/11: Nordboerne i Nordatlanten. Mogens Skaaning Høegsberg, ph.d., Moesgaard Museum

25/11: Jarlen fra Skanderborg – den rige ryttergrav fra Fregerslev og vikingetidens grave. Merethe Schiffer Bagge, cand.mag., udgravningsleder, Skanderborg Museum

02/12: Kongesædet i Jelling – nye udgravninger og forskning. Charlotta Lindblom, cand.phil., museumsinspektør VejleMuseerne

Tysklands historie i det 20. og 21. århundrede

TID: 30/10, 1 lørdag, kl. 10:00-16:00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Philipp Alexander Ostrowicz, dr.phil., seniorforskningsrådgiver, Copenhagen Business School

Den tyske historie i det 20. og 21. århundrede er præget af store modsætninger og omvæltninger. To tabte verdenskrige, Holocaust, Tysklands deling i 1945 og genforening i 1990, den økonomiske krise i 1920'erne og det økonomiske mirakel – 'Wirtschaftswunder' – i Vesttyskland efter 1945 har bestemt Tysklands skæbne. Siden Berlinmurens fald i 1989 har landet udviklet sig fra den vesttyske, lidt småborgerlige Bonner Republik og det socialistiske diktatur i DDR til den kosmopolitiske Berliner Republik i det forenede Tyskland. Få overblik over Tysklands historie, økonomi og sociale udvikling med særligt fokus på udviklingen siden (gen?)-foreningen i 1990, aktuelle debatter i samfundet og en perspektivering til tendenser i nutidig tysk litteratur og kultur.

Historien om Danmark

TID: 3/11, 6 onsdage, kl. 19:30-21:15

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Dette er historien om de mennesker, der gennem tiden har levet på vores plet på landkortet fra vikingetid til det moderne Danmark. Hvor stor er forskellen egentlig mellem os i dag og fortidens danskere? Var bønderne bundet af kirkens doktriner i middelalderen, eller var deres tilværelse også kendetegnet ved sammenhold og frihed? Hvordan blev hverdagen vendt op og ned for almindelige danske familier, da tyske tropper besatte Danmark den 9. april 1940? Bliv klogere på livet under vidt forskellige vilkår og forhold i Danmark gennem mere end 1.000 år, og mød konger og købmænd, bønder og biskopper.

03/11: Vikingetiden: Vikingefænomenet og dets mennesker. Mads Ravn, forskningschef og museumsinspektør, VejleMuseerne

10/11: Middelalderen: Kirken, troen og folket. Kasper Holdgaard Andersen, ph.d. og historiker, Moesgaard Museum

17/11: Tidlig moderne tid: Under Gud, konge og herremænd. Carsten Porskrog Rasmussen, overinspektør, Museum Sønderjylland, og adjungeret professor i historie, Aarhus Universitet

24/11: Det lange 19. århundrede: Bønder, borgere og danskere. Claus Møller Jørgensen, lektor i historie, Aarhus Universitet

01/12: 1. og 2. Verdenskrig: Krig, krise og besættelse. Niels Wium Olesen, lektor i historie, Aarhus Universitet

08/12: Efterkrigstiden: Opsving, velfærd og globalisering. Søren Hein Rasmussen, ph.d. i historie og forfatter, MegaNord

Revolution! Historiens største omvæltninger

TID: 9/11, 5 tirsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Det gamle falder, og noget nyt vokser frem. Vi udforsker de tidspunkter i historien, hvor progressive kræfter brød med status quo på de mest gennemgribende måder. Er de franske og russiske revolutioner nogensinde afsluttet helt, eller føles deres virkninger endnu? Hvem afskaffede slaveriet og hvorfor? Hvor kommer det politiske skel mellem højre og venstre fra, og hvorfor har vi overhovedet demokrati i dag? Hvorfor opstod kvindekampen som en del af Europas revolutioner? Kom med til fem forelæsninger, der belyser verdenshistorien ved at sætte fokus på de omvæltninger, der var med til at forandre den.

- 09/11: Den Amerikanske Revolution 1775-1783.** Mikkel Thorup, professor i idéhistorie, Aarhus Universitet
- 16/11: Den Franske Revolution og Den Haitianske Revolution 1789-99 og 1791-1804.** Nicolai von Eggers Mariegaard, postdoc i idéhistorie, Aarhus Universitet og Kingston University
- 23/11: 1848-revolutionerne – i Europa og Danmark.** Bertel Nygaard, lektor i historie, Aarhus Universitet
- 30/11: Den Russiske Revolution 1917.** Bertel Nygaard, lektor i historie, Aarhus Universitet
- 07/12: Den Iranske Revolution 1979.** Rasmus Christian Elling, lektor i tværkulturelle og regionale studier, Københavns Universitet

Vær med, når historiker Søren Hein Rasmussen gør os klogere på de forestillinger og kulturelle tendenser, der tegnede det 20. århundredes. Se side 55.

Overvågningens historie

TID: 14/11, 1 søndag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Andreas Marklund, ph.d., seniorforsker, Enigma – museum for post, tele og kommunikation

Få indblik i, hvordan staten igennem historien har overvåget sine borgere – fra 1500-tallets brevspionage til nutidens digitale masseovervågning. Det er en dramatisk og på mange måder meget aktuel historie, som udspiller sig i en dunkel tussmørkeverden, fyldt af hemmeligheder og skjulte sammensværgelser. Andreas Marklund stiller skarpt på de europæiske erfaringer med statslig overvågning – ikke mindst i nabostaterne Danmark og Sverige – og sætter især fokus på spændingsforholdet mellem overvågning, statslig sikkerhed og privatlivets fred. Forelæsningen tager udgangspunkt i bogen 'Overvågningens historie – fra sorte kabinetter til digital masseovervågning' (Gads Forlag).

Historieformiddage på Dokk1: Historier fra det 20. århundrede

TID: 19/11, 5 fredage, kl. 10.15-12.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
STED: Dokk1, Lille sal, Hack Kampmanns Plads 2
UNDERVISER: Søren Hein Rasmussen, ph.d. i historie og forfatter, MegaNørd

Det 20. århundrede blev det hidtil vildeste i menneskehedens historie. Med verdenskrige, atombombes, spansk syge, månelandinger, revolutionerende sygdomsbehandling og satellitkoncert med Elvis Presley. Gennemgange af det 20. århundredes historie fokuserer oftest på den 'store' politiske historie, hvor statsledere, krig og politiske beslutninger og resultater er det vigtige. Men bagved dette lå bestemte forestillinger og kulturelle nyskabelser, som havde nok så stor betydning for den første politik og folks liv. I denne forelæsningsrække skal vi dyrke det, der var på 'den store politik bagtæppe' – det, som gjorde, at den blev, som den blev.

- 19/11: Racisme og arvelære**
26/11: På stoffer
03/12: Atombombefortællinger
10/12: Befrielse
17/12: Popkultur

Byvandring: Julen i det gamle Aarhus

— **TID:** 23/11, 3 tirsdage, kl. 12.30-13.30
PRIS: 330 kr., studerende 180 kr.
STED: Se mødesteder på fuau.dk
UNDERVISER: Doron Haahr, cand.mag. i historie, Aarhushistorier

Kom med på byvandring i det juleudsmykkede Aarhus, og få indblik i, hvordan julen er blevet fejret hos rig og fattig og i fremgangstid og i krigstid. Vi skal bl.a. høre om, hvordan det var at fejre jul under 2. Verdenskrig og den store begejstring, da man kunne få appelsiner i byen for første gang efter krigen. Undervejs skal vi også høre om det mondæne forretningsliv for hundrede år siden og julegavefristelserne, som de handlende tilbød de velstillede aarhusianere. Men langt fra alle var i stand til at nyde en privilegeret jul. Vi kommer forbi Fælleskontoret for Velgørenhed og hører om, hvad man kunne aflevere her, og hvem der fik gavn af indsamlingerne.

Hvad enhver bør vide om middelalderen

— **TID:** 24/11, 3 onsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Brian Patrick McGuire, professor emeritus i middelalderhistorie, Roskilde Universitet

Middelalderen (500-1500) bliver stadig den dag i dag opfattet som en mørk periode i historien. På grund af den protestantiske reformation og den moderne verden bliver middelalderen anset som tilbagestående og uoplyst. Ved at præsentere 'verdens bedste ridder' og markante kirkeskikkelser som Ansgar og Eskil møder vi over tre aftener en anden middelalder. Den er fundamentet for vores selvforståelse i dag og udgangspunktet for demokratiske institutioner. Forelæsningsne vil introducere den lange middelalder, som også omfatter vikingetiden og flere renæssancer med det formål at åbne middelalderens verden og dermed vise, hvorfra vor verden går.

**24/11: Den mørke og lyse middelalder:
 Hvordan middelalderen blev opfattet
 efter middelalderen**

01/12: Ridderne og deres verden

08/12: Kirken og trosverdenen

Historien om Christian 2.

— **TID:** 15/12, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Lars Bisgaard, lektor i historie, Syddansk Universitet

Han var en magtfuld international skikkelse, konge af Danmark og Norge og arving til den svenske trone. Mange kender ham fra Det Stockholmske Blodbad i 1520, fra kærlighedsforholdet til Dyveke – hvis mor, Sigbrit, blev kongens rådgiver – eller som omdrejningspunktet i 'Kongens fald'. Denne aften genopliver vi historien om Christian 2., når Lars Bisgaard fortæller om kongens dramatiske liv og en samtid på kanten til reformationen. Undervejs rydder vi op i de mange historier og myter, der knytter sig til hans person. Forelæsningsen tager afsæt i den anmelderroste bog 'Christian 2. En biografi' (Gads Forlag), der bygger på omfattende kildestudier af bl.a. et rigt brevmateriale.

Forår på Sandbjerg Gods: Danmark-Tyskland og grænselandet

— **TID:** 30/4-1/5, lørdag kl. 11.30 - søndag kl. 15.00
PRIS: 2.300 kr. pr. person i enten enkelt- eller dobbeltværelse. Prisen inkluderer foredrag, overnatning og måltider
STED: Sandbjerg Gods, Sandbjergvej 102, 6400 Sønderborg

Traditionen tro rykker Folkeuniversitetet ind på Sandbjerg Gods ved Sønderborg en forårsweekend med overnatning. Her midt i grænselandet går vi tæt på relationerne mellem Tyskland og Danmark fra midten af 1800-tallet og frem til i dag – et forhold, der har udviklet sig fra konflikt over sameksistens til venskab. I en blanding af gods- og højskolestemning byder weekenden på fællesspisning, gåtur, sang og ikke mindst en masse foredrag med historikere, en kunsthistoriker, redaktører fra det danske og tyske mindretals aviser samt en tidligere dansk ambassadør i Tyskland. Se hele programmet på fuau.dk, holdnummer 2211-293 (enkeltværelse) og 2211-294 (dobbeltværelse).

Specialstyrker og -operationer i 2. Verdenskrig

TID: 24/1, 5 mandage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Martin Ammitsbøll Husted, lektor, cand.mag. i historie, filosofi og samfundsfag

Nutidens specialstyrker – britiske SAS og amerikanske Navy SEALs – kan føre deres historie tilbage til 2. Verdenskrig. Her opstår der et behov for egentlige elitestyrker, fordi man skal bagefter fjendens linjer og hente efterretninger, foretage sabotage eller støtte større operationer. Hør fx om et af de mest dristige angreb fra SAS: Operation Flipper i 1941, hvor man forsøger at myrde Rommel. Eller om operationerne bag de tyske linjer under felttoget i Normandiet 1944. Hør om den militærhistoriske udvikling af specialstyrker i 2. Verdenskrig og om udvalgte operationer fra bl.a. britiske SAS og SBS, amerikanske Rangers, tyske Brandenburg Regiment og italienske Decima Flotiglia MAS.

Den Amerikanske Borgerkrig

TID: 29/1, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Ebbe Juul-Heider, lektor, cand.mag. i historie og oberstløjtnant

Den Amerikanske Borgerkrig 1861-1865 har en særlig plads i amerikansk historie og selvforståelse. Kampen mellem de såkaldte unionister fra Nordstaterne og konføderalisterne fra Sydstaterne handlede om USA's indretning økonomisk, socialt og administrativt med slaveriet og den enkelte stats uafhængighed over for Unionen som kardinalpunkter. I 1861 meldte 11 stater sig ud af Unionen og dannede deres eget forbund. Lincoln ville tvinge dem tilbage, og det lykkedes da også efter fire års krig, der kostede over 600.000 menneskers liv. Resultatet blev bl.a., at de stater, der havde løsrevet sig, igen blev indlemmet i De Forenede Stater, at omtrent fire millioner slaver blev frigivet, og at USA blev en stormagt på den internationale scene.

En kulturhistorisk rejse gennem Spanien

TID: 29-30/1, 1 weekend, kl. 10.00-15.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Kasper Christiansen, cand.mag. i litteraturhistorie, rejsebureauindehaver i Barcelona

Weekenden er en rejse gennem Spaniens fascinerende kulturhistorie – fra det romerske Hispania over det visigotiske Toledo, det mauriske al-Andalus, habsburgernes storrige og kriserne og krigene i det 19. og 20. århundrede til nutidens Spanien. Undervejs laver vi nedslag i en række af de vigtigste hændelser og kunstneriske højdepunkter i spansk kulturhistorie: erobringen af Mexico og den efterfølgende guldalder i det 16. og 17. århundrede, mesterværker af kunstnere som Velázquez, El Greco og Goya og historie og arkitektur i bl.a. Sevilla, Barcelona og Madrid. Og så kigger vi ind i fremtidens Spanien på nogle af landets politiske udfordringer.

På rejse med den transsibiriske jernbane

TID: 30/1, 1 søndag, kl. 11.00-15.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Torben Heuer, lektor i russisk sprog, kultur og samfundsforhold, tidligere bosat i Rusland

Kom med på rejse med den transsibiriske jernbane. Hør om den 8.000 km lange togtur fra Moskva gennem Ruslands skovklædte vidder til Beijing. Undervejs kommer vi også forbi Mongoliets hovedstad Ulan Bator, verdens største ferskvandssø Bajkal i Sibirien, Mongoliets bjerge og græsstepper og Gobiørkenens flade landskaber. Torben Heuer, der er lektor i russisk sprog, kultur og samfundsforhold og flere gange har været rejseleder på togrejsen, fortæller om både historien bag etableringen af den transsibiriske jernbane med dens tre linjeføringer og om forskellige folkeslag og kulturer langs sporet.

Verdenshistorien

TID: 31/1, 9 mandage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 1.095 kr., studerende 550 kr.

Verdenshistorien handler om kulturmøder. Gennem mødet med andre stammer, folkeslag, stater og imperier har vi udviklet os. Civilisationer er i en evig vekslen opstået, vokset og har domineret deres naboer eller endda hele verdensdele. Sejrherrene skriver for det meste historien, og det er eftertidens opgave at udlægge den på bedste vis. Forelæsningsrækken vil tage dig med på en rejse til historiens civilisationer og fortælle om deres beretning om storhed, undergang og fald.

31/01: Oldtidens store civilisationer. Søren Hein Rasmussen, ph.d. i historie og forfatter, MegaNørd

07/02: De ekspanderende civilisationer – Hellas, Persien og Romerriket. Jens Krasilnikoff, lektor i historie, Aarhus Universitet

14/02: Kinesiske stormagter. Bent Nielsen, lektor i Kinas civilisation og kultur, Københavns Universitet

21/02: Muslimske imperier. Jørgen Bæk Simonsen, lektor og dr.phil. i islamstudier, Københavns Universitet

28/02: Europa i middelalderen og renæssancen. Steffen Heiberg, historiker og fhv. forskningschef, Det Nationalhistoriske Museum Frederiksborg Slot

07/03: De præcolumbianske civilisationer. Jesper Nielsen, lektor i indianske sprog og kulturer, ToRS, Københavns Universitet

14/03: Opdagelser og kolonisering. Niels Brimnes, lektor i historie, Aarhus Universitet

21/03: Revolutionernes århundreder. Asser Amdisen, cand.mag. i historie og forfatter

28/03: Det korte 20. århundrede – verdenskrige, ideologier og kold krig. Søren Hein Rasmussen, ph.d. i historie og forfatter, MegaNørd

Særomvisning på Besættelsesmuseet

- **TID:** 9/2, 1 onsdag, kl. 17.00-18.45, eller 19/5, 1 torsdag, kl. 17.00-18.45
PRIS: 195 kr., studerende 145 kr. Entré til museet er ikke inkluderet i prisen
STED: Besættelsesmuseet, Mathilde Fibigers Have 2
UNDERVISER: Søren Tange Rasmussen, museumsinspektør, afdelingsleder, Besættelsesmuseet, Den Gamle By

Kom med på særomvisning på Besættelsesmuseet, der har slået dørene op igen med en ny permanent udstilling i Aarhus' gamle politistation, hvor Gestapo holdt til de sidste måneder af besættelsen, og hvor mistænkte modstandsfolk blev slæbt ind til forhør og tortureret, så det kunne høres på gaden udenfor. Sammen med museumsleder Søren Tange Rasmussen skal vi en tur rundt i museet og bl.a. høre om tyskerne i Aarhus og det frygtede tyske sikkerhedspolitis hovedkvarter, modstand og kollaboration, hverdagslivet i det besatte Aarhus og de svære valg, som mange blev tvunget til at tage.

Kampen om Grønland

- **TID:** 17/2, 6 torsdage, kl. 17.15-19.00. Ingen undervisning 24/2 og 31/3
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Få andre steder i verden har naturen så stor indflydelse på mennesket som i Grønland, hvor uvejr fra den ene dag til den anden kan lukke al kommunikation med omverdenen. I denne forelæsningsrække lærer vi Grønlands historie at kende – fra de første mennesker over kolonitiden og frem til i dag. Vi hører om Knud Rasmussens ekspeditioner, taler geopolitik, får et overblik over de menneskeskabte klimaforandringer fra et grønlandsk perspektiv og læser nyere litteratur om og fra Grønland. Hvad har grønlændernes egen stemme i litteraturen at berette?

- 17/02: Forhistorien – fra de første mennesker til kolonitiden.** Bjarne Grønnow, forskningsprofessor, dr.phil., Nationalmuseet
03/03: Grønlands moderne historie – fra kolonitiden til i dag. Jens Lei Wendel-Hansen, ph.d. i historie
10/03: Grønlandsekspeditioner og -farere – med særligt fokus på Knud Rasmussen. Søren la Cour Jensen, museumsinspektør, daglig leder af Knud Rasmussens Hus og Arkiv
17/03: Klima og klimaforandringer. Søren Rysgaard, leder af Arktisk Forskningscenter, Aarhus Universitet
24/03: Geopolitik – magtspillet om Grønland og Arktis. Jon Rahbek-Clemmensen, lektor, Center for Arktiske Sikkerhedsstudier, Forsvarsakademiet
07/04: Nyere dansk litteratur om Grønland og grønlændernes egen stemme i litteraturen. Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab

Bystaternes verden

- **TID:** 26/2, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Martin Ammitsbøll Husted, lektor, cand.mag. i historie, filosofi og samfundsfag

I middelalderens Europa var Venedig, Brugge og Lübeck nogle af de mest fremgangsrigeste bystater og blev centrum for handel, kunst og udveksling af idéer. De var i konstant konflikt med hinanden eller med fyrster, konger og kejsere. I moderne historie indtræder byer som Danzig og Vestberlin som midtpunktet for stormagtspolitikens opmærksomhed i perioden før 2. Verdenskrigs udbrud og under den kolde krig. I dag er Singapore en af de mest fremtrædende bystater – et ankerpunkt i den globaliserede verdensøkonomi, men bliver i stigende grad presset for at vælge side i rivaliseringen mellem USA og Kina. Dagen belyser fælles-træk blandt bystaters historie og konkretiserer den betydning, byer som Brugge, Venedig, Danzig og Singapore har haft i verdenshistorien.

Verdens mægtigste mænd? – USA's præsidenter

- **TID:** 26/2, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Niels Bjerre-Poulsen, lektor i historie, Syddansk Universitet

USA's historie er fyldt med nytænkning, krig og konflikt og politiske, økonomiske og kulturelle begivenheder og udviklinger, som ikke kun har spillet en rolle i USA, men i hele verden. Centralt i denne historie står de amerikanske præsidenter, der har bestredet det, der kaldes verdens mest magtfulde embede. Vær med, når USA-ekspert Niels Bjerre-Poulsen kaster et grundigt blik på præsidentrækken og giver sit bud på, hvem du bør kende til – fra de bedste til de værste. Undervejs kommer vi forbi borgerkrig, depression, velfærd, verdenskrig, kold krig og supermagts-status og møder bl.a. Lincoln, Wilson, Roosevelt, Truman, Reagan, Clinton, Obama og Trump.

Det gamle Ægypten

- **TID:** 26/2, 1 lørdag, kl. 10.15-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Kim Ryholt, professor i ægyptologi, Københavns Universitet

For over 5.000 år siden opstod et af verdens ældste riger: det gamle Ægypten. Det eksisterede i næsten 3.000 år og var centrum for en blomstrende kultur, der leder tankerne i retning af pyramider, Nilen, faraoer og mumier, men kulturen rummede meget mere end det. Tag med på en rejse gennem oldtidens Ægypten i selskab med Kim Ryholt, der indvier os i væsentlige fund gjort i oldtidsmanuskripterne – fra dramaerne, der udspillede sig under dynastierne, til de oldægyptiske fortællinger.

Japan er både forunderligt og farverigt. Som her ved Fushimi Inari-helligdommen med de mange tusinde orange porte. Få kejserdømmets spændende historie. Se side 59.

Japans historie

TID: 7/3, 4 mandage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Gennem fire forelæsninger sætter vi fokus på udvalgte begivenheder og personer i Japans fantastiske historie med afsæt i forskellige steder – fra de gamle kejserbyer Nara og Kyoto over shogunbyerne Kamakura og Tokyo til øerne Hokkaido og Okinawa, der blev indlemmet i det japanske imperium i slutningen af 1800-tallet. Vi skal også se nærmere på strømninger fra Kina og Korea, samuraikrigere, europæere, krig og fred, der har udfordret og præget Japan. Få historien om kejserriget fra den første kejserinde Himiko til i dag.

07/03: Kejserinder og kejsere (660

f.v.t.-1180). Jane Oksbjerg, rejseleder, arkæolog og japanolog

14/03: Samuraiernes verdener (1180-1868).

Jane Oksbjerg, rejseleder, arkæolog og japanolog

21/03: Dannelsen af nationen Japan (1792-1903).

Annette Skovsted Hansen, lektor i japanstudier og historie, Aarhus Universitet

28/03: Krig og fred i Japans historie (1876-2018).

Annette Skovsted Hansen, lektor i japanstudier og historie, Aarhus Universitet

Byvandring: Det oversete og hemmelige Aarhus

TID: 8/3, 4 tirsdage, kl. 12:30-14:00
PRIS: 595 kr., studerende 325 kr.
STED: Se mødesteder på fuau.dk
UNDERVISER: Doron Haahr, cand.mag. i historie, Aarhushistorier

På fire byvandring går vi på opdagelse i en række af de oversete og spændende historier, Aarhus gemmer på. Vi skal på sporet af opgravede lig, livet i Aarhus' underverden, bøddlen på Store Torv og de 'liderlige og pasløse'. Vi kigger også ind i baggårdene og hemmelige byrum og oplever sider af byen, man normalt ikke ser. Og så skal vi høre om den fantastiske og glemte historie om stumfilmens guldalder i Aarhus i begyndelsen af det 20. århundrede, hvor excentrikere, benhårde forretningsmænd og store divaer gik i byens gader.

08/03: Rådhusparken

15/03: Det utugtige Aarhus

22/03: Baggårde

29/03: Da Aarhus var Hollywood

Norge – set fra Danmark

TID: 19/3, 1 lørdag, kl. 11:00-15:00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Kristoffer Flakstad, journalist og forfatter

Denne dag vender vi blikket mod vores naboland mod nord og udfolder samtidig tusind års tætte bånd mellem Norge og Danmark. Vi kommer på en dramatisk rejse fra vikinjerne til tv-serien 'SKAM'. Det bliver samtidig en rejse rundt til lokaliteter som Bergen, Lofoten og Utøya. Kristoffer Flakstad giver et samlet billede af Norge og kommer omkring historie, kultur, politik og religion og trækker tråde frem til i dag. Undervejs kommer vi bl.a. forbi de voldsomme år under 2. Verdenskrig, søfarere, hekse, konger, forfattere, politikere og mange andre, der indgår i historien om Danmarks og Norges fælles fortid – og nutid. Kristoffer Flakstad er forfatter til 'Den danske bog om Norge' (Gads Forlag).

Byvandring: De vestindiske danskere i Aarhus

HOLDNUMMER: 2211-278

TID: 20/3, 1 søndag, kl. 10.30-14.30

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Per Nielsen, cand.mag. i historie og forfatter

I kolonitiden dukkede der vestindiske sømænd op i de danske havne, og flere embedsmænd tog sig en barnepige eller tjenerdreng med på rejsen til Europa. Nogle af disse sorte vestindere slog sig ned – også i Aarhus. Her var det særligt James Thompson, man kendte fra nattelivet og revysangene. Hvilket liv fik de sorte vestindere i Danmark, og hvordan blev de opfattet med deres fremmedartede udseende og baggrund? Få en ny og spændende – og lokal – vinkel på historien om Dansk Vestindien. Vi starter med en forelæsning om fru Jensen, James Thompson og andre vestindiske danskere og fortsætter på byvandring i Aarhus, hvor vi skal på sporet af en vestinder i Aarhus. Per Nielsen er historiker og forfatter til bogen 'Fru Jensen og andre vestindiske danskere' (Nationalmuseet).

Skt. Petersborg: Portræt af en by i Rusland

TID: 20/3, 1 søndag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Torben Heuer, lektor i russisk sprog, kultur og samfundsforhold og tidligere bosat i Skt. Petersborg

Skt. Petersborg er Ruslands 'kulturhovedstad', en by, som siden grundlæggelsen i 1703 har haft en yderst omskiftelig historie. Byens historie udrulles fra Peter den Store over den sidste tsar Nikolaj 2., 1917-revolutionerne, Stalintiden, de 900 dages belejring under 2. Verdenskrig og frem til i dag med Putins rolle i byens liv. Derudover skildres hverdagslivet i byen. Vi kommer også forbi nogle af Ruslands store forfattere som Puskin, Gogol og ikke mindst Dostojevskij med 'Forbrydelse og straf'. Til slut rettes blikket mod byens musikhistorie og komponisterne Tsjajkovskij, Stravinskij, Prokofjev og Shostakovitjs rolle i russisk kultur.

De tyske flygtninge og Danmarks største flygtningelejr

TID: 23/3, 1 onsdag, kl. 19.30-21.15

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

UNDERVISER: John V. Jensen, museumsinspektør, Vardemuseerne

2. Verdenskrig havde sendt millioner af mennesker på flugt. For ca. 250.000 af dem var flugten endt i det besatte Danmark, hvor de efter befrielsen blev interneret i lejre. Den største af disse var Oksbøllejren, der husede omkring 36.000 tyske flygtninge og en overgang var Danmarks femtestørste by. Der var også store flygtningelejre i bl.a. Aalborg, København, Karup og også i Aarhus. Hør historien om de over 200.000 tyske flygtninge i Danmark 1945-49. Om flugten, opholdet i Danmark og hjemkomsten til det delte Tyskland. Hvorfor kom flygtningene, hvor kom de fra, og hvordan løste de danske myndigheder opgaven? Derudover fortælles om tilblivelsen af det nye museum 'FLUGT' i det gamle lejrområde i Oksbøl, der åbner i 2022 med museumsbygning tegnet af BIG – Bjarke Ingels Group. Der er mulighed for at komme på særvisning i Oksbøllejren 7/5. Se 'Særvisning: Danmarks største flygtningelejr Oksbøllejren', holdnummer 2213-192 på fuau.dk.

Danmarkshistorien på én aften

TID: 7/4, 1 torsdag, kl. 17.15-20.00

PRIS: 270 kr., studerende 145 kr.

UNDERVISER: Carsten Porskrog Rasmussen, overinspektør, Museum Sønderjylland, og adjungeret professor i historie, Aarhus Universitet

Det er over tusind år siden, at Danmark blev Danmark i den forstand, at det blev samlet til ét rige. Men siden er både de ydre grænser og den indre samfundsorden ændret afgørende. Hvad er kontinuitet, og hvad er brud i denne lange historie? Hvad har formet Danmark gennem århundrederne? Historiker Carsten Porskrog Rasmussen tager os med gennem mere end tusind års danmarkshistorie og giver sit bud på, hvordan riget har udviklet sig udad og indad, og hvad der har været afgørende i det lange løb. Rejs med tilbage til bl.a. kristendommens indførelse, reformationen, svenskekrigene og tabet af Skåne, vores første grundlov, genforeningen med Sønderjylland og salget af Vestindien.

Byvandring: Aarhus under besættelsen

TID: 11/5, 3 onsdage, kl. 17.00-18.30

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

STED: Se mødesteder på fuau.dk

UNDERVISERE: Klaus Bertelsen, cand.mag., Museumsfaglig Afdeling, og Søren Tange Rasmussen, afdelingsleder, Besættelsesmuseet, Den Gamle By

Tag med historikere fra Besættelsesmuseet på to byvandring og en kirkegårdsvandring tilbage til det besatte Aarhus, hvor nye kildestudier bringer ukendte historier frem. På første tur fortælles der overordnet om de fem besættelsesår, og hvordan det var at leve i en besat by – om bl.a. modstandsbevægelsen, eksplosionsulykken på havnen og de dramatiske befrielsesdage. Anden vandring sætter fokus på begivenhederne fra det første antisemitiske hærværk til de aarhusianske jøders flugt – og på, hvor svært det kunne være at vende tilbage. Vi slutter af på Vestre Kirkegård, hvor vi hører om nogle af dem, der betalte den højeste pris frem mod befrielsen. Vi skal bl.a. høre om henrettede og dræbte modstandsmænd, om dem, der mistede livet i tyske koncentrationslejre, og om Royal Air Force-angrebene på tyske skibe i Kattegat.

11/05: Byvandring: Aarhus under besættelsen

18/05: Byvandring: Jødernes flugt fra Aarhus 1943

25/05: Kirkegårdsvandring: Befrielsens pris

REVOLUTION
REVOLUTION
REVOLUTION
REVOLUTION
REVOLUTION
REVOLUTION
REVOLUTION

ÅRHUNDREDETS
FESTIVAL

04–13 MAR
2022

Kunst, arkitektur & design

Fra Fidias til Giotto. Billedsprogets udvikling i den vestlige horisont

TID: 1/9, 10 onsdage, kl. 14.15-17.00 ingen undervisning 20/10

PRIS: 1.595 kr.

UNDERVISER: Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie

Hør om udviklingen i den europæiske billedkunst fra o. 700 f.Kr. til o. 1350 med sideblik til andre kulturers billedsprog i perioderne samt perspektiver til arkitektur og design. Man får en kunsthistorisk horisont med de klassiske gængse værker. Det er fjerne tider. Og det er vores basis. Man kan gribe ind i stoffet eksistentielt. Det almenmenneskelige: kærlighed, omsorg, svigt og kamp giver os adgangen til mesterværkerne. Hvad er det så for en æstetik, etik og symbolik, der præger det enkelte kunstværk?

01/09: Optakt. De tidligste tider. Hulemalerier, frugtbarhedsgudinder, nedslag i Ægyptens kunst

08/09: Arkaisk kunst o. 600 – 480 f.Kr. med unge piger og mænd, korer og kouroi

15/09: Klassisk kunst o. 450– o. 400 f.Kr. med Fidias' Parthenon

22/09: Hellenistisk kunst o. 330 – o. 100 f.Kr. med Pergamonalteret, Nike fra Samothrake, Laokoon m.m.

29/09: Romersk kunst o. 100 f.Kr. – o. 300 med værker fra Pompeji, buster af herskere og tidligt kristne udtryk

06/10: Billedsprog 500 – 1000. Byzantinsk, nordisk, karolingisk, islamisk m.m.

13/10: Romansk kunst o. 1000 – 1200. Skulpturfortællinger i Autun, Bayeux-tapetet, danske værker og andet

27/10: Fransk, tysk og engelsk gotik o. 1145 – 1400. Figurer fra Chartres, Reims, Magdeburg, Bamberg m.m.

03/11: Italiensk gotik o. 1280-1350. Cimabue, Giotto, Duccio, Lorenzetti og andre

10/11: Giotto. Billedserierne i Arenakapellet i Padua o. 1305

Europæisk kunsts fortællinger: Kunsthistoriens verdensbilleder II

TID: 6/9, 8 mandage, kl. 12.15-14.00. Ingen undervisning 18/10

PRIS: 995 kr.

UNDERVISER: Liana Erbs, mag.art. i kunsthistorie

Kunsten er en historisk kilde – en indgang til verden. Vi ser på kunstværker, der bærer fortællinger om vores verden og den måde, mennesker til forskellige tider har forholdt sig til deres samtid og erfaret verden på. Denne gang vil vi se på generationen af kunstnere fra romantikken til vore dages kunstneriske udtryk. Hvilke opfattelser og livshistorier gemmer sig bag disse forskellige kunstværker, og hvad fortæller de om den tid, kunstværkerne blev til i, og om de mennesker, der valgte netop disse kunstneriske udtryk?

06/09: Romantikken: C.D. Friedrich, J.M. Turner, Chr. Købke, Th. Lundbye og guldalderens glemte navne

13/09: Prærafaelitterne og William Morris. Harald Slott-Møller, Agnes Slott-Møller m.fl.

20/09: Impressionisterne Manet og Monet, Berthe Morisot. Japansk kunst

27/09: Art Nouveau – Wien og Paris – München. Skønvirke i Danmark

04/10: Picasso og kubismen. Duchamps verden

11/10: Abstrakt kunst: Paul Klee. Kandinskij og Cobra, Asger Jorn. Surrealismen

25/10: Vor tids mangfoldige kunstudtryk: Nina Sten-Knudsen, Kvium, Lemmerz, Maja Lisa Engelhardt, Peter Brandes m.fl.

01/11: Anselm Kiefer, Gerhard Richter, Antony Gormley og den yngre danske kunstgeneration: Julie Nord, Allan Otte, Cathrine Raben Davidsen, Thomas Wolsing m.fl.

Billedkunsten i Wien – Gustav Klimt, Oskar Kokoschka og Egon Schiele

TID: 8/9, 4 onsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie

Wien er fyldt med overflod og luksus, og samtidigt er det stedet, hvor den gamle europæiske verden mærkes af hendøen og dekadence. Stor kunst vokser frem i den stemning. Der er heftig aktivitet i kunstnerværksteder og udstillings-sammenslutninger. Gustav Klimt er i centrum af alt dette. Oskar Kokoschka og Egon Schiele lærer af ham og udvikler sig til at blive store moderne billedfortællere. Hør om Wiens kunstliv omkring århundredeskiftet.

Kunsthistorie på tværs: Store portrætmalere i europæisk kunst 1400- 1800

TID: 15/9, 8 onsdage, kl. 11.15-13.50. Ingen undervisning 20/10
PRIS: 1.395 kr.
UNDERVISER: Mette Smed, mag.art. i kunsthistorie

Portrættet som selvstændig genre opstod i 1400-tallet i Italien og Nederlandene. Gennem de følgende århundreder skabes der store kunstværker, og man kan søge svar på spørgsmåle som: Hvem malede, hvem er personerne på billederne, og hvordan præsenteres de i de forskellige perioder? Vi følger stiludviklingen og den sociale og historiske udvikling i Europa.

Kunst og arkitektur i Tyskland i 1800-tallet

TID: 17/9, 8 fredage, kl. 11.15-13.50. Ingen undervisning 22/10
PRIS: 1.395 kr.
UNDERVISER: Mette Smed, mag.art. i kunsthistorie

Vi skal følge den romantiske kunst gennem 1800-tallet, fra den tidlige periode, som endnu præges af nyklassicismens rene former, frem til nygotik, nyrenæssance og nybarok i slotte, kirker og museumsarkitektur. Billedkunsten dyrker de nationale emner, først i landskaber, derefter i billeder med folkesagn og eventyr som motiv, bl.a. hos Moritz von Schwind. I århundredets anden halvdel møder vi naturalister og realister, bl.a. Adolph von Menzel. Der males historiske og politiske billeder, men de romantiske træk fortsætter, til de glider over i symbolisme, hos bl.a. Franz von Stuck og Max Klinger.

Lær at se på kunst

TID: 25/10, 4 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Anne Sofie Ejersbo, mag.art. i kunsthistorie

Hvordan kan forskellige former for billedkunst opleves? Hvordan sætter man ord på sine indtryk? Er kunsten åben for enhver fortolkning, eller har den en funktion, en morale, et budskab? Over fire aftener undersøger vi, hvad kunsten vil. Omdrejningspunktet er de kunsthistoriske perioder samt forskellige kunstneres udtryksformer og stilarter. Forelæsningerne stiller skarpt på farver, former, motiver og materialer og gennemgår nogle af de forskellige idealer og holdninger, der har været med til at forme kunstens fortællinger og udtryksformer.

Kunsthistorien på ét semester

TID: 25/10, 8 mandage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.

Hvis du trænger til at få et godt overblik, få opfrisket din hukommelse eller for første gang stifte bekendtskab med kunsthistoriens forunderlige forandringer, så kom og vær med, når vi byder på en sprudlende gennemgang af kunsthistorien fra renæssance til samtid. Forelæsningerne omhandler først og fremmest maleri, skulptur og arkitektur. Men vi kommer også omkring stilretninger fra især det 20. og 21. århundrede, der udfolder sig i andre materialer og gør brug af andre teknikker.

25/10: Renæssance og manierisme. Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie

01/11: Barok og rokoko. Merete Mørup, cand.mag. i kunsthistorie og tilknyttet Øregaard Museum

08/11: Klassicisme og romantik. Jørgen Printz Steinicke, kunstner og cand.mag. i historie og kunsthistorie

15/11: Realisme og impressionisme. Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie

22/11: Symbolisme og ekspressionisme. Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie

29/11: Kubisme og futurisme. Maja Bak Herrie, ph.d. i æstetik og kultur, Aarhus Universitet

06/12: Surrealisme. Amalie Grubb Martinussen, cand.mag. i kunsthistorie

13/12: Kunst og arkitektur i dag. Martin Søberg, lektor i arkitekturhistorie, Kunstakademiets Arkitektskole

FÅ VIDEN LIGE IND I ØRERNE

Lyt til forskerne i Radio4 og som podcasts i vidensprogrammerne 'Kraniebrud' og 'Vildspor'

'Brogede blomster ved familien Anchers hus på Markvej i Skagen' af Anna Ancher. Kom tæt på nogle af kunsthistoriens store kvindelige malere. Se side 64.

Dansk kunsthistorie – få det store overblik

TID: 25/10, 4 mandage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Tilde Mønsted, cand.mag. i kunsthistorie

Hvem er de største kunstnere, og hvilke værker kan vi ikke komme uden om? Få et historisk overblik, når vi tager turen igennem den danske kunst fra midten af 1700-tallet, hvor Danmark fik sit første kunstakademi, frem til vores egen tids kunst. Vi skal bl.a. omkring guldalderkunstnernes idylliske skildringer af fædrelandet, det moderne gennembruds kritiske blik, kunstnerkolonien i Skagen, modernismens brud med traditionerne, kunstneriske reaktioner efter krigen og samtidskunstens nye måde at tænke kunstbegrebet på.

25/10: Guldalderen og den nationalromantiske kunst

01/11: Da kunsten blev moderne: Det moderne gennembrud og modernismen

08/11: Kunsten efter krigen: Eksperimenternes tid

15/11: Samtidskunst

Storbyerne og det moderne liv

TID: 26/10, 6 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVISER: Emilie Høegh Engbirk, cand.mag. i moderne kultur og kulturformidling med profil i urbanitet og æstetik

Der er tusindvis af fragmenter og strømninger, der siden industrialiseringen har været med til at skabe både nogle af fællestrækkene ved verdens storbyer, men også det, der gør dem særligt karakteristiske hver især. Med udgangspunkt i seks forskellige internationale metropoler vil vi for hver forelæsning gå i dybden med den enkelte bys historiske udvikling og med inddragelse af betydningsfulde begivenheder, bevægelser og personligheder, der har gjort sig gældende for udviklingen af kulturen, prøve at forstå kernen i storbyen og storbyånden.

26/10: København: Middelalderby med Tivoli og store drømme

02/11: Berlin: Den splittede by – fra kejserhovedstad over krig og mur til identitetssøgende verdensmetropol

09/11: London: Big Ben, London Eye og uendeligt mange mennesker

16/11: Paris: Brede boulevarder, smalle passager og bohemeliv

23/11: Deliriske New York: Byen, der aldrig sover, en manifestation af den amerikanske drøm?

30/11: Tokyo: Karaoke, sumo, sakura og sushi

Kvindelige malere – et strejftog

TID: 27/10, 3 onsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Jørgen Printz Steinicke, kunstner og cand.mag. i historie og kunsthistorie

Synet på kvindelige kunstnere var tidligere domineret af et fuldstændig patriarkalsk tanke-sæt. Heldigvis har tiden her forandret sig, og i dag er der fx stadig øget fokus på at finde frem til en lang række udmærkede, til tider fremragende, kvindelige malere, der måske har været gemt og glemt. De tre forelæsninger vil forsøge at trække nogle af dem frem i lyset uden at gøre krav på at nå omkring mere end en brøkdel.

27/10: Kvindelige kunstnere fra renæssancen til ca. 1800

03/11: 1800-tallets kvindelige kunstnere – en begyndende kvindefrigørelse

10/11: Kvindelige avantgardekunstnere i det 20. århundrede

Rundt om guldalderen

TID: 30/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Birgitte Zacho, mag.art. i kunsthistorie

I første halvdel af 1800-tallet sker der spændende ting på den danske kunsts scene. Der sker så meget, at eftertiden har kaldt perioden den danske guldalder. Men hvad skete der egentlig? Efter Den Franske Revolution bliver borgerskabet toneangivende i samfundet, og i hele perioden ses en refleksion over en række borgerlige værdier og normer i billedkunsten. Det er også en periode, hvor borgerens nationale tilhørsforhold bliver aktuelt. Samtidig reflekterer malerne over kunstnerens rolle og kunstens potentiale. Centrale kunstnere som Eckersberg, Lundbye, Marstrand og Købke udfolder de nye strømninger inden for kunstens forskellige genrer.

Kunst og arkitektur i Venedig, Ravenna og Urbino

TID: 30/10, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Hans Jørgen Frederiksen, lektor emeritus i kunsthistorie, Aarhus Universitet

Efter Det Vestromerske Kejserriges undergang i 476 blev de østlige og sydlige dele af Italien snart tæt knyttet til Det Byzantinske Rige. Ikke mindst kunsthistorisk manifesterer dette sig den dag i dag i en mængde bemærkelsesværdige byzantinske kirker, mosaikker og anden billedkunst i regionerne Veneto og Emilia-Romagna. Hertil kommer en mindst lige så rig renæssancekultur især i Venedig og i den lille hertugelige bjergby Urbino i regionen Marche. Her holdt den berømte hertug Federico da Montefeltro hof i sidste del af 1400-tallet, og forfattere som Castiglione og billedkunstnere som Piero della Francesca bidrog til Urbinos ry som et af renæssancens vigtigste centre.

Den danske boligs historie

TID: 1/11, 7 mandage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

UNDERVISER: Malene Lytken, ph.d. i kunst- og designhistorie

Omkring det forrige århundredeskifte var boligstilen i Danmark overvejende klunketidens overlæssede hjem, men en ny og langt mere minimalistisk stil var på vej: funktionalismen. Med afsæt i tiden omkring slutningen af 1800-tallet vil designhistoriker og ph.d. Malene Lytken over syv aftener tage dig med på side-linjen, når hun undersøger vejen fra klunkestuerne mod en funktionalistisk stil og frem til det, vi i dag forbinder med en moderne dansk stil.

01/11: Søgen efter en ny form: Vejen til og væk fra klunkestuerne

08/11: Søgen efter en ny form II: Fra klunker til funkis

15/11: Boligens indretning – det private hjem og det professionelle blik

22/11: En fortælling om Finn Juhl og hans assistent

29/11: Lys og lamper i de danske hjem

06/12: De danske designeres egne fortællinger om det rette lampelys

13/12: Rod og orden

Under huden på malerkunsten – om teknik, materialitet og bevaring

TID: 13/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Jørgen Wadum, professor, dr. og tidl. bevaringschef, Statens Museum for Kunst, centerleder for CATS, Centre for Art Technological Studies and Conservation

Med fokus på kunstnernes metoder og materialevalg analyserer vi en række ikoniske værker inden for europæisk billedkunst. Fra Rembrandt van Rijn og Johannes Vermeers værker fra 1600-tallet til Christen Købke og L.A. Rings værker fra 1800-tallet. Analyserne indgår i den såkaldte tekniske kunsthistorie, der kombinerer historie med en forståelse af de materialer, kunstnerne har brugt. Der benyttes et bredt spektrum af naturvidenskabelige undersøgelser, som giver svar på værkernes opbygning, materialitet og indflydelsen af tidens tand. Analyserne har stor betydning for at forstå et værks autenticitet, og så er resultaterne væsentlige for valg af den behandlingsstrategi, der kan bevare værkerne for eftertiden, når de konserveres.

Færøsk kunst – mellem den lille og store verden: Nye veje

TID: 13/11, 1 lørdag, kl. 10.00-15.00

PRIS: 420 kr., studerende 220 kr.

UNDERVISER: Nils Ohrt, mag.art. i kunsthistorie og fhv. museumsdirektør, Færøernes Kunstmuseum

Det var Samuel Joensen-Mikines og hans samtidige, der fra 1930 og frem sparkede døren op til kunsthistorien for færøsk kunst. Første generations indsats er på flotteste vis blevet taget op af efterfølgende færøske kunstnere. Her har vi på den ene side et abstrakt landskabsmaleri af naturromantisk, ja, mystisk karakter hos kunstnere som Thomas Arge, Tróndur Patursson og Anker Mortensen. På den anden side står en kunstner som Edward Fuglø, der på baggrund af popkunsten – og med lun ironi – behandler færøsk kultur i en globaliseret verden. I forelæsningsen gennemgås centrale værker af de nævnte kunstnere med udblik til Zacharias Heinesen og Hansina Iversen.

Kunst og arkitektur i Midtspanien. Madrid, Toledo, Segovia, Avila

TID: 14/11, 1 søndag, kl. 10.00-14.00

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Hans Jørgen Frederiksen, lektor emeritus i kunsthistorie, Aarhus Universitet

Det centrale Spanien er umådeligt rigt på minder fra landets lange og omtumlede historie. I denne forelæsnings skal det primært dreje sig om arkitektur og billedkunst fra middelalder, renæssance og barok. Romanske og gotiske kirker samt ikke mindst formidabel billedkunst i verdensberømte samlinger som Prado og Thyssen-Bornemisza-museet i Madrid med kunstnere som Tizian, El Greco, Ribera, Velázquez og Goya.

På Dokk1: Kunsten og videnskaben

TID: 18/11, 5 torsdage, kl. 10.00-12.00

PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

STED: Dokk1, Hack Kampmanns Plads 2

UNDERVISER: Christian Salling, cand.mag. i kunsthistorie og kunst-anmelder, Århus Stiftstidende

Kunst og videnskab kan ved første øjekast synes at være to helt uforenelige størrelser. Men måske har de to verdener mere til fælles, end man skulle tro? For et renæssancemenneske som Leonardo da Vinci var grænsen mellem ingeniørtegninger, anatomistudier og kunstaværker eksempelvis flydende, og også i dag trækker kunsten inspiration fra videnskaben, ligesom videnskaben også gør brug af kunsten og æstetikken, når ny viden skal formidles. Kom med på en spændende rejse gennem kunsthistorien, og oplev, hvordan kunsten og den videnskabelige udvikling spejler sig i hinanden på ofte uventede og overraskende måder.

40 ikoniske fotografier

TID: 16/12, 1 torsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Gunner Byskov, cand.mag. i dansk og kunsthistorie samt leder af fotografuddannelsen, Medieskolerne

Gennem årene har vi set millioner af billeder – og så er der alligevel nogle af dem, der bliver hængende og bliver en del af vores eksistentielle beredskab. Dem kalder vi ikoner, og en meget stor del af dem er fotografier. I løbet af kun én aften vil Gunner Byskov, leder af fotografuddannelsen, præsentere dig for 40 af disse ikoniske fotografier, lige fra år 1840 og frem til vores årtusind, i en gennemgang, der både fokuserer på fotografierne, på de fotografiske kvaliteter og på den historie, der netop gør dem til noget særligt.

Store danske designere

TID: 24/1, 7 mandage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

UNDERVISER: Thomas Dickson, forfatter, arkitekt og industriel designer

Hans J. Wegners Påfuglestol, PH's karakteristiske lamper, Børge Mogensens Tremmesofa, Arne Jacobsens Ægget, Finn Juhls Poeten, Nanna Ditzels Trinidad-stol, Kay Bojesens teaktræsabe og Verner Pantons Flower-Pot-lamper. Vi kender genstandene. Men hvem var menneskene bag de kendte designs, der høstede så stor international anerkendelse? Hvad kendetegner dem hver især? Og hvorfor er deres designs blevet så kendte og elskede? I denne forelæsningsrække vil du blive introduceret for nogle af de fremmeste danske designere og deres designs.

24/01: Poul Henningsen – lysets mester

31/01: Arne Jacobsen – totaldesignets mester

07/02: Hans J. Wegner – håndværkeren over dem alle

14/02: Børge Mogensen og FDB-Møbler – fra håndværk til industri

21/02: Finn Juhl – den store elegantier

28/02: Verner Panton og Nanna Ditzel – form og farve uden grænser

07/03: Kay Bojesen og Lego – børnenes designere

Havekunst

TID: 24/1, 4 mandage, kl. 19.45-21.30

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

UNDERVISER: Ole Fournais, cand.mag. i historie og nordisk sprog og litteratur

Få overblik over de betydningsfulde perioder i havekunstens historie, og forstå samspillet mellem kulturhistorien og havernes forandringer. Forelæsningerne fører os gennem havestilarter som den mauriske have i Spanien, den italienske renæssancehave, barokhaven i Frankrig og de forskellige former for engelsk landskabelig og romantisk havestil. Hertil kommer enkelte idéer fra de klassiske kinesiske og japanske haveformer.

Hvad der er værd at vide om kunst

TID: 25/1, 8 tirsdage, kl. 17.30-19.15

PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.

Hvad er det egentlig, vi ser, når vi står foran et kunstværk? Hvad vil kunsten os? Med en kort introduktion til kunstanalyse og en grundig gennemgang af kunsthistoriens centrale perioder og strømninger giver forelæsningsrækken dig nyttige redskaber til at tolke kunsten og sætte ord på indtryk. Det bliver en hæsblæsende rejse, der strækker sig fra middelalderen til det 21. århundrede og slutter af med et blik ud i fremtiden og et bud på, hvilke kunstnere vi skal holde øje med.

25/01: Hvad er kunst, og hvad skal vi med den? Mads Damsbo, direktør, Artcenter Spritten, Aalborg

01/02: Kunstforståelse – rent praktisk. Kamma Overgaard Hansen, ph.d. i kunsthistorie

08/02: Kunstens historie – fra middelalder til det tidligt moderne (ca. 800-1600). Amalie Grubb Martinussen, cand.mag. i kunsthistorie

15/02: Kunstens historie – fra 1600-tallets enevælde til 1800-tallets romantik (ca. 1600-1850). Merete Mørup, cand.mag. i kunsthistorie og tilknyttet Øregaard Museum

22/02: Kunstens historie – impressionister, modernister og andre revolutionære (ca. 1850-1940). Merete Mørup, cand.mag. i kunsthistorie og tilknyttet Øregaard Museum

01/03: Fotografi, populærkunst og nye medier i det 20. århundrede (ca. 1836-1975). Amalie Grubb Martinussen, cand.mag. i kunsthistorie

08/03: Abstraktion, popkunst og ikke-kunst (ca. 1916-2000). Amalie Grubb Martinussen, cand.mag. i kunsthistorie

15/03: Hold øje med dem – nye kunstnere på vej (ca. 2000-2050). Kristian Handberg, postdoc i kunsthistorie, Københavns Universitet

Få redskaber til at se og forstå kunsten, og bliv klædt på til dit næste museumsbesøg med forelæsningsrækken 'Kunst - teori og analyse'. Se side 67.

100 års dansk keramik

- **TID:** 25/1, 5 tirsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Carsten Bagge Laustsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet, og forfatter til bogen '100 års dansk keramik'

Dansk keramik er populært som aldrig før. I tv konkurrerer keramikere om at lave funktionelle, æstetiske og teknisk komplicerede værker. Udstillinger trækker massevis af besøgende, og små værksteder trives overalt. I denne forelæsningsrække får du et sjældent indblik i den moderne, danske keramiske tradition gennem 100 år: lige fra modernismens frembrud med Thorvald Bindesbøll og den tidlige kunstkera- mik, over 1930'ernes stentøjsrevolution på Den Kongelige Porcelænsfabrik, enkeltværkstederne og studiekeramikken fra 50'erne og endelig frem til den nyere og mere eksperimenterende, skulpturelle keramik. Forelæsningsrækken bygger på bogen '100 års dansk keramik' (Turbine), der udkommer i 2021.

Kunstnerhjem og atmosfære

- **TID:** 26/1, 5 onsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Med nysgerrighed ser vi i denne forelæsningsrække ind i en række kunstnerhjem – både literære hjem og billedkunstnerhjem. Et hjem og et sted er en måde at se verden på. Et hjem er også udtryk for en epoke i kunst og arkitektur – et eksperimentarium, der viser ritualer og værdier i hjemmet. I undersøgelsen af en række ikke-museale kunstnerhjem kobles til teori fra arkitektur, interiørhistorie, havekunst, fotografi og litteratur for at danne en fortælling om hjem, værk og kunstner.

- 26/01: Hjem, betydning og atmosfære – kunstnerboligen set som poesi og maskine.** Tina Bech Nørregaard, cand.mag. i dansk og kunsthistorie
- 02/02: Kunstnerhjem og kvarterer i København og på Frederiksberg.** Tina Bech Nørregaard, cand.mag. i dansk og kunsthistorie
- 09/02: Queer og kunstnerhjem.** Rasmus Kjærboe, ph.d., museumsinspektør, Den Hirschsprungske Samling
- 16/02: J.F. Willumsens kunstnerhjem og museumstanker – privatsfæren som offentlig ejendom.** Anne Greger- sen, postdoc, J.F. Willumsens Museum
- 23/02: Særlige hjem i Norden og Europa.** Tina Bech Nørregaard, cand.mag. i dansk og kunsthistorie

Alt hvad du bør vide om dansk kultur

- **TID:** 26/1, 6 onsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Forelæsningsrækken er en lystvandring gennem de vigtigste strømninger og de lyseste hoveder og deres værker inden for hhv. dansk litteratur, kunst, arkitektur, design, film og musik – discipliner, der på mange måder er nært beslægtede og befrugter hinanden på trods af indbyrdes forskelle. Hvad er historien bag de værker, der har provokeret, flyttet grænser og ført til nybrud, og som siden hen er kommet til at stå som symboler på en ny tid? Og er de i det hele taget særligt 'danske'?

- 26/01: Litteratur.** Erik Svendsen, lektor i dansk, Roskilde Universitet
- 02/02: Kunst.** Amalie Grubb Martinussen, cand.mag. i kunsthistorie
- 09/02: Musik.** Leif V.S. Balthzersen, mag.art. i musikvidenskab, tidl. musik- chef, Aarhus Symfoniorkester
- 16/02: Design.** Thomas Dickson, forfatter, arkitekt og industriel designer
- 23/02: Film og tv-serier.** Jakob Isak Nielsen, lektor i film- og medievidenskab, Aarhus Universitet
- 02/03: Arkitektur.** Anders Troelsen, professor i arkitektur, Arkitektskolen i Aarhus

Kunst – teori og analyse

- **TID:** 29/1, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Birgitte Zachø, mag.art. i kunsthistorie

Hvordan forstå kunsten? Denne dag bliver du introduceret for klassiske kunsthistoriske værktøjer til billedanalyse. Hvordan kender man forskel på kunst fra renaissance og barok? Og hvordan skiller man billedets elementer ad i en analyse? Fra stilhistorie og farvelære til kompositionsanalyse og semiotik – forelæsnin- gen præsenterer dig for en række kunsthistoriske grundbegreber, der gør dig klar til dit næste museumsbesøg.

Billedkunst i renaissance og manierisme 1400-1600

- **TID:** 2/2, 10 onsdage, kl. 14.15-17.00. Ingen undervisning 16/2
PRIS: 1.595 kr.
UNDERVISER: Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie

Det gælder her de store folk, der har betydet så meget i vores fælles vestlige horisont: Masaccio, Fra Angelico, Donatello, Botticelli, Michelangelo, Leonardo, Rafael, Dürer, Tizian, Pontormo, Sofonisba Anguissola, Lavinia Fontana, Tintoretto og mange andre. Hvad sker der i det enkelte kunstværk? Hvad er det for en æstetik? Hvad er der på spil mellem figurerne? Hvordan hænger det sammen med den historiske virkelighed? Arkitektur og design vil blive inddraget i perspektiverne.

- 02/02: Optakt**
- 09/02: Den tidlige renaissance 1400-1450**
- 23/02: Ungrenæssancen 1450-1500**
- 02/03: Højrenæssancen 1500-1520**
- 09/03: Udviklingen nordpå**
- 16/03: Kvindesyn**
- 23/03: Veneziansk kunst**
- 30/03: Senrenæssance og manierisme 1520-1550**
- 06/04: Manierisme 1550-1600**
- 20/04: Konklusioner**

Kunsthistorie på tværs: Portrættet i Europa og USA i 1800- og 1900-tallet

- **TID:** 9/2, 8 onsdage, kl. 11.15-13.50. Ingen undervisning 16/2
PRIS: 1.395 kr.
UNDERVISER: Mette Smed, mag.art. i kunsthistorie

I 1800-tallet ændredes Europa, geografisk, socialt og politisk. Det afspejles i portrætkunsten. Der var stadig konger og fyrster, der skulle vises, men vigtigere bliver de valgte politikere, borgere, åndspersonligheder og kunstnere. Stilen udvikler sig fra nyklassicisme til romantik, realisme og symbolisme. I 1900-tallets første halvdel udføres der stadig portrætter, bl.a. i Neue Sachlichkeit, men abstraktionen udsletter menneskets billede. Efter 1950 blomstrer portrætkunsten igen – i popkunst, ny realisme og i form af en ny interesse for personlighedstolkninger. Vi ser på en række værker af berømte portrætkunstnere, analyserer og sammenligner de forskellige perioder.

Kunst og arkitektur i Tyskland ca. 1880–1920: Jugend, ekspressionisme, modernisme

- **TID:** 11/2, 8 fredage, kl. 11.15–13.50. Ingen undervisning 18/2
PRIS: 1395 kr.
UNDERVISER: Mette Smed, mag.art. i kunsthistorie

Det sene 1800-tal præges af både senromantik, symbolisme og jugendstil, hvor kunsten udvikler sig bort fra naturalisme og realisme. Drømme, myter og sagn, naturmysticisme og erotik er temaer i kunsten, og i alle genrer arbejdes der med forfinet ornamentik. Derefter møder vi i Tyskland en stærkt ekspressionistisk kunst hos Emil Nolde og kunstnerne i grupperne Der Blaue Reiter og Die Brücke. Samtidig begynder udviklingen mod en strammere form i modernismen, i arkitekturen hos Behrens, Gropius og Mies van der Rohe.

Hvad kan kunst og litteratur? Og hvordan er den kunstneriske skabelsesproces?

- **TID:** 16/2, 6 onsdage, kl. 17.15–19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Har kunst en dannende funktion? Kan den gøre os til bedre borgere, fremme empati og næstekærlighed? Og bør både medicinstuderende og patienter læse litteratur? I denne forelæsningsrække spørger vi en række forskere med forskellige tilgange.

- 16/02: Kunst i praksis.** Erik Steffensen, kunstner og fhv. professor ved Det Kongelige Danske Kunstakademi
23/02: Kunst som en særlig erkendelsesvej. Hans Jørgen Frederiksen, lektor emeritus i kunsthistorie, Aarhus Universitet
02/03: Litteratur og medicin. Marianne Raakilde Jespersen, ph.d. i litteraturvidenskab
09/03: Kunst som hjernegymnastik. Mathias Clasen, lektor i engelsk, Aarhus Universitet
16/03: Danskhedens skabelse med guldalderkunsten. Henrik Ole Holm, museumsinspektør, Statens Museum for Kunst
23/03: Litteraturen og velfærdsstaten. Peter Simonsen, professor i europæisk litteratur, Syddansk Universitet

Kunsthistoriens mestre og moderne kunst

- **TID:** 21/2, 8 mandage, kl. 11.00–14.00
PRIS: 1.395 kr.
UNDERVISER: Liana Erbs, mag.art. i kunsthistorie

Hvordan opstår dialogen, når moderne kunstnere skuer tilbage til traditionen og de store mestres værker? Vi står på skuldrene af hinanden. Museer i Europa har de sidste mange år bragt fortid og nutid sammen og på den måde åbnet op for spændende fortællinger og forbindelser mellem før og nu. Vi nærmer os nysgerrigt kunstnerens liv, hans værker og aflæser tidens ånd og får et perspektiveret blik til vor egen tid. Kunsten er verdensbilleder. Flere navne vil indgå i disse uddrag af kunsthistoriens fortællinger.

- 21/02: El Greco – Picasso**
28/02: Velázquez – Manet
07/03: Rembrandt – Turner
14/03: Rafael – Dali
21/03: Byzantinsk kunst – Gustav Klimt
28/03: Corot – Cezanne
04/04: Bosch – Brueghel – Max Ernst
11/04: Goya – Kvium

Temalørdag om Christian Lemmerz

- **TID:** 26/2, 1 lørdag, kl. 10.00–16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Kamma Overgaard Hansen, ph.d. i kunsthistorie

Fra rådnende grisekroppe til makabre mar-morskulpturer. Og fra absurde performances til udbombede byprospekter. Christian Lemmerz har provokeret og rørt os, siden han brød igennem i begyndelsen af 1980'erne. Med sine detaljerede skildringer af menneskeheden skyggesider og tragedier har han sat uforglemmelige aftryk på en lang række udstillinger og efterhånden også mange steder i det offentlige rum. Denne lørdag får du præsenteret Lemmerz' værker med afsæt i temaerne ondskab, katolicisme og forfald, ligesom du bliver kloget på hans samarbejde med Michael Kvium.

Den største kunst og de smukkeste ord – og mødet mellem dem

- **TID:** 3/3, 5 torsdage, kl. 17.15–19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab

Vi skal på jagt efter magiske møder mellem ord og billeder. Kunstnere har malet øjenåbnende portrætter af forfattere. Oscar Wilde fortæller den uhyggelige historie om et portræt, der viser den forfængeliges sjæl. Symbolisme udfolder sig i samme periode på tværs af kunst og litteratur – hvad åbenbarer sig på tværs af kunstarterne? Og kan man se et aftryk af Johannes V. Jensens myter i den finurlige samtidsmaler Poul Anker Bechs kunst?

- 03/03: Munch, Modersohn-Becker, Picasso, Sylvia Plath, Blixen, Dostojevskij, Thomas Mann og mange flere**
10/03: Horror i kunsten – Oscar Wildes 'Billedet af Dorian Gray'
17/03: Kom tæt på symbolisme. I kunsten og litteraturen
24/03: Poul Anker Bech i mytisk dialog med Johannes V. Jensen
31/03: De smukkeste og mest berømte bogillustrationer i verden

Billedkunsten i de flamske byer Ghent, Brugge og Antwerpen i 15. og 16. århundrede

- **TID:** 19/3, 1 lørdag, kl. 13.00–16.00
PRIS: 270 kr., studerende 150 kr.
UNDERVISER: Hans Jørgen Frederiksen, lektor emeritus i kunsthistorie, Aarhus Universitet

I 1400- og 1500-tallet havde en række af Flanderns byer opnået en overordentlig stor betydning inden for den internationale handel; men det var ikke alene købmændene, der kunne gøre sig gældende ude i den store verden. Også områdets mest fremragende billedkunstnere blev bemærket overalt i Europa, og deres ofte meget detaljerede og naturtro billeder gjorde indtryk, fx blandt den italienske renessances førende kunstnere. I denne forelæsningsrække præsenteres og analyseres et udvalg af mesterværker af bl.a. Jan van Eyck, Hans Memling, Hugo van der Goes, Robert Campin, Roger van der Weyden og Pieter Brueghel den Ældre.

Naturen i kunsten

TID: 5/4, 1 tirsdag, kl. 17.15-21.30

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Amalie Grubb Martinussen, cand.mag. i kunsthistorie

Menneskets forhold til naturen har altid været et af kunstens foretrukne emner, ja, muligvis er det det første tema, der overhovedet dukker op i kunsthistorien. Naturen har på skift været både motiv og råmateriale i kunsten, rammen omkring menneskets eksistens, en pittoresk kilde til æstetisk nydelse og bagtæppe for vores værste mareridtsforestillinger. I løbet af denne aften skal vi kigge nærmere på, hvordan vores definitioner af naturen og vores syn på menneskets forhold til den gennem kunsthistorien har næret mange skiftende forestillinger og resulteret i vidt forskellige udtryk. Vi vil se eksempler på kunstværker på tværs af kunsthistorien og i samtidskunsten.

Veje ind i middelalderens billedverden

TID: 7/4, 1 torsdag, kl. 17.15-20.15

PRIS: 270 kr., studerende 150 kr.

UNDERVISER: Hans Jørgen Frederiksen, lektor emeritus i kunsthistorie, Aarhus Universitet

Igennem historien er kunstbegrebet blevet forstået på flere forskellige måder. I denne forelæsning præsenteres hovedlinjerne i udviklingsforløbet indledningsvis ganske kort, hvorefter opmærksomheden med udgangspunkt i konkrete eksempler samler sig om middelalderens billeddannelse og de vigtigste historiske, teoretiske, teologiske, filosofiske og semiotiske forudsætninger herfor.

Michael Kvium sætter her ord på sin kunst til Århundredets Festival. I 'Kunsthistoriens mestre og moderne kunst' sættes der bl.a. fokus på Kviums kunst i forhold til Goya. Se side 68.

Danmark rundt – landskabsmalerier af de største danske malere

TID: 25/4, 3 mandage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Jørgen Printz Steinicke, kunstner og cand.mag. i historie og kunsthistorie

Bliv introduceret til en sand perlerække af malere, der stilfærdigt, stærkt og poetisk tog det danske landskab til sig og omsatte de forskellige temperamenter på lærredet. Sidst i 1800-tallet kom impressionismen til Danmark med bl.a. Johs. Larsen, Fritz Syberg og Anna Ancher. Siden fulgte symbolismen og ekspressionismen (J.F. Willumsen, Niels Larsen Stevns), og snart opstod der en ny generation anført af folk som Harald Giersing og Edvard Weie. Senere fortsatte Oluf Høst og Niels Lergaard på Bornholm, mens Jens Søndergaard modsat indtog Vestkysten. Erik Raadal og Svend Engelund malede det jyske bondeland, og Lauritz Hartz og Karl Bovin forelskede sig i Odsherreds bakkelandskab.

Hvad er det værd? – om køb og salg af kunst

TID: 25/4, 2 mandage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Søren Holmstrup, cand.mag. i kunsthistorie, Sotheby's Institute, og vurderingssagkyndig hos Bruun Rasmussen Kunstauktioner

Når kunstens internationale topnavne som Andy Warhol, Pablo Picasso og Edvard Munch kommer på auktion, resulterer det ofte i priser på trecifrede millionbeløb. Vi undersøger kunstmarkederne og ser på, hvorfor nogle kunstnere kan sælge for millioner, mens andre skal kæmpe for at få dækket udgifter til lærred og maling. Hvordan prissættes kunst, og hvilke faktorer påvirker et kunstværks pris? Samlere, gallerier, auktionshuse, kunstnere, museer, kunstmesser, kritikere – spillerne er mange på det internationale kunstmarked, men hvilke roller har de forskellige, og hvad er deres indbyrdes relation? Ud over at undersøge kunstens markedsmekanismer vil forelæsningserne give en introduktion til det at købe kunst.

Litteratur, film & musik

Musikkens mesterværker

— **TID:** 6/9, 6 mandage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVISER: Leif V.S. Balthzersen, mag.art. i musikvidenskab, tidl. musikchef, Aarhus Symfoniorkester

Kom bag om musikken! Forelæsningsrækken dykker ned i nogle store musikværker, og her er både en af verdens mest elskede symfonier, programmusik og filmmusik, et storslået oratorium, en romantisk eventyropera og en banebrydende, modernistisk ballet. Få lejlighed til at fordybe dig i ét værk ad gangen, og hør om værkets tilblivelseshistorie, udtryk og karakteristika, og få samtidig en introduktion til almene musikbegreber, musikgenrer, instrumenter og musikhistorie.

06/09: Schubert: 8. symfoni, 'Den ufuldendte'

13/09: Respighi: Roms fontæner og Roms pinjer

20/09: Korngold og Herrmann: Filmmusik

27/09: Händel: Solomon

04/10: Humperdinck: Hans og Grete

11/10: Stravinskij: Petrusjka

1.000 år i engelsk litteratur

— **TID:** 7/9, 12 tirsdage, kl. 11.15-13.00 ingen undervisning 19/10
PRIS: 1.395 kr., studerende 695 kr.
UNDERVISER: Nick Bo Madsen, ekstern lektor i medievidenskab, Aarhus Universitet

Kurset er en tour de force gennem ikke mindre end 1.000 års engelsk litteratur fra det oldengelske episke heltedigt 'Beowulf' (der delvis udspiller sig på dansk jord) og frem til en af science fiction-genrens store pionerer, H.G. Wells. Imellem disse to historiske yderpunkter er vægten lagt på 1800-tallets litteratur, der spænder fra den visionære William Blake over den ultimative inkarnation af romantikken i skikkelse af ægteparret Mary og Percy Bysshe Shelley til mere realistiske og humoristisk sædeskildrende forfattere som George Eliot, Jane Austen og Charles Dickens. Og vi kommer selvfølgelig heller ikke uden om den evige Shakespeare.

En introduktion til Marcel Prousts 'På sporet af den tabte tid'

— **TID:** 7/9, 3 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Steen Klitgård Povlsen, lektor emeritus i litteraturhistorie, Aarhus Universitet

Marcel Prousts roman 'På sporet af den tabte tid' er et af det 20. århundredes helt store litterære hovedværker. Her 150 år efter forfatterens fødsel kan det endnu begejstre ved sin farverige skildring af livet i de højere samfundsklasser på overgangen fra det 19. til det 20. århundrede; dets minutiøse analyse af kærlighedens og jalousiens væsen; og dets medrivende passager om kunstarternes blanding i et dybt fascinerende sprogligt mønster. Forelæsningerne vil skitsere disse temaer og pejle sig ind på de enkelte binds centrale steder.

07/09: Bind 1-4: Fra barndom til kærlighedens sommer

14/09: Bind 5-8: Kærlighedens tvetydighed i den fornemme verden

21/09: Bind 9-13: Indespærring, befrielse, krig og kunstnerisk forløsning

FÅ INFORMATION OM SÆRARRANGEMENTER OG SÆRLIGE TILBUD

Tilmeld dig Folkeuniversitetets
nyhedsbrev på fuau.dk

Skrivedrømme – om at skrive

— **TID:** 7/9, 5 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Efter at have grædt og grinet, tabt og vundet, levet og oplevet med hundredvis af litterære skæbner drømmer mange om at blive afsender på deres egen fortælling. Men hvordan kommer man i gang? Dette er ikke et skrivekursus, men en indføring i, hvad der allerede er tænkt og trykt om skriveprocessen, herunder refleksioner, tips og tricks til selv at give sig i kast med at skrive. Tilmeld dig forelæsningsrækken, og få mod, lyst og inspiration til at prøve kræfter med dét at skrive.

07/09: Tilblivelser: Bag om skriveprocessen.

Den Ringgaard, professor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

14/09: Skrivning for begyndere.

Pablo Llam-bias, forfatter og studielektor ved Rytmsk Musikkonservatorium i København

21/09: Skrivelyst: Eksempler og eksperimenter – om at læse og skrive.

Martin Glaz Serup, forfatter, ph.d. og ekstern lektor i litteraturvidenskab, Københavns Universitet

28/09: Om kreativitet – hvorfor mister vi den med alderen, og kan den indlæres igen? Sat i perspektiv med egen romanproces.

Trisse Gejl, forfatter og ekstern lektor i skrivekunst, Syddansk Universitet

05/10: Fløjshandske eller jernnæve? Kritikerens som tidlig, men fremfor alt offentlig læser.

Erik Skyum-Nielsen, lektor i dansk litteratur, Københavns Universitet

Koncerttrække 2021-22

— **TID:** 29/9, 6 onsdage (koncerter torsdage), kl. 19.30-21.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr. (Billetter til koncerter købes særskilt. Der tilsendes rabatlink ved tilmelding)
Underviser: Arne Kjær, cand.mag. i musikvidenskab

I koncerttrækken 2021-22 introduceres en række musikhistoriske hovedværker af Arne Kjær. Vi skal forbi Prokofievs virtuose klaverstemme og det symfoniske udtryk hos Brahms. Vi får et indblik i fransk musik gennem værker af Berlioz og Camille Saint-Saëns. Operaen oplever vi i form af Verdis 'Aida', der med sit emne griber tilbage i den ægyptiske fortid, men samtidig fremstår moderne i sit tonesprog. Derfra tager vi videre til Wagners univers, til Mahlers sange om mødet med døden og til Elgars engelske perspektiv på symfonien som genre. I forbindelse med Tjajkovskij-festivalen i 2022 skal vi på besøg hos den russiske komponist. Det sidste indslag introducerer den polske komponist Wojciech Kilar, der var inspireret af polsk folkemusik. Der afrundes med to hovedværker af Antonín Dvořák. Billetter til koncerterne købes separat. Rabatlink tilsendes ved tilmelding.

29/09: Prokofiev: Klaverkoncert nr. 2 og Brahms: Symfoni nr. 1. Koncert torsdag 30/9

03/11: Berlioz: Romersk Karneval, Saint-Saëns: Violinkoncert nr. 3 og Saint-Saëns: Introduktion og Rondo capriccioso. Koncert torsdag 4/11

01/12: Giuseppe Verdi: Aida. Operaforestilling torsdag 2/12

09/02: Wagner: Forspil til operaen Lohengrin, Gustav Mahler: Kindertotenlieder og Edward Elgar: Symfoni nr. 1. Koncert 10/2

23/03: Tjajkovskij: Violinkoncert og Tjajkovskij: Symfoni nr. 6, 'Pathétique'. Koncert torsdag 24/3

04/05: Wojciech Kilar: 'Orawa' (for strygeorkester), Dvořák: Cellokoncert og Dvořák: Symfoni nr. 7. Koncert torsdag 5/5

Det moderne gennembrud i Norden

— **TID:** 9-10/10, 1 weekend, kl. 10.00-14.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVERISER: Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab

Tag med på en rejse tilbage til det moderne gennembrud, hvor Brandes affyrer startskud til en voldsomt fornyende periode i kunst og åndsliv. Problemer skulle sættes til debat, og menneskets frihed skulle genskabes. Vi ser på de væsentligste aktører i denne proces, samtidig med at vi dykker ned i nogle af de mest betydningsfulde værker. Hør om bl.a. Herman Bang, Henrik Pontoppidan og de mange kvinder, der i denne periode kommer på banen i dansk ånds- og kunsthistorie.

09/10: Brandes, Bang og andre igangsættere

10/10: Kvinderne og Henrik Pontoppidans 'Lykke-Per'

Elvis i Danmark

— **TID:** 9/10, 1 lørdag, kl. 12.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk
UNDERVERISERE: Bertel Nygaard, lektor i historie, Aarhus Universitet, og Jacob Venndt, musiker

I sommeren 1956 hørte danskerne første gang om Elvis som noget af det fæleste og farligste. Han var for ung, vild, amerikansk, 'sort' og seksuel til de bornerte 1950'ere. Og måske var han alligevel det, årtiet trængte til. Senere blev han poleret og glamourøs, og hans berømmelse har holdt sig helt til i dag. På grundlag af sin anmelderroste bog 'Elvis i Danmark. 65 års populærkultur' (Gads Forlag) fortæller historiker Bertel Nygaard om det enestående sejlivede idol og hans mange skiftende udtryk og betydninger, alt sammen i et dansk kulturhistorisk perspektiv. Forelæsningsen krydres med musikalske indslag i samarbejde med multi-instrumentalist Jacob Venndt.

Bob Dylan – 80 år

TID: 10/10, 1 søndag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

Der er næppe nogen anden kulturpersonlighed, der har påvirket det moderne samfund så meget, som Bob Dylan har gjort siden begyndelsen af 1960'erne. I anledning af hans 80-års fødselsdag i maj sætter vi denne weekenddag fokus på hans værk og går i dybden med nogle af hans helt centrale sange. Det bliver også til et overblik over Bob Dylans påvirkning af danske kunstnere, og vi slutter af med nogle musikalske eksempler på Bob Dylans sange på dansk.

10.00: Værket – manden og musikken.

Michael Krogsgaard, ortopædkirurg, Bispebjerg Hospital – Dylans uofficielle arkivar

11.15: Dylans tre bedste numre. Asger Schnack, digter og forfatter

12.05: Frokost

12.40: Bob Dylan og nobelprisen. Anne-Marie Mai, professor i litteratur, Syddansk Universitet, Dylans talsperson for nobelprisen

13.55: Danske kunstnere med et øre til Dylan. Johannes Andersen, musiker og samfundsforsker, Aalborg Universitet

15.00: Dylan på dansk. Johannes Andersen & The Overheads (Johannes Andersen, Ole B. Jensen, Jacob Dreyer og Jens Askehave)

16.00: Tak for i dag

Hvordan får vi mere ud af litteratur?

TID: 11/10, 1 mandag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Anders Østergaard, ekstern lektor i litteratur, Københavns Universitet

Hvad er det særlige, litteraturen har at tilbyde os? Hvad optager os, når vi læser? Får vi det hele med? Meningen med denne aften er at skærpe vores udbytte, når vi læser. Vi sætter fokus på litteraturens forskellige måder at rive os med på, at lege med os, drille os, at udvide vores horisont. Vi vil både se på, hvad litteratur har til fælles med anden kunst, med psykologi og filosofi m.m. – og på, hvad der er dens helt særlige udtryksmåde. I centrum står litteratur som fiktion, som fortælling, som sprog billeder, som drama – fra den sproglige leg til den dybe livstolkning.

Læs og forstå: Dostojevskijs forfatterskab

TID: 11/10, 1 mandag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Tine Roesen, lektor i russisk, Københavns Universitet

2021 er 200-året for Fjodor Mikhajlovitj Dostojevskijs fødsel, og det markerer vi med dette helafteensarrangement om den russiske forfatters fortsat fascinerende litterære værker. Tine Roesen har beskæftiget sig med Dostojevskij gennem mange år som forsker, foredragsholder og oversætter og vil i forelæsningen give sit bud på, hvad der er på spil af litterære og andre ambitioner i hhv. ungdomsværkerne (1846-49), værkerne umiddelbart efter Dostojevskijs eksil i Sibirien (1859-65) og de store kendte romaner fra hans modne år (1866-81). Undervejs vil excentriske personer, mindeværdige episoder og prægnante passager fra en lang række værker blive fremhævet.

Tre værker du bør kende

TID: 25/10, 3 mandage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

Verden er beriget med litterære mesterværker, filmiske perler og interessante kunstværker. Det er umuligt at nå omkring dem alle, så hvilke værker skal man give sig i kast med først? Over tre aftener vil tre eksperter give dig deres bud på tre værker, du bør kende. Vær med, fordi du ikke ved, hvor du skal starte, fordi du er gået i stå, fordi du mangler inspiration til nye værker, fordi du vil udfordres. Eller bare fordi du er nysgerrig.

25/10: Tre bøger, du bør læse. Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab

01/11: Tre film, du bør se. Christian Monggaard, filmredaktør, Dagbladet Information

08/11: Tre kunstværker, du bør kende. Peter S. Meyer, ekstern lektor i kunsthistorie, Københavns Universitet, og fhv. museumsdirektør, Trapholt

Folkeuniversitetets undervisning
foregår på Aarhus Universitet
i Ny Munkegade

– MEDMINDRE ANDET ER ANGIVET. SE LOKALE PÅ FUAU.DK

Filmens ABC

— **TID:** 25/10, 5 mandage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Alle ser film. Men hvilke film vi ser, og hvordan vi ser dem, er forskelligt. Film giver oplevelser. De kan give indblik og fremmane indlevelse i gribende personskildringer. De kan give indsigt i fiktive eller faktiske forløb. De kan være en fryd for øjet – og for øret. Og de kan give os et nyt syn på verden. Men hvordan kan filmen give os disse oplevelser, og hvilke virkemidler benytter filmene sig af? Få viden om filmens historie.

25/10: Filmmediets historiske forandringer.

Bodil Marie Stavning Thomsen, professor MSO i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

01/11: Film og genre.

Ole Thaisen, ekstern lektor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

08/11: Film og musik.

Steen Kaargaard Nielsen, lektor i musikvidenskab, Aarhus Universitet

15/11: Film: Visuel stil og fortælling.

Ole Thaisen, ekstern lektor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

22/11: Sociologien om film og samfund.

Carsten Bagge Laustsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet

Operaens historie I

— **TID:** 25/10, 6 mandage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVISER: Leif V.S. Balthzersen, mag.art. i musikvidenskab, tidl. musikchef, Aarhus Symfoniorkester

Opera er den mest omfattende af de musikalske genrer. Og en af de mest populære! Operaens historie strækker sig over mere end fire århundreder, og denne første forelæsningsrække af tre (der kan følges hver for sig) gennemgår operaens opståen i Firenze omkring år 1600 og renæssancens, barokkens og klassikkens operaer frem til omkring år 1800. Du hører om ukendte såvel som kendte komponister som fx Monteverdi, Scarlatti, Lully, Händel, Pergolesi, Gluck og Mozart samt om operahuse og sangere og de særlige operagenrer – opera seria, opera buffa, tragédie lyrique, opéra comique og syngespil.

Kvinder på psy

— **TID:** 26/10, 3 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Steen Klitgård Povlsen, lektor emeritus i litteraturhistorie, Aarhus Universitet

Det ligner næsten en genre for sig: kvinder, der i litterær form beretter om deres egne erfaringer med indlæggelse på psykiatriske hospitaler. Årsagerne til indlæggelsen, de fysiske rammer, behandlerne, forholdet til de andre indlagte osv. Forelæsningsrækken vil gennemgå syv, især nordiske romaner af kvindelige forfattere, der med udgangspunkt i sådanne oplevelser beskriver sindslidelsen i psykisk, feministisk, medicinsk og kulturpolitisk perspektiv. Ofte med vrede, ofte med empati og følsom overbærenhed. Alle med betydelig kunstnerisk kraft.

26/10: Amalie Skram: 'Professor Hieronimus', 'Paa St. Jørgen' (1895)

02/11: Virginia Woolf: 'Mrs Dalloway' (1925) og dagbøger, Sylvia Plath 'The Bell Jar' (1963)

09/11: Sara Stridsberg: 'Beckomberga' (2014), Karen Fastrup: 'Hungerhjerte' (2018), Linda Boström Knausgaard: 'Oktoberbarn' (2019)

Modernismen mellem de to verdenskrige

— **TID:** 26/10, 3 tirsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Peer E. Sørensen, professor emeritus i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

Før og efter 1. Verdenskrig undergik alle kunstneriske udtryk store forandringer. Den russiske maler Vasilij Kandinskij opløste enhver genkendelighed til punkter og linjer. Hans landsmand, komponisten Igor Stravinskij, skrev balletmusikken 'Le sacre du printemps', og hans koreograf Nijinskij forkastede den klassiske ballets lethed og erstattede yndefulde spring med stampende indadvendte fødder. Digtere skrev værker fulde af meningsløse ord som "gaga blung", og den irske forfatter James Joyce hengav sig til litterære karakterers associative bevidsthedsstrømme. Kom omkring modernismen på bare tre aftener.

Forfatteren og forskeren – Jesper Stein og Svend Skriver

— **TID:** 27/10, 1 onsdag, kl. 17.15-19.00
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVISERE: Jesper Stein Larsen, forfatter, og Svend Skriver, lektor ved Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab, Københavns Universitet, og litteraturanmelder, Kristeligt Dagblad

De første smukke linjer i krimiforfatteren Jesper Steins selvbiografiske roman 'Rampen' (2020) griber øjeblikkeligt læserens opmærksomhed. Her er noget afgørende på spil. Jesper Steins stærke fortælling om svigt, alkoholisme og intellektuelt vingefang er på en gang en roman om dannelse og sammenbrud. Mød forskeren og forfatteren i en samtale om 'Rampen', skilsmisens betydning og litteraturens perspektiv på livet. Hvorfor har Jesper Stein valgt at bygge sin roman op, som han har? Og hvilke sammenhænge ser han mellem sin selvbiografiske 'Rampen' og sine kritikerroste krimier?

Gustav Mahlers musik

— **TID:** 13-14/11, 1 weekend, kl. 10.00-15.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Leif V.S. Balthzersen, mag.art. i musikvidenskab, tidl. musikchef, Aarhus Symfoniorkester

Gustav Mahler (1860-1911) er en af musikhistoriens mest særprægede og fascinerende skikkelser. Hans musik, der næsten udelukkende omfatter symfonier og sange, er en hel verden for sig. Den er præget af store kontraster – det ophøjede overfor det banale, det groteske overfor det idylliske, fromhed overfor skepsis, ekstrem smerte og ekstrem fortvivlelse overfor ekstrem skønhed. Mahlers komplekse, senromantiske musik er meget personlig og har den særprægede egenskab, at den ganske enkelt ikke kan undgå at gøre indtryk på tilhørerne. Mahler vil os noget. På denne temawebisode får du en introduktion til Mahlers helt særlige – og enestående – musikalske univers.

Kvindelige krigserfaringer

— **TID:** 16/11, 4 tirsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

"Den 'kvindelige' krig har sine egne farver, sine egne lugte, sin egen belysning og sit eget følelsesrum. Sine egne ord ..." Sådan lyder det i den hviderussiske forfatter Svetlana Aleksijevitjs bog 'Krigen har ikke et kvindeligt ansigt': en barsk beretning om de kvindelige, sovjetiske soldater, der deltog i 2. Verdenskrig. Hør om fire bøger, der på hver deres måde skildrer, hvordan det er at være kvinde i og under krig.

- 16/11: 'Den stjålne vej', Anne-Cathrine Riebnitzsky.** Kasper Green Munk, ph.d. i litteraturhistorie, Aarhus Universitet
- 23/11: 'Krigen har ikke et kvindeligt ansigt', Svetlana Aleksijevitj.** Karen Margherita Syberg, forfatter
- 30/11: 'Indtil vanvid, indtil døden', Kirsten Thorup.** Lars Handesten, lektor i dansk litteratur, Syddansk Universitet, og litteraturanmelder, Kristeligt Dagblad
- 07/12: 'Det, du ikke vil vide', Birgithe Koso-vic.** Lotte Kirkeby Hansen, forfatter og anmelder

Latter og lettere beruset. Om at læse Karen Blixen

— **TID:** 14/12, 1 tirsdag, kl. 17:15-21:15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERSISER: Charlotte Engberg, lektor i dansk, Roskilde Universitet

Karen Blixens fortællinger er fulde af latter og alvor. Mod, humor, munterhed, det eventyrlige – kombineret med en sans for det gakkede og det komiske. Men der er samtidig en alvor bag latteren, en særlig form for ironi, der vender op og ned på konventionelle måder at opfatte tilværelsen på, inklusive relationen mellem mand og kvinde. Som forfatter er Karen Blixen en samler. Hun blander højt og lavt i sin liden-skabelige dialog med både litteratur- og kunst-historien. Denne helaften i selskab med Karen Blixens forfatterskab vil lægge øret til den berusende latter, der udgår fra fortællingerne.

Dagbladet Informations yndlingsfilm: De 24 bedste film i det 21. århundrede

— **TID:** 16/12, 1 torsdag, kl. 17:15-21:15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk
UNDERSISER: Rune Lykkeberg, chefredaktør, Dagbladet Information. Christian Monggaard, filmredaktør, Dagbladet Information

For Dagbladet Informations anmeldere blev det lynhurtigt alvor, da de sammen skulle finde de 24 bedste film fra det 21. århundrede. Det har kostet ubærlige fravalg og er resulteret i interne fløjkrige blandt skribenterne at lave listen, der favner alt fra mainstreamfilm til arthouse-produktioner. Denne aften kan du opleve Dagbladet Informations chefredaktør Rune Lykkeberg og filmredaktør Christian Monggaard dykke ned i et udvalg af de 24 film fra bogen 'Informations yndlingsfilm' (Informations Forlag).

Islands litterære mirakel. En introduktion til islandsk litteratur

— **TID:** 24/1, 3 mandage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERSISER: Erik Skyum-Nielsen, lektor i dansk litteratur, Københavns Universitet

Islandsk litteratur har i de seneste årtier oplevet en veritabel blomstring. Siden landet blev bebygget fra øst, har indbyggerne delt deres historier med hinanden, en tradition, som kulminerede i 1200- og 1300-tallet, og som afsætter tydelige sagaspor i prosaen af i dag. Ligeledes går der inden for lyrikken en ubrudt arvelinje fra kvadene i 'Den poetiske edda' til flere af de nyeste poeter. Forelæsningsrækken bygger på bogen 'Islands litterære mirakel' (Informations Forlag).

- 24/01: Magisk realisme og pragmatisk politik – Einar Kárasen, Einar Már Guðmundsson og Andri Snær Magnason**
- 31/01: Fra den ene verden til den anden – Kristín Ómarsdóttir, Gyrðir Eliasson og Sjón**
- 07/02: Køn og magt til konstant forhandling – Vigdís Grímsdóttir, Kristín Marja Baldursdóttir, Gerður Kristný og Audur Ava Ólafsdóttir**

Musikkens mesterværker

— **TID:** 24/1, 6 mandage, kl. 17:30-19:15. Ingen undervisning 14/2
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERSISER: Leif V.S. Balthzersen, mag.art. i musikvidenskab, tidl. musikchef, Aarhus Symfoniorkester

Kom tæt på musikken! Forelæsningsrækken dykker ned i nogle store musikværker. Først tre wienerklassiske værker for henholdsvis symfoniorkester og soloklaver, dernæst billedskabende finsk romantik og forfinet engelsk lyrik og slutteligt dansk kammermusik i særklasse. Få lejlighed til at fordybe dig i ét værk ad gangen, og hør om værkets tilblivelseshistorie, udtryk og karakteristika, og få samtidig en introduktion til almene musikbegreber, musikgenrer, instrumenter og musikhistorie. Du bliver rustet til at få endnu mere ud af din næste musikoplevelse.

- 24/01: Haydn: Symfoni nr. 94, Paukeslags-symfonien**
- 31/01: Mozart: Haffner-serenade**
- 07/02: Beethoven: Klaversonater**
- 21/02: Sibelius: Finlandia og Svanen fra Tuonela**
- 28/02: Britten: Serenade for tenor, horn og strygere**
- 07/03: Carl Nielsen: Blæserkvintet**

Nobelprismodtagere i litteratur – indføringer i værkerne

— **TID:** 25/1, 6 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Mens de fleste værker går i glemmebogen, viser andre sig særligt holdbare. De vandrer fra generation til generation og bliver genudgivet, læst og diskuteret lang tid efter forfatterens død. Hvorfor? Fordi de er i en klasse for sig. Litteratur af denne kaliber kan du blive klogere på i forelæsningsrækken her, hvor vi tager fat på værker fra øverste hylde, dykker ned i dem og forsøger at pege på, hvad det er, der gør dem så gode. Tilbring seks aftener med bøger af nobelprisvindere.

25/01: Henrik Pontoppidan (1917). Lis Norup, adjunkt i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

01/02: Knut Hamsun (1920). Peer E. Sørensen, professor emeritus i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

08/02: Thomas Mann (1929). Morten Dyssel, formand for Det Danske Thomas Mann Selskab og forstander for Liselund Højskole

15/02: Ernest Hemingway (1954). Bo Tao Michaëlis, mag.art. i litteraturvidenskab og kulturanmelder, Politiken

22/02: Svetlana Aleksijevitj (2015). Niels Peter Bock Nielsen, cand.mag. i russisk litteratur

01/03: Bob Dylan (2016). Anne-Marie Mai, professor i litteratur, Syddansk Universitet

Uldahls Koncertcafé

— **TID:** 25/1, 1 tirsdag, kl. 19.30-21.15
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVISER: Peter Uldahl Kristensen, musiker

I Uldahls Koncertcafé går intime koncertindslag hånd i hånd med musikalske historier og anekdoter. Til koncertcaféen hører vi i musik og ord om verdens største guitarhit, om dengang vores musik blev opfundet, om den dødsensfarlige musik, om hvordan man spiller fandango og meget mere. Programmet er på denne måde en rejse i tid og rum, fra klassiske stykker fra barokken til romantikken samt fortolkninger af den store orkestremusik for guitar, men koncertcaféen inddrager også musik fra hele verden lige fra spansk flamenco, argentinsk tango og franske chansons til amerikansk jazz. Og bagved hvert stykke gemmer der sig altid en historie.

Store filminstruktører

— **TID:** 25/1, 6 tirsdage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Vi forelsker os i film og fascineres af instruktørerne bag. Filmen og dens skabere overrasker konstant, og de seneste 30 år har en ny gruppe instruktører fundet vej til filmelskernes hitliste. Vi går på opdagelse i nyere filmhistorie: fra Joel og Ethan Coen til Michael Haneke, David Lynch, Quentin Tarantino og Wes Anderson, hvis filmperler nydes verden over. Sidste gang søger vi uden for Vesten og stifter bekendtskab med sydkoreanske Bong Joon-ho, instruktøren bag bl.a. 'Parasite' (2019).

25/01: David Lynch. Ole Thaisen, ekstern lektor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

01/02: Coen-brødrene. Ole Thaisen, ekstern lektor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

08/02: Michael Haneke. Mathias Korsgaard, adjunkt i film- og medievidenskab, Aarhus Universitet

15/02: Quentin Tarantino. Jakob Isak Nielsen, lektor i film- og medievidenskab, Aarhus Universitet

22/02: Wes Anderson. Jakob Isak Nielsen, lektor i film- og medievidenskab, Aarhus Universitet

01/03: Bong Joon-ho. Mathias Korsgaard, adjunkt i film- og medievidenskab, Aarhus Universitet

Knæk litteraturens koder

— **TID:** 26/1, 6 onsdage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Litteratur giver oplevelser. Den giver adgang til nye refleksioner, andre menneskeskæbner og fremmede verdener. De unikke læseoplevelser findes overalt, og hver litterær genre har sine særlige kendetegn. Hvordan læses en novelle? Et digt? Dramaet? Eller en roman? Litteraturen bruger kodesprog i form af symboler, metaforer og andre fortælletekniske greb. Så for at forstå litteraturens skjulte lag må man fortolke og afdække dens strukturer. Lær centrale skønlitterære genrer at kende, og bliv klogere på deres udtryksformer, ligheder og forskelle.

26/01: Lyrikken. Jan Rosiek, professor i dansk, Københavns Universitet

02/02: Novellen. Erik Skyum-Nielsen, lektor i dansk litteratur, Københavns Universitet

09/02: Eventyret. Peer E. Sørensen, professor emeritus i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

16/02: Romanen. Simona Zetterberg-Nielsen, lektor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

23/02: Dramaet. Johan Holm Mortensen, dramaturg, Det Kongelige Teater

02/03: Autofiktion. Stefan Kjerkegaard, lektor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

Nyere danske bestsellers – med kant

— **TID:** 22/2, 6 tirsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Grav et spadestik dybere ned i dansk litteraturs nyere bestsellers sammen med eksperterne. De udvalgte danske bestsellers er alle bøger med 'kant'. De tager fat på livets store spørgsmål på en vedkommende og udfordrende måde. Bøgernes dramaer udspiller sig både i de nære og hverdagslige relationer og på krigens internationale skueplads, der rykker tæt på. Tonelejerne spænder vidt: fra vemodige skildringer af stille eksistenser, gennem skarpe sansninger og refleksioner til voldsomme udladninger og grænseoverskridende erfaringer.

22/02: 'Meter i sekundet', Stine Pilgaard.

Michael Bach Henriksen, kultur-redaktør, Kristeligt Dagblad

01/03: 'Bob', Helle Helle. Dag Heede, lektor i dansk litteratur, Syddansk Universitet

08/03: 'Det samme og noget helt andet',

Katrine Marie Guldager. Erik Skyum-Nielsen, lektor i dansk litteratur, Københavns Universitet

15/03: 'Farskibet', Glenn Bech. Amalie Langballe, forfatter og journalist

22/03: 'Kaptajnen og Ann Barbara', Ida Jessen. Lotte Kirkeby Hansen, forfatter og anmelder

29/03: 'Lone Star', Mathilde Walter Clark. Svend Skriver, lektor ved Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab, Københavns Universitet, og litteratur-anmelder, Kristeligt Dagblad

Johannes V. Jensens 'Kongens fald'

— **TID:** 26/2, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Anders Østergaard, ekstern lektor i litteratur, Københavns Universitet

Johannes V. Jensens 'Kongens fald' er en fascinerende roman, der tåler mange genlæsninger. Ikke kæmpelang, men utroligt righoldig. I 1999 valgte både Politikens og Berlingskes læsere den som det 20. århundredes bedste danske roman. Bogen og dens forfatter er selvfølgelig på kanonlister. Fagfolk bliver ved at skrive om den, forfattere refererer til den, læserne slipper den ikke. Hvad står der i bogen? Hvad er det, der fascinerer? Og hvad ved den kan evt. irritere? Hen over fire timer vil vi gå i dybden med romanen.

Operaens historie II

— **TID:** 14/3, 6 mandage, kl. 17.30-19.15. Ingen undervisning 4/4, 11/4 og 18/4
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVISER: Leif V.S. Balthzersen, mag.art. i musikvidenskab, tidl. musikchef, Aarhus Symfoniorkester

Operaens historie strækker sig over mere end fire århundreder, og denne anden forelæsningsrække af tre (der kan følges hver for sig) gennemgår 1800-tallets brogede operahistorie. I disse forelæsninger hører du om Rossini, bel canto (Bellini og Donizetti) samt Verdi fra operaens 'hovedland' Italien, franske operaer af Gounod og Bizet samt de franske udstyrsstykker Grand Opéra, tysk romantisk opera fra Weber til Wagner, russisk romantik (Tjajkovskij) og nationaloperaer fra Rusland (Musorgskij), Tjekkiet (Smetana og Dvorák) og Danmark (Hartmann og Heise).

Når musikken fortæller – berømte programmusikværker

— **TID:** 19-20/3, 1 weekend, kl. 10.00-16.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVISER: Leif V.S. Balthzersen, mag.art. i musikvidenskab, tidl. musikchef, Aarhus Symfoniorkester

Denne weekend vil du lytte til musikeksempler på tværs af flere hundrede års fortællende musik og få gennemgået hele eller dele af musikalske mesterværker med handling – bl.a. Vivaldi ('De fire årstider'), Berlioz ('Symphonie fantastique'), Mendelssohn, Liszt ('Les Préludes'), Smetana ('Moldau'), Wagner, Rimskij-Korsakov ('Sheherazade'), Borodin, Tjajkovskij ('Romeo og Julie'), Dvorák, Strauss ('Don Juan'), Dukas ('Trolldmandens lærling'), Debussy, Sibelius ('Finlandia'), Elgar, Respighi, Carl Nielsen og Gershwin ('En amerikaner i Paris'). Dagene giver dig desuden redskaber til at lytte til andre af de mange farvestrålende programmusikværker.

Ballerinaer danser da i tåspidssko – en intro til stærke kvinder og kvinderoller i dansens verden

— **TID:** 4/4, 1 mandag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Anne Middelboe Christensen, cand.mag., balletanmelder ved Dagbladet Information, ekstern lektor ved Københavns Universitet og forfatter til balletbøgerne 'Sylfiden findes' og 'Dansen i spejlet'

Ballerinaer beundres for deres skønhedsdans. Kom på en guidet tur rundt i ballettens verden set fra kvindernes perspektiv. Lige fra de romantiske ballerinaer med lange tylskørter i roller som svigtede kvinder – til moderne danserinder med bare fødder og tunge muskler i partier som sejrende kvinder. Du vil se danserinder i klip fra Bournonvilles yndefulde, danske balletstil og Petipas russiske bravurstil, men også video af nogle af de moderne danserinder, der smed balletskoene og satte kvindekroppen fri på scenen.

Få nyhederne først

TILMELD DIG FOLKEUNIVERSITETETS NYHEDSBREV PÅ fau.dk, OG FÅ INFORMATION OM BL.A. SÆRLIGE TILBUD OG SÆRARRANGEMENTER

Skrivedrømme – om at skrive

— **TID:** 19/4, 5 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr. v

Efter at have grædt og grinnet, tabt og vundet, levet og oplevet med hundredvis af litterære skæbner drømmer mange om at blive afsender på deres egen fortælling. Men hvordan kommer man i gang? Dette er ikke et skrivekursus, men en indføring i, hvad der allerede er tænkt og trykt om skriveprocessen, herunder refleksioner, tips og tricks til selv at give sig i kast med at skrive. Tilmeld dig forelæsningsrækken, og få mod, lyst og inspiration til at prøve kræfter med dét at skrive.

19/04: Tilblivelser: Bag om skriveprocessen.

Dan Ringgaard, professor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

26/04: Skrivning for begyndere.

Pablo Llambias, forfatter og studielektor ved Rytmsk Musikkonservatorium i København

03/05: Skrivelyst: Eksempler og eksperimenter – om at læse og skrive.

Martin Glaz Serup, forfatter, ph.d. og ekstern lektor i litteraturvidenskab, Københavns Universitet

10/05: Om kreativitet – hvorfor mister vi den med alderen, og kan den indlæres igen? Sat i perspektiv med egen romanproces.

Trisse Gejl, forfatter og ekstern lektor i skrivekunst, Syddansk Universitet

17/05: Fløjshandske eller jernnæve? Kri- tikerens som tidlig, men fremfor alt offentlig læser.

Erik Skyum-Nielsen, lektor i dansk litteratur, Københavns Universitet

Tre værker du bør kende

— **TID:** 19/4, 3 tirsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

Verden er beriget med litterære mesterværker, filmiske perler og interessante kunstværker. Det er umuligt at nå omkring dem alle, så hvilke værker skal man give sig i kast med først? Over tre aftener vil tre eksperter give dig deres bud på tre værker, du bør kende. Vær med, fordi du ikke ved, hvor du skal starte, fordi du er gået i stå, fordi du mangler inspiration til nye værker, fordi du vil udfordres. Eller bare fordi du er nysgerrig.

19/04: Tre bøger, du bør læse.

Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab

26/04: Tre film, du bør se.

Christian Monggaard, filmredaktør, Dagbladet Information

03/05: Tre kunstværker, du bør kende.

Peter S. Meyer, ekstern lektor i kunsthistorie, Københavns Universitet, og fhv. museumsdirektør, Trapholt

Besøg bogbranchen: Forlaget, trykkeriet og boghandleren

— **TID:** 19/4, 4 tirsdage, kl. 10.00-11.45 OBS: den 19/4 kl. 19.45-21.30 og den 10/5 kl. 19.00-20.45

PRIS: 595 kr.

STED: Se mødesteder på fuau.dk

For 10-15 år siden blev papirbogen erklæret død. Man forudså, at faldende læselyst kombineret med e-bøger ville være den sikre død for alt andet end hæsblesende krimier og helt smalle digtsamlinger. Men sådan gik det ikke. I denne forelæsningsrække kommer du til at møde en række fagfolk, der på hver deres måde har dedikeret deres arbejdsliv til bøgerne. Første gang får du en introduktion til bogens historie, hvorefter du kommer på besøg hos nogle af de folk, der arbejder i bogbranchen i deres hverdag.

19/04: Bogens historie.

Leif V.S. Balthzersen, mag.art. og redaktør

26/04: Forlagsvirksomhed: Aarhus Universitetsforlag.

Carsten Fenger-Grøndahl, forlagsdirektør, Aarhus Universitetsforlag

03/05: Trykkeri: Narayana Press.

Tine Meyer, direktør, Narayana Press

10/05: Boghandler: Kristian F. Møller.

Marianne Møller, boghandler, Kristian F. Møller

Musik kan fortælle historier. Som her ved Århuwndredets Festival og til foråret i forelæsningsen om programmusik. Se side 76.

Gratis livestreams

Mere end 100.000 har fulgt Folkeuniversitetets gratis livestreamede forelæsninger siden opstarten sidste forår. Vi fortsætter i efteråret, så du kan åbne en ny verden af viden, uanset hvor du er. De enkeltstående livestreams er gratis, men du skal tilmelde dig på fauu.dk. Vært er Noa Kjærsgaard Hansen, og det foregår i Microsoft Teams. Programmet realiseres med støtte fra Folkeoplysningspuljen under Slots- og Kulturstyrelsen.

Kan alt købes for penge?

— **TID:** 1/9, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVISER: Andreas Brøgger Albertsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet

Der er ikke meget, der ikke kan anskaffes af den, der har nok på bankbogen. Næsten alt kan købes og sælges på lige fod med hotelovernatninger og IKEA-møbler. I Indien kan man fx købe en nyre på det sorte marked. Spørgsmålet er, hvor markedets grænse egentlig går: Sikrer det et frit marked med muligheder, der passer til den enkeltes liv? Eller giver vi køb på lighedsprincipper, når markedet udbyder alt? Andreas Brøgger Albertsen kigger på markedets udvikling i lyset af teorier om markedet som fordelingsmekanisme.

MeToo og seksuel chikane på arbejdspladsen

— **TID:** 8/9, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVISER: Anette Borchorst, professor i politologisk kønsforskning, Aalborg Universitet

I sensommeren 2020 startede en ny MeToo-bølge, da Sofie Linde til Zulu Awards sagde fra over for sexismen og sexchikane på arbejdspladsen. Mens den første bølge ikke rykkede så meget på dansk jord, skabte den 2.0-udgave grobund for en alvorlig oprydning. Hvorfor var det første gang, problemet for alvor blev taget seriøst, og vil opmærksomheden bidrage til at skabe en kulturændring i det danske erhvervsliv? Anette Borchorst kigger nærmere på grundlaget for og afkastet af den #MeToo-bølge, der er rullet ind over Danmark.

Hjernens natteliv

— **TID:** 22/9, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVISER: Maiken Nedergaard, professor, Københavns Universitet og Rochester University

Hvad sker der, når vi sover? Nyere forskning viser, at hjernen renser sig selv for affaldsstoffer, der ophober sig, når vi er vågne. Opdagelsen af hjernens rengøringsystem sætter fokus på betydningen af søvn. Hjernens hviler ikke, når vi sover, men varetager essentielle opgaver, der ikke kan forenes med at være vågen. Maiken Nedergaard står bag opdagelsen og udforskningen af systemet, der via vandtransport får hjernen til at skaffe sig af med skadelige stoffer og dermed beskytter hjernen mod demens.

Den strategiske konkurrence mellem Kina og USA

— **TID:** 29/9, 1 onsdag, kl. 16.30-17.45
UNDERVISER: Liselotte Odgaard, seniorforsker, Udenrigspolitisk Selskab

I USA er der enighed om, at Kina udgør en kæmpe udfordring for den liberale verdensorden og USA's ledende rolle. Hvordan stiller Europa sig i den strategiske konkurrence? Vil Europa bevare sin tætte tilknytning til USA, eller forsøger Europa i højere grad at balancere relationerne til USA med et stort økonomisk engagement i Kina? Liselotte Odgaard forklarer de væsentligste elementer i den kinesisk-amerikanske strategiske konkurrence, og hvordan Europa forholder sig til de voksende globale spændinger, der følger heraf.

Kan man få supersæd?

- **TID:** 29/9, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVISER: Peter Humaidan, professor, Institut for Klinisk Medicin, Aarhus Universitet

Omkring hvert 10. danske barn kommer til verden med hjælp fra lægerne, mens andre aldrig får de børn, de ønsker. Hvis man som mand er mere opmærksom på sin sundhed, vil flere børn blive undfanget – enten i dobbeltsengen eller i fertilitetsklinikken. Peter Humaidan, der er aktuell med bogen 'Supersæd', vil gøre os klogere på, hvorfor mænds trivsel og sundhed skal i fokus, og hvordan en tremåneders sædkur effektivt kan booste sædkvaliteten.

Jugoslaviens sammenbrud

- **TID:** 6/10, 1 onsdag, kl. 16.30-17.45
UNDERVISER: Christian Axboe Nielsen, lektor i historie og human security, Aarhus Universitet

Krigene i Jugoslavien var præget af etniske konflikter, der opdelte byer og familier i hele landet. Det var første gang siden 2. Verdenskrig, at en så voldsom hændelse med både koncentrationslejre og massakrer fandt sted i Europa. Krigene fik stor betydning for hele verden, der havde håbet på en mere fredelig tid i Europa efter den kolde krigs afslutning. Danmark blev også mærket af krigen. Christian Axboe Nielsen fortæller om, hvorfor det kunne gå så galt i Jugoslavien.

Cæsar og Cæsars Rom

- **TID:** 6/10, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVISER: Sine Grove Saxkjær, postdoc, Det Danske Institut i Rom og Aarhus Universitet

Cæsar står som en af antikkens mest berømte figurer – og det er med god grund: Cæsar skabte grobunden for det kejserlige Romerrige, han var en genial general, en innovativ politiker og en mester i selviscenesættelse. Sine Grove Saxkjær ser nærmere på både Cæsar og Cæsars Rom, arenaen for hans liv og virke.

Diktatoren i Damaskus

- **TID:** 13/10, 1 onsdag, kl. 16.30-17.45
UNDERVISER: Adam Holm, ph.d. i historie og tv- og radiovært

Krigen i Syrien har enorme menneskelige konsekvenser, hvor millioner af mennesker lever i frygt og fattigdom eller er flygtet. Men hvem er menneskene bag rædslerne? Hvem er Bashar al-Assad, og hvordan endte han med at stå i centrum af en af de mest ulykkelige krige i nyere tid? Med udgangspunkt i sin bog 'Diktatoren i Damaskus' fortæller Adam Holm den dramatiske og besynderlige historie om, hvordan Assad kom til magten.

Over grænsen til Brexit

- **TID:** 13/10, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVISER: Sara Dybris McQuaid, lektor i britisk og irsk historie og samfund, Aarhus Universitet

I 2020 forlod briterne EU efter 47 års medlemskab. Det tager tid at vænne sig til forandringer og forstå, hvad det egentlig indebærer – både for befolkningen, for politikerne og for institutionerne. Fra de helt små ændringer, når det kommer til nethandel, til de store linjer, når det gælder eksempelvis politisamarbejde, fri bevægelighed og immigration. Sara Dybris McQuaid, lektor i engelsk, fortæller om Brexit-situationen.

Nudging, når det er bedst

- **TID:** 27/10, 1 onsdag, kl. 16.30-17.45
UNDERVISER: Pelle Guldborg Hansen, adfærdsforsker, Director of ISSP og formand for Dansk Nudging Netværk, Syddansk Universitet og Roskilde Universitet

Hvordan får man folk til at spise mindre kød? Hvordan undgår man ulykker på arbejdspladsen? Menneskelig adfærd er den grundlæggende komponent i enhver organisation. Når man kombinerer videnskab med adfærd, skaber det mulighed for forandring. Som adfærdsforsker arbejder Pelle Guldborg Hansen med udfordringen i at forandre adfærd i positive retninger. Guldborg giver en introduktion til begrebet nudging i relation til arbejdslivet.

Jordens dannelse

- **TID:** 27/10, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVISER: Minik Rosing, professor i geologi, Statens Naturhistoriske Museum, Københavns Universitet

Flere milliarder år siden, en urtåge, en roterende sky af gas og planeter, der vokser frem ved sammenstød af stof i omløb om Solen. At forstå Jordens og livets opståen er komplekst, og nye opdagelser og teorier gør os konstant klogere på, hvad der skabte den planet, vi i dag bebor uden at tænke nærmere over det. Minik Rosing er kendt for bl.a. at have opdaget, at Grønland rummer de ældste tegn på liv på Jorden samt teorien om, at Jordens kontinenter er opstået som følge af liv i havet. Rosing tager os med på en rejse tilbage i tiden til Jordens og livets dannelse.

Hvorfor blev det vikingetid?

- **TID:** 3/11, 1 onsdag, kl. 16.30-17.45
UNDERVISER: Søren Michael Sindbæk, professor i middelalderarkæologi, Aarhus Universitet

Vikingen har haft stor betydning for vores nationale selvopfattelse. Nogle argumenterer for, at vikingetiden blev opfundet i 1800-tallet for at samle den danske nation, der historisk set havde lidt et nederlag eller to for meget. Andre opfatter vikingetiden som en del af jernalderen, mens flere mener, at man kan tale om en særlig vikingetid, fordi brugen af skibe grundlæggende forandrede samfundet på den tid. Professor Søren Michael Sindbæk hører til i den sidste lejr og vil kigge nærmere på, hvad der gjorde vikingetiden til en særlig periode.

Læs mere
og tilmeld dig
på fuau.dk

Vores eksplosive sol

— **TID:** 3/11, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVISER: Tina Ibsen, astrofysiker og videnskabsformidler

Solen er kilden til livet på vores blå planet, men Solen er ikke så rolig, som den måske kan se ud på en varm sommerdag. Hver dag slynges tonsvis af materiale ud fra Solen i soludbrud, der kan nå hastigheder på flere tusinde kilometer i sekundet. Hvis materialet rammer os her på Jorden, kan det skabe nordlys, men også være katastrofalt for vores kommunikation og GPS-systemer. Tina Ibsen fortæller om Solens opbygning, om kilden til de voldsomme soludbrud, effekten af dem og det store arbejde, der bliver gjort for at forudsige udbruddene og væbne os mod dem.

Danmarkshistorien på 45 minutter

— **TID:** 9/11, 1 tirsdag, kl. 16.30-17.45
UNDERVISER: Asser Amdisen, cand.mag. i historie og forfatter

Få serveret cirka 12.000 års danmarkshistorie på cirka 45 minutter. Kom med på en underholdende og historisk tour de force fra de tidligste pilefund og frem til nuværende demokratiske og sundhedsmæssige kriser, når Asser Amdisen giver sin version af vores fælles fortælling. Forelæsningsen bygger på Amdisens bog 'En ualmindelig og kortfattet danmarks-historie'.

Hvordan kan filosofien hjælpe os videre efter pandemien?

— **TID:** 9/11, 1 tirsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVISER: Anne Marie Pahuus, lektor i filosofi og prodekan, Aarhus Universitet

Hvad har pandemien og nedlukningen gjort for vores tillid til de store og små fællesskaber? Har vi lært noget, vi kan bruge? Og hvordan kan filosofien bidrage til at få os helskindet ud på den anden side? Anne Marie Pahuus er medforfatter til en bog om tillid, der tager udgangspunkt i den danske teolog og filosof K.E. Løgstrups forståelse af begrebet. Med udgangspunkt i etisk gods fra både Løgstrup og Hannah Arendt vil Pahuus se nærmere på, hvordan filosofien kan hjælpe os videre.

The Shortest History of Germany

— **TID:** 17/11, 1 onsdag, kl. 16.30-17.45
UNDERVISER: Dr. James Hawes, Oxford Brookes University

A country both admired and feared, Germany has been the epicenter of world events time and again. From the Reformation to both World Wars and the fall of the Berlin Wall. Today Germany is the fourth largest economy and a standard-bearer of liberal democracy and as Dr. James Hawes writes in the introduction of 'The Shortest History of Germany': "There is no point studying the past unless it sheds some light on the present." In this livestream Hawes tells us the history of Germany in roughly 60 minutes through maps, diagrams and pictures.

Kan genmanipulation helbrede?

— **TID:** 17/11, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVISER: Rasmus O. Bak, lektor i biomedicin, Aarhus Universitet

Kan genmanipulation helbrede? Det er et af de mest centrale spørgsmål i genetikkforskningen i dag. Vores viden om gener er vokset eksplosivt, siden gåden om DNA-strukturen blev løst. Men med ny viden og teknologiske landvindinger kommer nye spørgsmål og etiske overvejelser. Hvad er CRISPR egentlig, og kan man virkelig ændre forskellige organismers gener? Kan vi tillade os at pille ved den genetiske kode? Det Spørgsmål og overvejelser som Rasmus Bak arbejder med til daglig og vil se nærmere på i denne livestream.

Kan psykedeliske stoffer hjælpe på psykiske lidelser?

— **TID:** 24/11, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVISER: David Erritzøe, psykiater og hjerneforsker ved Imperial College London

Forskning peger på, at netop 60'ernes politisering af psykedeliske stoffer har været med til at fejlklassificere dem. Og selvom der er lang vej til, at depression kan behandles med psilocybinsvampe, så vil det være uetisk at bremse udviklingen. Det mener David Erritzøe, der er hjerneforsker ved Imperial College London. Han giver et indblik i nye opsigtsvækkende forskningsresultater, der peger på, at brugen af psykedeliske stoffer og MDMA i psykiatrien kan have en positiv effekt på flere sygdomme som fx misbrug, angst, depression og PTSD.

Findes der en nordisk litteratur?

— **TID:** 1/12, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVISER: Dan Ringgaard, professor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

Der findes verdenslitteratur, og der findes nationallitteratur. Med globaliseringen er de to kategorier blevet vanskeligere at holde ude fra hinanden. Og midt imellem dem er der dukket en tredje kategori op, som man kan kalde regional litteratur. For dansk litteraturs vedkommende er den oplagte region Norden. Idéen om Norden er ikke ny. I over 200 år har vi forestillet os Norden som et helt særligt fællesskab. Men er det nu også det? Kan vi bruge idéen om en nordisk litteratur til noget? Ja, mener Dan Ringgaard. Han fortæller her, hvad nordisk litteratur er, og hvad vi kan bruge den til.

Europas historie på 45 minutter

— **TID:** 8/12, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVISER: Ebbe Juul-Heider, lektor, cand.mag. i historie og oberst-løjtnant

Det går over over stok og sten gennem kejserriger og kristendom, vikinger og vandaler, renessancer, reformationer og revolutioner. På rejsen støder vi på Karl den Store, pave Urban og Columbus. Vi går med Marie Antoinette til guillotinen, vi drager med Napoleon på slagmarken og følger Bismarcks kamp for et samlet Tyskland. Vi ser det samme Tyskland skrumpes i 1920, udvide sig i 1939, halveres i 1945 og forenes i 1989. Nu står vi her i det 21. århundrede og kan stille spørgsmålet, om den europæiske (verdens)historie er et afsluttet kapitel? Historiker Ebbe Juul-Heider tager os med på en tour de force gennem Europas historie.

Livestreamede forelæsningsrækker

Folkeuniversitetet byder også på livestreamede forelæsninger over flere gange via Zoom og med mulighed for dialog undervejs. Prisen er 195 kr. pr. hold og 95 kr. for studerende.

Universet, livet og alting

TID: 4/11, 3 torsdage, kl. 19.00-20.15

UNDERVISER: Troels C. Petersen, lektor i eksperimentel subatomar fysik, Niels Bohr Institutet

Her er intet spørgsmål for stort. Hvordan er vores univers blevet til, hvad består det egentlig af, og hvad er de fundamentale love for det? Og hvordan ved vi alt det? Hvordan er livet på Jorden opstået, og hvordan leder vi efter liv andre steder? Har vi virkelig forstået 'alting'? Vær med til at stille de allerstørste spørgsmål, når Troels C. Petersen gennemgår selve fundamentet – ikke kun for vores liv på Jorden, ikke kun for universet på stor skala, men for alting!

4/11: Universet

11/11: Livet

18/11: Alting

Tre tænkere, ét emne: Mennesket og sproget

TID: 29/11, 3 mandage, kl. 19.00-20.15

UNDERVISER: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Siden Aristoteles har man i den filosofiske tradition bestemt mennesket som 'det sprogbevågede væsen'. I dag ser vi da også, at den menneskelige kommunikation er blevet verdensomspændende og allestedsnærværende. Men netop i det lys kan det være aktuelt at tænke over, hvori vores sprogbevågelse egentlig består. Kan det ligefrem tænkes, at vi – til trods for den megen kommunikation – står i fare for at miste den? Med udgangspunkt i Aristoteles gør Kasper Lysemose os klogere på, hvad tre relativt moderne tænkere har sagt om den sag.

29/11: Nietzsche: sproget og metaforen

06/12: Heidegger: sproget og meningen

13/12: Agamben: sproget og eden

Guldalder eller overmagt?

TID: 30/11, 3 tirsdage, kl. 19.00-20.15

UNDERVISER: Martin Ammitsbøll Husted, lektor, cand.mag. i historie, filosofi og samfundsfag

Vi dykker ned i tre tidsperioder og tre imperiers historie – først i Pax Romana, den romerske fred, fra 27 f.Kr. til 80 e.Kr. Herefter vendes blikket mod Pax Britannica fra 1815-1914 og til sidst den såkaldte Pax Americana fra 1945 og frem. Nogle historikere anser dem som eksempler på guldalder, hvor politisk stabilitet, økonomisk vækst og kulturel blomstring nåede nye højder. Andre ser perioderne som imperialismens højvandsmærker og påpeger, at 'freden' var for de få, imens de mange blev udnyttet eller undertrykt. Martin Husted ser nærmere på, hvad der lå til grund for Romerrigets, Storbritanniens og USA's mulighed for at fastholde freden og årsagerne til, at fredsperioderne sluttede.

30/11: Pax Romana

07/12: Pax Britannica

14/12: Pax Americana

Stresshåndtering og -forebyggelse

TID: 25/11, 3 torsdage, kl. 19.00-20.15

UNDERVISER: Tanja Kirkegaard, adjunkt i psykologi, Aarhus Universitet, og medlem af Tænketanken for Bæredygtigt Arbejdsliv

I tre onlineforelæsninger ser vi på udfordringer og muligheder i arbejdet med at håndtere stress og fremme trivsel i (arbejds)livet. Få et indblik i, hvordan din hjerne reagerer under stress, og bliv præsenteret for konkrete øvelser og værktøjer til at håndtere og forebygge arbejdsrelateret stress. Du vil også få indblik i, hvordan kulturen på arbejdspladsen kan indvirke på din og dine kollegaers måde at håndtere og tale om oplevelsen af arbejdspress på. Derudover sættes der fokus på de udfordringer, der knytter sig til et arbejdsliv i en coronakrise.

25/11: Hvorfor virker min hjerne ikke? Forebyggelse og håndtering af stress

02/12: Kend din arbejdspladskultur, og kend din håndtering af stress

09/12: Corona i et arbejdslivsperspektiv

Praktiske oplysninger

TILMELDING

Tilmeld dig på fuau.dk, og betal med Dankort, VisaDankort, Mastercard, Visa Electron eller Mobilepay. Firmabetaling på EAN eller faktura.

AFMELDING

Hvis du fortryder, kan du få det indbetalte beløb refunderet fratrukket ekspeditionsgebyr på 100 kr. pr. billet. Afmelding senest 14 dage før holdstart. Tilmelding til rejser/ekskursioner er bindende, og depositum refunderes ikke.

STUDIERABAT

På udvalgte hold gives der rabat til studerende, som er berettiget til SU. Oplys uddannelsessted og årskortnummer. Husk studiekort første undervisningsgang.

FORBEHOLD

Folkeuniversitetet forbeholder sig ret til ændring af underviser, lokale, dato, tidspunkt og format. Sådanne ændringer giver ikke ret til refusion af betalingen. Ændringer oplyses på fuau.dk og via mail og/eller sms. Er vi nødsaget til at aflyse et hold, refunderer vi beløbet til samme konto, som der er betalt fra.

FOTOS OG ILLUSTRATIONER

Fotos s. 1, 35 og 51: Martin Bubandt, foto-assistent: Jonas Søndergaard, s. 5, 9, 38, 59: shutterstock, s. 14: Tariq Mikkil Khan, s. 15: Søren Kjeldgaard, s. 22: Jens Lindhe Nyhavn, s. 45, 64: Wikimedia, s. 53: David Bering, s. 75: Getty Images, øvrige fotos: Martin Dam Kristensen. Grafik og layout: Walk Agency.

NOTER OG SLIDES

Slides og undervisningsnoter er ikke inkluderet i prisen, og de kan ikke forventes fremskaffet og udleveret.

PROGRAMMETS MILJØAFTRYK OG HÅNDTERING

Programmets sider er trykt på 100 % genbrugspapir, og omslaget på ubestøget offset-papir. Papirmassen er fra ansvarligt skovbrug (FSC-mærket), og fremstillet under skrappe miljøkrav (Svanemærket og EU-blomsten). Programmet skal efter brug puttes i papircontaineren.

Komitéer i Region Midtjylland

I flere byer i Midtjylland er der mindre Folkeuniversitetskomitéer, der hver især arrangerer forelæsninger i deres lokalområde. Du er altid velkommen til at kontakte dem.

Syddjurs: Kontakt Birthe Damgård Nielsen / 2947 6833 / info@syddjurs-folkeuniversitet.dk / www.syddjurs-folkeuniversitet.dk

Sejs-Svejbæk: Kontakt Sigurd Have / 5189 8553 / sigurd.w.j.have@gmail.com

Herning: Kontakt Iben Østerbye / 2134 1742 / www.fuau.dk/herning

Horsens-Hedensted: Kontakt Vinni Søgaard Nørgaard / 8755 0841 / vsn@via.dk

Morsø: Kontakt Erling Have / 5151 8774 / erlinghave@gmail.com

Norddjurs: Kontakt Birgit Årsnæs / 2344 8014 / info@norddjursfolkeuni.dk / www.norddjursfolkeuni.dk

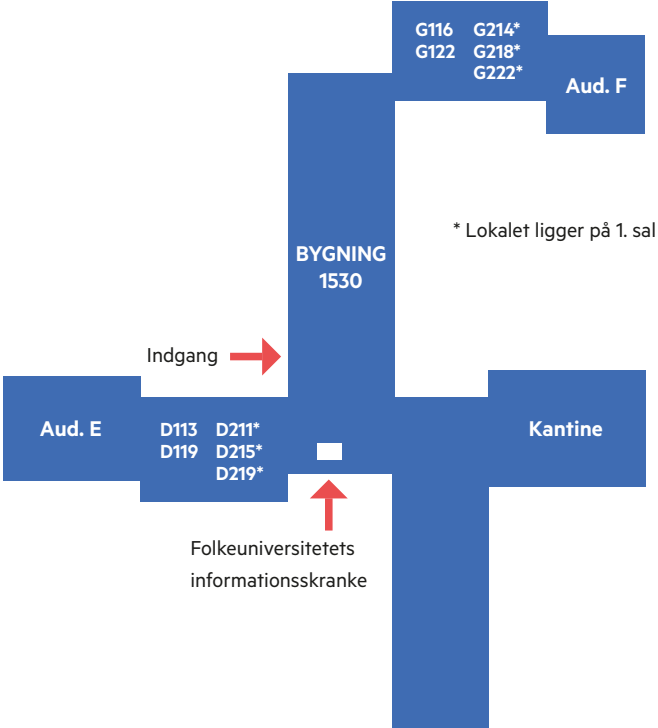
Randers: Kontakt Peter Staugaard / 3035 1392 / info@randersfolkeuni.dk

Ringkøbing-Skjern: Kontakt Ritta Olesen / 9974 2621 / ritta.olesen@rksk.dk / www.riskbib.dk/folkeuniversitetet

Rougsø: Kontakt Yvonne Holm Karnøe / 2212 3907 / info@folkeuniversitetet-rougso.dk / www.folkeuniversitetet-rougso.dk

Ry: Kontakt Flemming Simonsen / 8689 1402 / flemming@javngyde.dk / www.folkeuniversitetet-ry.dk

Find vej til undervisningen

HEARTS & MINDS

Festival om krop, sind og sundhed

Lotte Fynne

Speciallæge og forsker
i mave-tarm-lidelser

Folkeuniversitetet

FRA ENDE TIL ANDEN

24.–26. sep.

FRA ENDE TIL ANDEN

HEARTS & MINDS VIDENSFESTIVAL

24. – 26. SEPTEMBER

Vi går gennem livet i én og samme krop, og alligevel ved de fleste af os meget lidt om, hvad der foregår inden i os. Hvad foretager de 1,5 kg bakterier, der bor inde i tarmen, sig i løbet af en dag? Hvilke dele af hjernen bruger vi hvornår – og hvorfor går det nogle gange galt? Hvordan hænger krop og psyke sammen? Og hvilke forbindelser er der egentlig fra ende til anden?

Vær med, når Hearts & Minds-festival igen sætter fokus på krop, sind og sundhed i Aarhus d. 24.-26. september.

Under årets tema **'Fra ende til anden'** har festivalen et særligt spor med fokus på tarmen, og du kan blive klogere på alt fra fordøjelse, forstoppelse og tarmvenlig kost til forbindelsen mellem tarm og hjerne. Du kan også dykke ned i andre ender af kroppen og høre om bl.a. kropsaktivisme, psykedeliske stoffer, følelser og kropssprog, eller du kan tage med på vandreture, nyde intelligente cocktails eller få hjernen til at swinge med Aarhus Jazz Orchestra.

Rigtig god festival!

FØR FESTIVALEN

Stand Up Paddling – hjerne og muskler i balance

Du tænker nok sjældent over, hvorfor dine muskler egentlig fungerer, som de gør, når du fx sparker til en bold eller padler på et surfboard. Men bevægelsen skyldes, at der sendes signaler fra hjernen via rygmarven ud i musklerne. Men hvordan fungerer dette samspil mellem hjerne og muskler? Og hvad betyder det for den måde, vi træner og bruger vores muskler på? Bliv klogere, når **Surf Agency** lærer os at stand up paddle og tager os med på en tur rundt i Aarhus Havn. Med på turen er **Ole Bækgaard Nielsen**, institutleder og professor i medicinsk fysiologi, som undervejs vil gøre os klogere på samspillet mellem hjerne og muskler.

TID: 4/9, lørdag, kl. 13.30-16.30

PRIS: 350 kr. inkl. lån af surfudstyr og adgang til bade faciliteter

STED: Surf Agency, Fiskerivej 2F

Løb mellem husene

Alle kan være med, når vi løber eller går gennem det skønne og grønne Gellerupområde. Løbet munder ud i en byfest med smag og præg af områdets 82 nationaliteter. Så glæd dig til en dag pakket med aktiviteter, underholdning, viden, mad, boder og meget mere for både børn og voksne. Dagen byder også på korte speedforedrag, når postdoc **Kristine Engemann** stiller skarpt på natur og sundhed, og lektor emeritus i læring **Ole Lauridsen** fortæller om hjerne og læring i bevægelse.

TID: 18/9, lørdag, kl. 11.30-16.00

PRIS: se mere på hearts-minds.dk

STED: Byparken, Trille Lucassens Gade, Aarhus V.

ARRANGØR: Brabrand Boligforening, Det Boligsociale Hus Yggdrasil, Aarhus Kommune og Aarhus 1900.

Solopgangsløb – en god start

Når efteråret melder sig, og de lyse timer bliver færre, oplever mange, at energien daler, og det bliver sværere at komme op og i gang en mørk morgen. Få inspiration til, hvordan morgenløb kan blive lige så vanedannende som morgenkaffen, og oplev nat blive til dag, når løbeinstruktør **Anne Gade** tager dig med på en løbetur langs vandet og ind i den gryende morgen. Mærk, hvordan løbeturen giver kroppen et boost og påvirker både humør og velvære. Efter løbeturen serveres morgenmad, og lektor i idræt **Mette Hansen** fortæller om samspillet mellem løb og kost samt de helbredsmæssige gevinster ved en morgenløbetur.

TID: 19/9, søndag, kl. 06.00-08.00

PRIS: 250 kr. inkl. morgenmad

STED: MIBpakhusene, Mariane Thomsens Gade 1
Mødested uden for MIBpakhusene.

Byvandring: Bolignød og byggeboom – da det blev godt at bo i Aarhus

På denne vandring rejser vi tilbage til tiden omkring 1. Verdenskrig, hvor Aarhus var plaget af dårlige boliger og bolignød. Men borgernes sundhed blev snart et anliggende for byrådet, der nedsatte et boligtilsyn, der kunne dokumentere de rystende forhold. Heldigvis blev meget sat ind på at rette op på forholdene for at forbedre folks sundhed og livskvalitet. Tag med historiker **Doron Haahr** på byvandring, når vi følger byen fra bolignød til byggeboom – da det blev godt at bo i Aarhus.

TID: 20/9, mandag, kl. 10.30-12.00

PRIS: 180 kr., studerende 90 kr.

STED: Mødested: Foran KØN - Gender Museum
Denmark, Domkirkepladsen 5

En særlig forbindelse – tarm og hjerne

Forskere har længe vidst, at hjernen og tarmen udveksler signaler. Nu viser nyere opdagelser, at forbindelsen mellem tarmens mikrobiom – altså tarmens bakterier – og hjernen kan spille en væsentlig rolle for fx vores humør og udviklingen af både fysiske og psykiske hjerne-sygdomme. Det gælder bl.a. en sygdom som Parkinsons, der tilsyneladende kan starte i mave-tarm-kanalen og sprede sig til hjernen. De utallige bakterier, som lever i vores tarm, gør altså mere end blot at fordøje vores mad – de er i dialog med hjernen. Men hvordan foregår denne kommunikation? Er tarmen din ekstra hjerne? Og hvilken rolle spiller en god eller dårlig bakteriesammensætning i tarmen for vores sind, sundhed og daglige liv? Vær med, når klinisk professor og overlæge **Per Borghammer** og ph.d. og læge **Anders Abildgaard** stiller skarpt på forbindelsen mellem tarm og hjerne.

TID: 23/9, torsdag, kl. 19.00-21.00

PRIS: 120 kr., studerende 60 kr.

STED: Aarhus Universitet, Søauditorierne, Per Kirkeby Auditoriet - Auditorium 1, Bartholins Allé 3

SE HELE PROGRAMMET
OG TILMELD DIG PÅ:
HEARTS-MINDS.DK

FREDAG

24. SEPTEMBER

Samtalecafé om litteratur og sundhed

Litteratur på lægeuddannelsen, læsegrupper for pensionister og kreative skriveforløb for psykisk sårbare. Listen over, hvordan man kan bruge det at læse skønlitteratur og at arbejde kreativt med at skrive for at få det bedre, håndtere den livssituation, man er i, og blive klogere på sig selv og andre, er lang. Men hvad er det lige, der sker, når man læser og skriver? I denne samtalecafé vil ph.d. i litteraturvidenskab **Marianne Raakilde Jespersen** og fhv. professor og overlæge i psykiatri **Per Vestergaard** stille skarpt på narrativ medicin og på, hvordan skønlitteraturen kan bidrage til vores sundhed.

TID: 24/9, fredag, kl. 10.00-11.45

PRIS: 120 kr., studerende 60 kr.

STED: Dokk1, Lille sal, Hack Kampmanns Plads 2

Tarmen tur/retur

I tarmen lever mange milliarder bakterier, virus og parasitter – tilsammen kaldet tarmens mikrobiota. Tarmbakterierne omsætter vores mad, laver vitaminer og medicin til os, holder tarmfunktionen stabil og hjælper vores immunsystem med at holde balancen. På næsten magisk vis har det vist sig at være muligt at overføre en komplet tarm-mikrobiota fra en rask donor til en syg patient. Behandlingen kaldes fæcestransplantation. Men hvorfor giver det mening at behandle med bakterier? Kom med igennem tarmen tur/retur sammen med overlæge og professor i kirurgi og tarmsygdomme **Søren Laurberg**, overlæge **Christian Lodberg Hvas** og videnskabsjournalist **Line Friis Frederiksen**

TID: 24/9, fredag, kl. 13.00-14.45

PRIS: 120 kr., studerende 60 kr.

STED: Dokk1, Store sal, Hack Kampmanns Plads 2

Fup og fakta om dine gener

Er generne afgørende for din IQ? Får du sandsynligvis også en depression, hvis din far har haft en? Og er din vægt genetisk betinget? Forskning i menneskets gener er de seneste år eskaleret, og genernes rolle i alt fra fedme, skizofreni og seksuelle præferencer til intelligens, optimisme og alkoholpåvirkning er blevet undersøgt. Men hvilke sammenhænge er der? Medierne kan hurtigt give det indtryk, at der findes et gen for snart sagt alt. Så hvad er fup, og hvad er fakta? Bliv klogere med professor i medicinsk genetik **Thomas G. Jensen** og lektor i genetik **Mette Nyegaard**.

TID: 24/9, fredag, kl. 15.30-17.30

PRIS: 120 kr., studerende 60 kr.

STED: Dokk1, Lille sal, Hack Kampmanns Plads 2

Doping i cykelsporten – hvor er vi i dag?

De højeste tinder i Pyrenæerne, de glatteste brosten i Flandern og de uendelige landeveje har alt sammen én ting til fælles. De har dannet kulisse for cykelsportens store bedrifter og dramaer. Og cykling er lige så ekstrem som den er smuk. Derfor har sporten altid været martret af forsøget på at hente de sidste marginaler ved hjælp af doping. I VM-ugen giver professor i idræt **Verner Møller** og direktør i Anti Doping Danmark **Michael Ask** en status på kampen mod doping i 2021. Er cykling renere i dag end tidligere? Tidl. cykelreporter på TV2 og journalist **Jasper Stadum** er vært.

TID: 24/9, fredag, kl. 16.00-18.00

PRIS: 120 kr., studerende 60 kr.

STED: Aarhus Cyklebane, Jyllands Allé 79. NB. Før og efter arrangementet er der mulighed for at tage en tur på cyklebanen, hvis vejret tillader det. Medbring selv cykel

Kend dine følelser

De fleste har prøvet at syde af vrede, fordi en grænse er blevet overskredet, eller grædt som pisket, fordi vi har lidt et tab. Men vores følelser kan være vanskelige at afkode og håndtere. Både hos os selv og andre. Denne aften dykker vi ned i følelserne, når klinisk lektor i psykologi **Mia Skytte O'Toole** stiller skarpt på, hvordan man får adgang til sine følelser og bliver bedre til at regulere dem. Efterfølgende vil psykologisk entertainer **Niels Krøjgaard** fortælle om, hvordan følelser manifesterer sig i ansigt og krop. Hør, hvordan du spotter et mismatch, mellem hvad folk siger og føler – lær at spotte en løgner.

TID: 24/9, fredag, kl. 16.00-18.00

PRIS: 120 kr., studerende 60 kr.

STED: Dokk1, Store sal, Hack Kampmanns Plads 2

Intelligente cocktails: følelser og fordøjelse

Er du melankolsk, kolerisk, flegmatisk eller sangvinsk? Fra antikken og næsten 2.000 år frem, troede man, at fire kardinalvæsker – blod, slim, gul og sort galde – havde afgørende betydning for individets temperament. Ny forskning viser, at der er noget om snakken, når vi taler om koblingen mellem følelser og fordøjelse, psyke og krop. Nemlig i kraft af tarmbakterien. Bliv klogere slurk for slurk, når adjunkt **Adam Bencard** fra Medicinsk Museion og ejere af Gedulgt cocktailbar **Bastian Leander** tager os med på en væskende fortælling om kroppens mikroliv og forbindelsen mellem følelser og fordøjelse, krop og sind.

TID: 24/9, fredag, kl. 17.00-19.30 (også lørdag 25/9)

PRIS: 400 kr. inkl. fem cocktails

STED: Gedulgt, Fredensgade 41, i baggården (den grønne dør)

Hjernen på svampe – en vej til et sundt sind?

Psilocybinsvampe er en svampeart, der indeholder psykoaktive stoffer såsom psilocybin. Stofferne virker bevidsthedsudvidende, hallucinogene og psykedeliske. De 'magiske svampe' er blevet brugt af mennesker i århundreder, men inden for de seneste år har forskere rettet fokus mod, hvordan psilocybin potentielt kan bruges i medicinske sammenhænge. Meget tyder allerede nu på, at behandling med psykedeliske stoffer kan have gode effekter på bl.a. psykiatriske lidelser som depression og angst. Vær med, når overlæge og klinisk professor i neurobiologi **Gitte Moos Knudsen** og psykolog og ph.d. i neuroscience **Dea Siggaard Stenbæk** sætter fokus på psilocybin og hjernens funktioner, kontrollerede svampetrip, og hvilke muligheder og udfordringer der ligger i brugen af bevidsthedsudvidende stoffer i medicinske sammenhænge. Aftenens vært er videnskabsjournalist **Line Friis Frederiksen**.

TID: 24/9, fredag, kl. 19.00-21.00

PRIS: 120 kr., studerende 60 kr.

STED: Dokk1, Store sal, Hack Kampmanns Plads 2

Analrundfart, lommebillard og forbudte fantasier – en aften i seksualitetens tegn

Tag med til en aften i seksualitetens tegn, hvor de forbudte fantasier får frit løb. Vi dykker ned i de tabubelagte sider af seksualiteten, når aftenens vært, sexologiprofessor **Christian Graugaard**, guider os rundt i en verden af solosex, ukonventionelle lyster og erotiske lege. Forfatteren **Cecilie Rosdahl** tager os med ind i en mørk underverden af læder, uniformer og dominans, når hun læser uddrag af sin roman 'Dexter' (2020), mens medicinhistoriker og museumsinspektør **Morten Skydsgaard** fortæller om tusmørkets stumme last – onani. Og intet er for frækt eller pinligt, når aftenens panel svarer på dine spørgsmål om forbudte fantasier og seksuelle tabuer. Så bare kom an! Aftenens indtryk skyldes naturligvis ned med en 'Sex on the Beach', og den afsluttes med et par saftige eksempler fra sexprofessorens stride digtkanon.

TID: 24/9, fredag, kl. 19.30-22.00

PRIS: 160 kr., studerende 80 kr. inkl. en cocktail

STED: Caféen, Studenterhus Aarhus, Nordre Ringgade 3

Gratis livestream

Se mere på hearts-minds.dk

Hjernens natteliv – livestream med Maiken Nedergaard

Hjernen hviler ikke, når vi sover, men varetager essentielle opgaver, der ikke kan forenes med at være vågen. Hjerneforsker **Maiken Nedergaard** går i dybden med, hvad det egentlig er, hjernen foretager sig, når søvnen indtræffer.

TID: 22/9, onsdag, kl. 19.00-20.15

Kan man få supersæd? – livestream med Peter Humaidan

Det tager cirka tre måneder at skabe en sædcelle, så ændrer manden livsstil, påvirker det hurtigt sædcellernes kvalitet. Professor i klinisk medicin **Peter Humaidan** gør os klogere på, hvorfor mænds trivsel og sundhed skal i fokus, og hvordan en tremåneders sædkur effektivt kan booste sædkvaliteten.

TID: 29/9, onsdag, kl. 19.00-20.15

Kan genmanipulation helbrede? – livestream med Rasmus O. Bak

Hvad er CRISPR egentlig, og kan man virkelig ændre forskellige organismers gener? Kan vi tillade os at pille ved den genetiske kode? Spørgsmål og overvejelser, som **Rasmus O. Bak**, ph.d. og lektor i biomedicin, arbejder med til daglig og vil give indblik i til denne livestream.

TID: 17/11, onsdag, kl. 19.00-20.15

LØRDAG

25. SEPTEMBER

En god maveførelse – fra ende til anden

Vores tarmsystem er afgørende for vores liv og velvære. Tusindvis af danskere har maveproblemer, og det er kilde til ubehag både fysisk og psykisk. Samtidig kan de være årsag til, at man trækker sig og ikke lever sit liv fuldt ud. De seneste år har forskning i stigende grad understreget vigtigheden af en sund og velfungerende tarm. Men hvad kan man selv gøre for at få en sund og rask tarm og øget livskvalitet? Hvilken rolle spiller kosten? Hvad stiller man op med luft i maven, forstoppelse eller irritabel tyktarm? Og hvornår skal man søge professionel hjælp? Bliv klogere med speciallæge og forsker i mave-tarm-lidelser **Lotte Fynne** og klinisk diætist **Mette Borre**.

TID: 25/9, lørdag, kl. 10.00-12.00

PRIS: 120 kr., studerende 60 kr.

STED: Dokk1, Store sal, Hack Kampmanns Plads 2

Yoga i maven

Den store nyhed inden for medicin er, at maven er forbundet med hjernen. Visdom fra yoga, meditation, mindfulness og zen giver anvisninger til fordøjelse af mad, sult, tanker og følelser. Vær med, når vi skal prøve kræfter med yogaøvelser for maven sammen med overlæge og leder af Dansk Center for Mindfulness **Lone Overby Fjorback**. Du vil desuden blive guidet gennem forskellige meditationer, for yoga i maven kræver også mindful opmærksomhed på dine omgivelser. Mød op iklædt tøj til bevægelse, og medbring yogamåtte.

TID: 25/9, lørdag, kl. 10.00-12.00

PRIS: 120 kr., studerende 60 kr.

STED: Stakladen, Studenterhus Aarhus, Aarhus Universitet, Nordre Ringgade 3

Styrk dit helbred med kunst og kreativitet

Drømmer du om at lukke kunsten og kreativiteten ind i dit liv? Eller at genfinde dit kreative jeg? Og har du nogensinde spekuleret over, om din tur på kunstmuseet er andet end en dejlig luksus? Måske ligefrem gavnlige for dit helbred? Vær med, når læge og kunstner **Lærke Egebjerg** stiller skarpt på, hvordan kunst og kreativitet kan dæmpe symptomer på eksempelvis stress, angst, depression og demens. Bliv klogere på, hvordan du selv skaber de optimale rammer for at opleve følelsen af flow og livsglæde. Gennem guidede kreative øvelser får du redskaber til at leve et aktivt og kreativt liv.

TID: 25/9, lørdag, kl. 11.00-13.00

PRIS: 120 kr., studerende 60 kr.

STED: Væksthuse, Peter Holms Vej

Filosofien bag mindfulness: Udslettelse af selvet eller åndelig fitness?

Mindfulness er i de seneste årtier gået fra at være en eksotisk subkultur til at være en del af vores vestlige verden. For mange er det også blevet en del af dagligdagen. Men selvom mindfulness ofte omtales som noget enkelt og almenmenneskeligt, som ikke kræver særlige forudsætninger, er det også et meget komplekst fænomen. Fordyb dig en hel dag, når **Niels Viggo Hansen**, filosof og postdoc ved Dansk Center for Mindfulness, byder på filosofiske oplæg og guider dig gennem forskellige typer af mindfulness i praksis. Mød op iklædt tøj til bevægelse, og medbring liggeunderlag.

TID: 25/9, lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

STED: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118

Hjerne kemi, hormoner og køn

Indtil sjette graviditetsuge er der ingen forskel på pige- og drengefostre. Herefter sker der store hormonelle påvirkninger, som også påvirker fostrets hjerne, og allerede tidligt gør det muligt at se barnets biologiske køn – alene ved at kigge på hjernen. Men hvad er det, kønshormonerne gør ved hjernen – og resten af kroppen? Hvilken betydning har de for vores adfærd, følelser, tanker og kognitive evner? Bliver man eksempelvis mere aggressiv af et højt testosteronniveau? Bliver man mere følsom af et højt østrogenniveau? Hvordan påvirker p-piller kvinders hjerne kemi og mentale sundhed? Få aflivet myter og fordomme med overlæge og klinisk professor **Claus Højbjerg Gravholt** og klinisk forskningslektor og læge **Vibe Gedso Frøkjær** i samtale med videnskabsjournalist **Line Friis Frederiksen**.

TID: 25/9, lørdag, kl. 10.30-12.15

PRIS: 120 kr., studerende 60 kr.

STED: Byrådssalen, KØN - Gender Museum Denmark, Domkirkepladsen 5

Lyt til podcastserien **Heads Up!** om krop, sind og sundhed.
Find den på hearts-minds.dk

Forbandet ungdom – mød Cavling-vinder og professor

Emil vil væk fra det hele. Han står op i døgnet rundt for at brænde kalorier af. Han er indlagt på børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling B 204 i Glostrup. Og han er et af de unge mennesker, som journalist **Anders Legarth Schmidt** mødte, da han helt ekstraordinært fik lov at følge hverdagen på afdelingen igennem en uge for Politiken. Det blev til en artikelserie, der indbragte Cavling-prisen i 2020. Og meget tyder på en øgning af psykisk mistrivsel blandt børn og unge i Danmark. Hvad skyldes denne stigning? Og hvordan hjælper vi de unge i psykiatrien? Denne formiddag kan du møde journalist **Anders Legarth Schmidt**, professor i børne- og ungdomspsykiatri **Per Hove Thomsen** samt journalist **Bille Sterll** til foredrag, samtale og debat om psykiske lidelser blandt unge i Danmark.

TID: 25/9, lørdag, kl. 11.00-13.00

PRIS: 120 kr., studerende 60 kr.

STED: Aarhus Universitetshospital Skejby, Auditorium A (indgang G, stuen), Palle Juul-Jensens Blvd. 99

Jeg kan ikke lade være...

De fleste mennesker kender følelsen af at have trang til en bestemt madvare – det føles, som om maven skriger på chokoladen eller chipserne, og det kan opleves, som om man ikke kan kontrollere trangen. Denne trang betegnes også craving, og den melder sig ofte, selvom man egentlig ikke er sulten. Hvorfor er fænomenet så udbredt? Hvorfor er det så svært at stå imod? Kan man reelt være afhængig af en madvare? Og kan man gøre noget ved sine cravings? Denne dag stiller lektor i ernæring og sundhed **Søren Lavrsen** og psykolog og ph.d. **Anette Schnieber** skarpt på cravings, fristelser, nydelse, vaner og afhængighed af madvarer fra et ernæringsmæssigt og et psykologisk perspektiv.

TID: 25/9, lørdag, kl. 13.00-15.00

PRIS: 120 kr., studerende 60 kr.

STED: Dokk1, Lille sal, Hack Kampmanns Plads 2

Så slap dog af! Pausen i praksis

I en verden, hvor vi bombarderes af information og sanseindtryk og halser afsted for at nå alting, synes afslapning at være en svær kunst. Pausen er under pres. Vi bilder os ganske vist ind, at vi stopper op og giver plads til os selv. Men gør vi nu også det? Og hvad er afslapning og pauser egentlig? Lektor emeritus i læring **Ole Lauridsen** giver os indblik i pausens betydning for læring og arbejdssevne og i, hvordan vi giver hjernen de bedste betingelser for at arbejde i fred. Vi ser også nærmere på stress og andre konsekvenser af en pauseløs hverdag. Dernæst vender vi skidt og kanel fra afslapningens univers i samtale med journalist og foredragsholder **Lotte Printz**. Til sidst tager vi sammen livtag med kunsten at slappe af og arbejder med pausen i praksis – med nogle enkle teknikker, der er lige til at tage med hjem.

TID: 25/9, lørdag, kl. 13.00-15.00

PRIS: 120 kr., studerende 60 kr.

STED: Dokk1, Store sal, Hack Kampmanns Plads 2

Ovartaci – ondt i sindet

Denne eftermiddag stiller vi skarpt på psykiatri, sorg og kunst og undersøger kunstens helende potentialer. Kan kunst bruges til at hjælpe os gennem svære tider, når vi har ondt i sindet eller livet? Få indblik i mennesket og kunstneren Ovartaci, som i sin 56 år lange indlæggelse på psykiatrisk hospital skabte kunst i verdensklasse. Museumsleder **Mia Lejsted** fortæller, hvordan Ovartaci selv håndterede sine udfordringer ved bl.a. at skabe, at udleve og at sætte form på sit indre følelsesliv. Museum Ovartacis udstilling indeholder værket 'Følelseshylder' (2018), hvori man bl.a. finder 'Den ufordøjelige sten i maven', 'Den professionelle Omsorg' og 'En samling af håbløshedens Tårer'. Kunstneren **Lars Waldemar** giver os indblik i værket og væsentligheden af som kunstner og menneske at beskæftige sig med nye emner, materialer og sammenhænge. Til slut giver sorgforsker **Mai-Britt Guldin** perspektiver på sorg og på, hvordan kunst kan hjælpe os igen med svære tider.

TID: 25/9, lørdag, kl. 14.00-16.30

PRIS: 160 kr. inkl. kaffe, kage og entré til Museum Ovartaci

STED: Museum Ovartaci, Katrinebjergvej 81

Lykken er... et håndarbejde

Uanset om det er en mohairsweater, surdejsbrød, keramikopper eller ved høvlebænken i kælderens – at skabe noget med hænderne gør os godt. De seneste år har flere og flere kastet sig over et håndarbejde eller håndværk, og udviklingen er bare eskaleret under corona. Hvorfor ser vi denne udvikling? Hvad sker der i vores hjerne og krop, når vi er kreative? Hvordan kan et håndarbejde fremme vores sundhed? Og kan man egentlig blive afhængig af strikkepindene? Det undersøger vi med psykolog og kunsthåndværker **Anne Kirketerp**, hjerneforsker **Mikkel Wallentin** og **Mette Wendelboe Okkels**, strikkeentusiast, strikdesigner og ejer af Petiteknit. I en blanding af oplæg og samtale kommer vi forbi emner som flow, selvforglemmelse, stress, lykkehormoner, nørderi, passion og fællesskab. Vi serverer en forfriskning og håber, du har lyst til at gribe strikkepindene eller hæklenålen og tage et lille håndarbejdsprojekt med at sidde med.

TID: 25/9, lørdag, kl. 14.00-15.45

PRIS: 160 kr., studerende 100 kr. inkl. forfriskning

STED: Byrådssalen, KØN - Gender Museum Denmark, Domkirkepladsen 5

Intelligente cocktails: følelser og fordøjelse

Er du melankolsk, kolerisk, flegmatisk eller sangvinsk? Fra antikken og næsten 2.000 år frem troede man, at fire kardinalvæsker – blod, slim, gul og sort galde – havde afgørende betydning for individets temperament. Ny forskning viser, at der er noget om snakken, når vi taler om koblingen mellem følelser og fordøjelse, psyke og krop. Nemlig i kraft af tarmbakterien. Bliv klogere sluk for slurk, når adjunkt **Adam Bencard** fra Medicinsk Museion og ejer af Gedulgt cocktailbar **Bastian Leander** tager os med på en væskende fortælling om kroppens mikroliv og forbindelsen mellem følelser og fordøjelse, krop og sind.

TID: 25/9, lørdag, kl. 17.00-19.30 (også fredag 24/9)

PRIS: 400 kr. inkl. fem cocktails

STED: Gedulgt, Fredensgade 41, i baggården (den grønne dør)

SØNDAG

26. SEPTEMBER

Hvad er det gode liv?

Coronakrisen har vist sprækker af lys. Vi er blevet rystet af hamsterhjulet – med de muligheder, det åbner for fordybelse, nærvær og at finde glæden i et mere enkelt liv. Og mange af os er nok også blevet ramt af tanken: Skal vi kigge helt andre steder hen efter det gode liv? Med **Sebastian Dorset** som eftermiddagens vært forsøger vi at nærme os det store spørgsmål med fire eksperter: Lektor i religionsvidenskab **Marie Vejrup Nielsen**, læge og billedkunstner **Lærke Egebjerg**, speciallæge og specialist i klinisk sexologi **Jesper Bay-Hansen** samt professor i translationel neurobiologi **Albert Gjedde**.

TID: 26/9, søndag, kl. 10.15-12.15

PRIS: 120 kr., studerende 60 kr.

STED: Dokk1, Store sal, Hack Kampmanns Plads 2

Gå dig sund

Vi kan nyde det smukke landskab, få styr på tankerne eller have en god samtale. Men kan vi også blive sundere af at gå? Hvilke fysiske og psykiske fordele har gåturen? Kan den regelmæssige gåtur for eksempel være en god erstatning for fysisk træning? Og hvor langt, hvor tit og hvor hurtigt skal man gå for opnå positive helbredsmaessige virkninger? Bliv klogere, når motionseksperter **Marina Aagaard** stiller skarpt på disse og andre ofte stillede spørgsmål. Få også inspiration til vandreture, gåture og effektive øvelser med gang. Hvis vejret tillader det, vil der være mulighed for korte gå-øvelser udenfor. Mød derfor op iklædt gå-venligt tøj.

TID: 26/9, søndag, kl. 10.00-12.00

PRIS: 120 kr., studerende 60 kr.

STED: Dokk1, Lille sal, Hack Kampmanns Plads 2

Byvandring: En skiden by!

På denne vandring gennem Aarhus midtby skal vi tilbage til de gode gamle dage – der ved nærmere eftersyn måske ikke var så gode endda! På tværs af århundrederne skal vi høre om sundhed, sygdom, hygiejne, stank og skidt og møg – som ikke bare var til at få øje på, men som byens borgere også hele tiden blev mindet om i kraft af stanken. Historiker **Doron Haahr** fortæller om døde dyr i Borrebækken, om rådne frøer i drikkevandet, om møgbeskidte torvedage, om byens badstue, hvor syfilis bredte sig omkring år 1500, og ikke mindst skal vi opklare, hvorfor der mon var brug for et murværk rundt om kirkegården i det gamle Aarhus.

TID: 26/9, søndag, kl. 11.00-12.30

PRIS: 180 kr., studerende 90 kr.

MØDESTED: Mejlgade 55 i porten

Samtalecafé om litteratur, fødsler, eksistens og forældreskab

I det danske samfund betragtes en fødsel og det at få et barn grundlæggende som en glædelig og mirakuløs begivenhed. Men med en fødsel følger også frygt og sårbarhed. Denne dobbelthed i livets begyndelse og paradokset om mor-kroppen og kropsidealiser kan virke som en selvfølge, men er ikke desto mindre et meget uudforsket felt. Fødsler og forældreskab er blevet et fremtrædende tema i meget ny dansk og international skønlitteratur, hvilket er omdrejningspunktet for en samtale mellem forfatter og rektor på Forfatterskolen **Ursula Andkjær Olsen**, ph.d. og jordemoder **Christina Prinds** og litteraturforsker **Peter Simonsen**.

TID: 26/9, søndag, kl. 13.00-14.45

PRIS: 120 kr., studerende 60 kr.

STED: Dokk1, Lille sal, Hack Kampmanns Plads 2

Vidensbif: Jeg er stadig Alice

Flere og flere mennesker lider af demens, og Alzheimers sygdom er den hyppigste årsag til tilstanden. Men hvad er Alzheimers sygdom egentlig? Selvom forekomsten af Alzheimers stiger jævnt med alderen, så rammer sygdommen også yngre. Netop denne situation skildres i filmen 'Jeg er stadig Alice' (Richard Glatzer og Wash Westmoreland), hvor lingvistikprofessoren Alice Howland får konstateret Alzheimers kort tid efter sin 50-års fødselsdag. Gennem filmen følger vi Alice og hendes kamp for at holde fast i, hvem hun er. Inden filmen stiller professor i neurovidenskab **Leif Østergaard** skarpt på sygdommen, og hvad der sker i hjernen.

TID: 26/9, søndag, kl. 13.00-15.30

PRIS: 120 kr.

STED: Øst for Paradis, Paradisgade 7-9

Vandretur: Genskab kontakten til naturen

Mange kender oplevelsen af, at naturen kan gøre noget godt ved os. Vi slapper af, sanserne skærpes, og humøret stiger. Forskning peger på, at naturen har en positiv effekt på os – både fysisk og mentalt. Men i dag lever mange af os i bymiljøer langt væk fra naturen, og vi har ofte travlt eller glemmer helt at bruge naturen. Tag med på vandretur, og bliv klogere på, hvordan man kan bruge naturen til at styrke det mentale og fysiske overskud. Turen ledes af naturvejleder og ph.d.-studerende i naturterapi **Simon Høegmark**. Tag tøj og sko på efter vejret.

TID: 26/9, søndag, kl. 13.00-15.00

PRIS: 120 kr., studerende 60 kr.

MØDESTED: Marselis Skoven, Det Lille Vandfald på Varna Strand, Ørneredevej 3

I kamp med kroppen

Kan jeg godt elske mig selv, selvom jeg har en stor numse og en delle på maven? Kan andre elske mig? Hvor end vi kigger hen, er det svært ikke at blive eksponeret for slanke, toptrimmede kroppe – på film, i tv, reklamer og på Instagram. Det kan være svært ikke at føle sig forkert, hvis spejlbilledet og vægten viser noget andet. Denne dag stiller kropsaktivist og journalist **Ida Rud**, bl.a. kendt fra i DR3-dokumentarerne 'Tykke Ida' og 'Idas fede fatcamp', sammen med lektor i psykologi **Mia Beck Lichtenstein** skarpt på, hvordan vi egentlig har det med kroppen. Hvorfor er der stadig meget tabu, skam og selvhad forbundet med kroppen?

TID: 26/9, søndag, kl. 13.30-15.30

PRIS: 120 kr., studerende 60 kr.

STED: Dokk1, Store sal, Hack Kampmanns Plads 2

Trusler mod menneskeheden – epidemiernes verden

I halvandet år har verden været lammet af COVID-19. Lige nu kæmper vi for at få bugt med coronaen ét vaccinstik ad gangen. Coronapandemien er dog langt fra første gang, en sygdom trods ethvert forsøg på indæmning med frygtelige konsekvenser og høj dødelighed til følge: pest, tuberkulose, den spanske syge. Hvorfor er nogle smitsomme sygdomme så effektive til at sprede sig? Hvordan har epidemier set ud i fortiden, og hvordan vil de komme til at se ud i fremtiden? Bliv klogere, når ledende overlæge **Lars Østergaard** og museumsinspektør **Morten Arnika Skyds-gaard** stiller skarpt på sygdom, tragedie og heltemodige indsatser.

TID: 26/9, søndag, kl. 15.00-17.30

PRIS: 120 kr., studerende 60 kr. inkl. entré til Steno Museets udstilling 'Epidemier: En trussel mod menneskeheden'

STED: Steno Museets Planetarium, C.F. Møllers Allé 2

Den nydende hjerne – ølsmagning på Hantwerk

Det boomer med mikrobryggerier, der eksperimenterer og rykker ved vores opfattelse af, hvordan øl kan smage, dufte, føles på tungen og tage sig ud i glasset. Vi besøger mikrobryggeriet **Humleland** med læge og lektor i smage- og lugtesansen **Alexander Fjælstad**, der forklarer, hvad der sker i vores hjerne, når sanserne aktiveres, og vi drikker et godt glas øl. Og hvad betyder det, hvis man mister smags- og lugtesansen i forbindelse med COVID-19? Kan man træne sanserne tilbage til normalen, så vi igen kan nyde øllet? Hver øl bliver præsenteret af brygmesteren ved Humleland, der også viser os rundt.

TID: 26/9, søndag, kl. 15.00-17.00 (baren er åben fra kl. 14.30-18.30)

PRIS: 200 kr. inkl. ølsmagning (5 forskellige øl)

STED: Hantwerk, Fiskerivej 2D

De døde kroppes hemmeligheder

Rejseholdet kører land og rige rundt for at undersøge det. Barnaby finder sjældent en britisk flække, uden at det har fundet sted. Også virkelighedens nyheder og statistikker fyldes konstant med det. Død og drab. Denne aften dykker vi ned i vores forundring over det væmmelige og modbydelige med **Mathias Clasen**, lektor i engelsk og forsker i gys og gru, og **Asser Hedegård Thomsen**, der er speciallæge i retsmedicin. **Jonas Vázquez Bøgh**, der er Architect of Fear ved Dystopia Entertainment, sætter ord på arbejdet med at designe interaktive horror-events. Dystopia Entertainment sørger også for at skabe de rette omgivelser denne aften.

TID: 26/9, søndag, kl. 19.00-21.00

PRIS: 120 kr., studerende 60 kr.

STED: Aarhus Universitetshospital Skejby, Auditorium A (indgang G, stuen), Palle Juul-Jensens Blvd. 99

EFTER FESTIVALEN

Hjertekonference

Hjertet har den unikke egenskab, at det både ses som centrum for kroppen og for følelseslivet. Vær med, når vi inviterer til todageskonference om hjertet, der har til formål at undersøge hjertet så bredt som muligt og stille spørgsmål som: Hvad har tro og hjerte med hinanden at gøre? Hvordan arbejder hjertet og hjernen sammen under sygdom? Hvad sker der i kroppen, når man bliver forelsket? Oplev en lang række forskere og eksperter, foredrag og workshops. Konferencen er arrangeret af studenterpræsterne i Aarhus, der er knyttet til Aarhus Universitet, VIA University College og Navitas. Se hele programmet på hearts-minds.dk

TID: 8-9/10, 2 dage

PRIS: 900 kr., studerende 300 kr. for to dages konference inkl. frokost og aftensmad begge dage

STED: VIA University College Campus C, auditorium A0.41, Ceresbyen 24

Når hjernen svinger – Aarhus Jazz Orchestra & Peter Vuust

Hvad sker der i hjernen, når vi lytter til musik? Dette spørgsmål er udgangspunktet for hjerneforsker, komponist og musiker **Peter Vuust**, når han sammen med **Aarhus Jazz Orchestra** tager dig med på en rejse gennem jazzens univers og ind i hjernens dybeste afkroge. Sammen med dirigent **Nikolai Bøgelund** vil Aarhus Jazz Orchestra og Peter Vuust improvisere, swinge og spille både rigtige og forkerte toner og give et bud på, hvordan hjernen bearbejder det fysiologisk, følelsesmæssigt og sprogligt.

TID: 27/11, lørdag, kl. 20.00-21.30

PRIS: 250 kr.

STED: Musikhuset Aarhus, Rytmask Sal, Thomas Jensens Alle 2